

Wójt Gminy Siedlce
Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa Warszawa

PROJEKT ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE UWARUNKOWANIA

Załącznik do Uchwały Nr 1
Rady Gminy Siedlce
z dnia .....

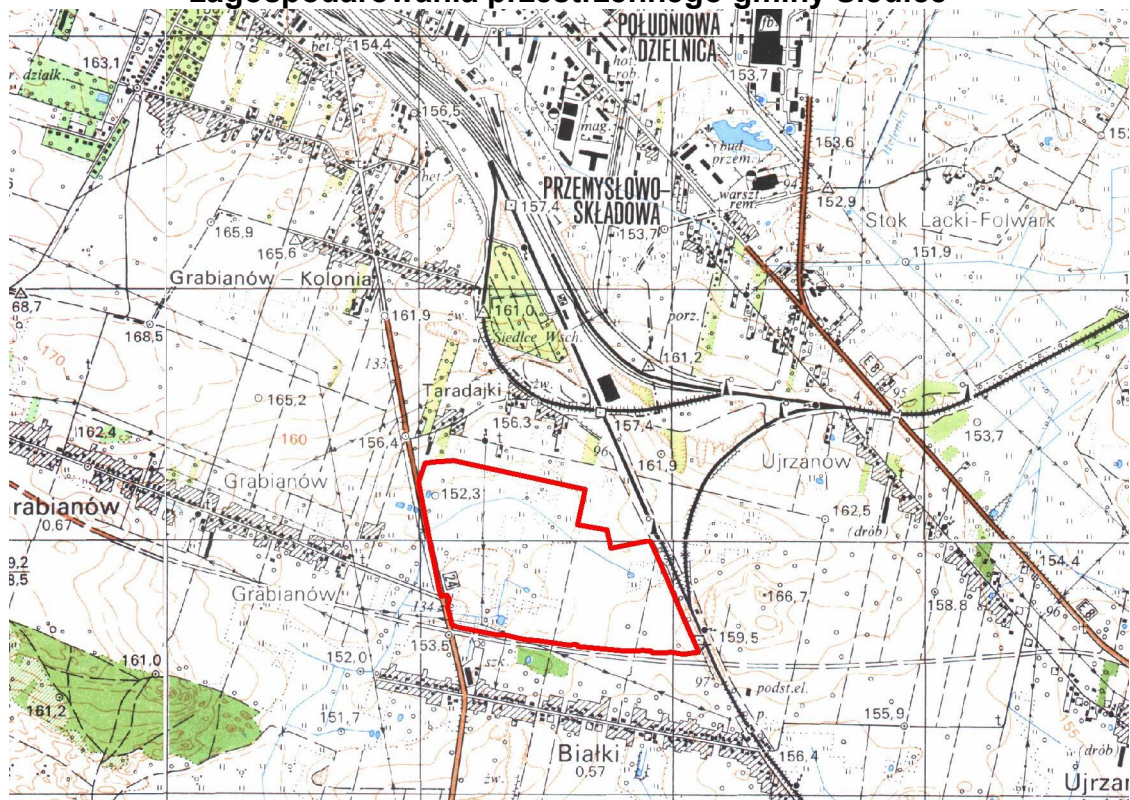
Przedmiotowa zmiana studium, w związku z podjętą uchwałą Rady Gminy Siedlce nr XXVII/184/2008 z dnia 29 grudnia 2008 r. dotyczy wyłącznie obszaru miejscowości Białki pomiędzy ul. Łukowską, obwodnicą drogową Siedlec w ciągu drogi nr 2 i torami kolejowymi

Zasięg zmiany na załączniku graficznym jest ograniczony przestrzennie. Zmiany w części tekstowej dotyczą wyłącznie obszaru przeprowadzonej zmiany i zostały wyróżnione w tekście pogrubioną czcionką (**bold**) oraz szarym wyróżnikiem.

Wszystkie uwagi składane do projektu zmiany studium, które nie dotyczą terenu zmiany zostaną rozpatrzone jako bezzasadne.

Wszystkie pozostałe zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce zarówno w części tekstowej, jak i graficznej znajdujące się poza obszarem zmiany uznaje się za aktualne.

**Zasięg przestrzenny zmiany studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce**

OPRACOWAŁ:

Zespół

Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa Warszawa

UL. TARGOWA 45

WARSZAWA

w składzie:

mgr Piotr Fogel – główny projektant, członek OIU z siedzibą w Warszawie nr 370

mgr inż. Włodzimierz Rybarczyk

mgr inż. arch. krajobrazu Urszula Bereza

mgr Edyta Godula

mgr inż. Karolina Pawlak

mgr inż. Kacper Kamiński

Spis treści

I. PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA.....	5
II. WSTĘP, PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE SIEDLCE.....	6
III. UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE	7
3. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ORAZ STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE.....	7
IV STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	13
4.1. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	13
4.2. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	18
4.3. STAN ŚRODOWISKA, ZASOBY WODNE ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	19
V. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	25
VI. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA	34
VII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I MIENIA	39
VIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	40
IX.PRAWO WŁASNOŚCI GRUNTÓW.....	41
X. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	42
10.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków.....	42
10.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	42
XI. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	45
XII. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH.....	45

XIII. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	45
XIV. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	46
XV. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	64
XV. MATERIAŁY WYKORZYSTANE.....	75

I. PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, zwana dalej Studium, jest kolejnym z etapów planowania przestrzennego w gminie, ustalonego przepisami ustawy z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 10 maja 2003 r. Nr 80, poz. 717). Zmianę studium opracowuje się w celu przeprowadzenia zmian, korekt polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. W sprawie sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce Rada Gminy podjęła uchwałę Nr ~~XXXVIII/353/2006~~ **XXVII/184/2008** w dniu ~~23 lutego 2006~~ **29 grudnia 2008** r.

Opracowanie projektu studium odbywa się na podstawie umowy nr 29 z dnia 8 maja 2006 r. zawartej pomiędzy Gminą Siedlce a Instytutem Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa. W umowie zawarto klauzulę, m.in. że opracowanie odpowiadać będzie wymaganiom ustalonym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 27 marca 2003 r. Nr 80, poz. 717), zakres merytoryczny **zmiany** studium obejmie zagadnienia wymienione w art. 10 tej ustawy, a zakres terytorialny obejmuje obszar całej gminy Siedlce **miejsowości Białki pomiędzy ul. Łukowską, obwodnicą drogową Siedlec w ciągu drogi nr 2 i torami kolejowymi.**

SPORZĄDZIŁ:

WÓJT GMINY SIEDLCE
UL. ASŁANOWICZA 10
08-110 SIEDLCE

OPRACOWAŁ:

Zespół

Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa
ul. Targowa 45
03-728 Warszawa

w składzie:

mgr Piotr Fogel – główny projektant, członek OIU z siedzibą w Warszawie nr 370
mgr inż. Włodzimierz Rybarczyk
mgr inż. arch. krajobrazu Urszula Bereza
mgr Edyta Godula
mgr inż. Karolina Pawlak
mgr inż. Kacper Kamiński

II. WSTĘP, PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE SIEDLCE

Gmina Siedlce jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego. Od dnia 1 stycznia 1999 r. gmina Siedlce wraz gminami Domanice, Korczew, Kotuń, Mokobody, Mordy (gmina miejska), Paprotnia, Przesmyki, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie i Zbuczyn wchodzi w skład powiatu siedleckiego.

Gmina Siedlce okala miasto Siedlce (miasto na prawach powiatu) oraz graniczy z gminami Suchożebry, Mordy, Zbuczyn, Wiśniew, Skórzec, Kotuń, Mokobody.

Siedziba gminy znajduje się poza jej obszarem administracyjnym, w Siedlcach.

Gmina Siedlce powołana została w 1973 roku decyzją Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie [Uchwała z dnia 1 grudnia 1972 roku, Nr XX/93/72, Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie w sprawie powołania Gminy Siedlce]. Od czasu powołania granice administracyjne gminy zmieniane były w roku 1995, dołączono do gminy wieś Wólka Leśna (z gminy Mordy).

Omawiany teren pozostaje w bezpośrednim zasięgu oddziaływania dużej aglomeracji miejskiej, która stanowi ważny, zewnętrzny czynnik rozwoju. Siedlce są gminą o silnie rozwiniętym rolnictwie oraz dynamicznie rozwijającym się mieszkalnictwem oraz funkcji produkcyjno – usługowej. Związane jest to z bardzo korzystnym położeniem komunikacyjnym.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 141 km². W skład gminy Siedlce wchodzi 35 sołectwa.

Podstawowe dane o gminie:

Powierzchnia – 14132 ha (141 km²)

Liczba mieszkańców – 16251 (XII 2008 r.)

Liczba sołectw - 35

Liczba miejscowości - 35

Gęstość zaludnienia – 115,25 osób/km²

Użytkowanie ziemi w ha:

grunty orne – 7274

sady – 202

łąki – 1990

pastwiska – 718

lasy i grunty leśne – 1499

pozostałe (w tym tereny zabudowane i drogi) – 2449

III. UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE

3. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ORAZ STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE

3.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie Siedlce – stan prawny

Gmina Siedlce posiada uchwalone (~~Uchwałą Nr XIV/107/00 Rady Gminy Siedlce z dn. 21 marca 2000 r.~~ **Uchwałą XXIV/164/2008 Rady Gminy Siedlce z dnia 30 października 2008 r.** **zmianę** studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, opracowane zgodnie z ustawą ~~o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r.~~ **o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.** Studium nie jest jednak prawem miejscowym, jest ono jedynie wyrazem polityki przestrzennej realizowanej przez wójta gminy Siedlce.

3.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce z 2000 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce przyjęte Uchwałą Nr XIV/107/00 Rady Gminy Siedlce z dn. 21 marca 2000 r. **jest było** obowiązującym dokumentem polityki wewnętrznej gminy **do dnia października 2008 r.** Studium zakładało „wielofunkcyjny rozwój gminy z uwzględnieniem jej walorów przyrodniczych i kulturowych, tworzenie podstaw zrównoważonego rozwoju i przyjaznego mieszkańcom gminy środowiska zamieszkiwania”. Zasadą „starego” studium **jest było** przyjęcie następujących kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce:

1. kształtowanie ekologicznych podstaw rozwoju gminy przez racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony i rekultywacji,
2. ochrona najcenniejszych kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zwiększenie stopnia zalesienia gminy,
3. ochrona środowiska kulturowego i dbałość o kształtowanie nowych wartości kulturowych w gminie,
4. stworzenie warunków do poprawy i rozwoju zabudowy mieszkaniowej w gminie,
5. stworzenie warunków do rozwoju działalności handlowo-produkcyjnej i usługowej inwestorów,
6. poprawa wyposażenia sołectw w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i społecznej,
7. budowa ścieżek rowerowych oraz rozwinięcie informacji turystycznej dla obsługi turystyki i wypoczynku,
8. systematyczna modernizacja i poprawa parametrów technicznych sieci dróg gminnych i współpraca z odpowiednimi organami w zakresie realizacji ponadlokalnych celów publicznych w zakresie komunikacji,
9. troska o ład przestrzenny w gminie przez wykorzystywanie tradycji regionalnych przy projektowaniu i realizacji budownictwa zagrodowego i jednorodzinnego.

Założono, że podstawowym ośrodkiem dla obsługi mieszkańców są Siedlce. W analizowanym studium przyjęto, że zabudowa i układ przestrzenny miejscowości otaczających Siedlce będzie ewoluował w kierunku „sypialni miasta”, a tereny dalej położonych wsi w zasadzie utrzymają swój obecny charakter.

Przyjęto wzrost ogólnej powierzchni terenów mieszkaniowych we wszystkich wsiach. Największą urbanizację założono we wsiach otaczających Siedlce oraz wzdłuż drogi Nr 2 (w kierunku Warszawy). W zakresie obszarów turystyki i wypoczynku wskazano na potencjalnie niewielki w stosunku do innych funkcji obszar we wsiach Topórek, Żytunia, Kolonia Golice.

W zakresie rozwoju i ochrony przed zabudową rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w studium przyjęto:

- konieczność wyznaczenia obszaru chronionej rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

- ograniczenie przeznaczenia gruntów kl III bonitacyjnej na cele nierolnicze,
- zakaz zabudowy na terenach zmeliorowanych,
- przeznaczanie pod zalesienia gruntów nieprzydatnych i mało przydatnych dla rolnictwa.

W ramach terenów zainwestowanych wydzielono:

1. tereny zabudowy zagrodowej,
2. tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej,
3. tereny zabudowy usługowo – mieszkaniowej,
4. tereny produkcyjno – usługowo – rzemieślnicze,
5. tereny przemysłowo – składowe,
6. tereny lotniskowo – rekreacyjne,
7. tereny związane ze sportem, turystyką i rekreacją,
8. tereny specjalne.

Przewiduje się rozwój przestrzenny pięciu z w/w funkcji:

1. zabudowy mieszkaniowo – usługowej,
2. zabudowy usługowo – mieszkaniowej,
3. zabudowy produkcyjno – usługowo – rzemieślnicze,
4. zabudowy przemysłowo – składowe,
5. zabudowy lotniskowo – rekreacyjne.

3.3. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce z 2008 r.

Przyczyną przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce uchwalonego 30 października 2008 r. nr uchwały XXIV/164/2008 Rady Gminy Siedlce jest umożliwienie realizacji inwestycji polegającej na budowie Centrum Logistyczno-Handlowego we wsi Białki na terenach dotychczas przeznaczonych na cele rolnicze. Zbiorowy wniosek w tej sprawie, złożony przez mieszkańców wpłynął do Urzędu Gminy w dniu 23 września 2008 r.

Podjęcie przedmiotowej uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce wynika z rozmów podjętych w tej sprawie w trakcie trwania procedury opracowania studium uchwalonego w dniu 30 października 2008 r. Pierwszy wniosek dotyczący rzezonego przedsięwzięcia wpłynął do Urzędu 25 stycznia 2008 r. i rozpatrywany był w dniu 21 lutego 2008 r. na posiedzeniu komisji Rady Gminy, na którym wstępnie pozytywnie zaopiniowano propozycję lokalizacji przedmiotowej inwestycji. Została również wniesiona deklaracja o przystąpieniu do zmiany studium w części dotyczącej terenu inwestycji niezwłocznie po jego uchwaleniu.

3.3. Przyczyna zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce z 2000 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce zostało opracowane w 1999 r. i uchwalone w 2000 r., zgodnie z zakresem i procedurą, przewidzianą w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139). Do konieczności zmiany studium przyczyniły się następujące okoliczności:

Zmiana przepisów prawnych w zakresie planowania przestrzennego, wejście w życie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U.03.80.717), która w miejsce spójności nakłada na gminy opracowujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązek ich zgodności ze studium.

Od 2000 r. sporządzono i uchwalono szereg dokumentów określających politykę gminy i województwa, w zakresie związanym z gospodarowaniem przestrzenią. Należą do nich:

- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, dla obszaru w granicach administracyjnych,

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (uchwalony 7 czerwca 2004 r. przez Sejmik Województwa Mazowieckiego),
- Plan rozwoju lokalnego gminy Siedlce na lata 2005 – 2013,
- Program ochrony środowiska dla gminy Siedlce,
- Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Siedlce.

Ważnym powodem przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego były rozbieżności, które zaistniały pomiędzy „starym” studium a uchwalonymi planami miejscowymi.

Niebagatelny wydarzeniem było wstąpienie Polski do Unii Europejskiej. Niezbędne jest zatem wprowadzenie do studium uaktualnień, które nie zablokują gminie możliwości korzystania z zewnętrznych środków pomocowych w skutek rozbieżności dokumentów planistycznych.

Do gminy wpłynęły wnioski dotyczące zmian przeznaczenia terenu dla ponad 800 nieruchomości od właścicieli działek, praktycznie z terenu całej gminy. W związku z rozbudową infrastruktury technicznej (wodociągów, dróg) pojawiło się duże zainteresowanie inwestorów zabudową, głównie mieszkaniową.

3.4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce.

Cały obszar gminy Siedlce, w jej granicach administracyjnych pokryty jest obowiązującymi planami miejscowymi uchwalonymi zgodnie z ustawą o planowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. co z punktu widzenia interesów gminy jest rozwiązaniem korzystnym.

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Siedlce:

- Uchwała Nr XVI/188/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 lutego 2004 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Stare Iganie,
- Uchwała Nr XVI/189/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 lutego 2004 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Stare Opole,
- Uchwała Nr XVI/190/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 lutego 2004 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Opole Świerczyna,
- Uchwała Nr XXII/229/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 23 września 2004 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Nowe Opole,
- Uchwała Nr XXXI/308/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 30 czerwca 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Nowe Iganie,
- Uchwała Nr XXXI/309/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 30 czerwca 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Grabianów, Białki, Ujrzanów, Joachimów,
- Uchwała Nr XXXI/310/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 30 czerwca 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Wólka Leśna, Pruszyń, Pruszynek, Błogoszcz, Golice, Golice Kolonia, Żabokliki, Żabokliki Kolonia, Topórek, Jagodnia,
- Uchwała Nr XXXIV/326/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 3 listopada 2005 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Żelków Kolonia, Rakowiec, Wołyńce, Wołyńce Kolonia,
- Uchwała Nr XXXIV/325/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 3 listopada 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Strzała, Chodów, Purzec, Żytunia,
- Uchwała Nr XXXVI/337/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 29 grudnia 2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Stok Lacki, Stok Lacki Folwark, Pustki, Grubale, Osiny, Biel, Pruszyń Pieńki.

Obecnie (**marzec 2009 r.**) nie toczy się żadna procedura zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące na obszarze gminy Siedlce miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są spójne z przyjętą polityką przestrzenną wyrażoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce. Pozwalają one na swobodne gospodarowanie przestrzenią w pełnym zakresie. Plany te zapewniają gminie nowe tereny dla rozwoju funkcji mieszkaniowej, produkcyjno-usługowej, rolnej i innych.

Cały obszar gminy pokryty jest planami miejscowymi opracowanymi w skali 1 : 5 000, niewielkie fragmenty gminy położone we wsiach Nowe Opole, Nowe Iganie, Stare Iganie i Stare Opole wykonano w skali 1 : 1000. Skala opracowań jest adekwatna do rozwiązywanych przez te plany problemów z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Głównym celem opracowania planów było:

- wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną,
- uwzględnienie wniosków obywateli i właścicieli nieruchomości,
- realizacja polityki przestrzennej zapisanej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,

Analiza planów pozwala stwierdzić, że gmina Siedlce przygotowała bardzo szeroką ofertę terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych. Zarówno pod względem powierzchni jak i możliwości dysponowania terenem gmina posiada obecnie ogromne rezerwy terenu pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze. Jednocześnie podstawową funkcją pozostaje nadal rolnicwo.

Plany nie hierarchizują systemu osadniczego w gminie.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce wprowadzono generalną zasadę podziału obszaru na strefy zainwestowane i niezainwestowane, w ramach których zawierały się określone funkcje.

W ramach strefy zainwestowanej wyróżniono funkcje:

- mieszkaniową,
- usługową,
- produkcyjno-przemysłową, rzemiosło produkcyjne oraz eksploatacje surowców mineralnych,
- techniczną.

W ramach strefy niezainwestowanej wyróżniono funkcje:

- rolniczą,
- leśną.

Struktura przestrzenna terenów mieszkaniowych oraz rodzaj zabudowy na obszarze opracowania są zgodne z ustaleniami miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego, który do dnia 31 grudnia 2003 r. był prawem miejscowym na tym obszarze. Obecnie obowiązujące plany miejscowe zostały, mimo dużego ruchu inwestycyjnego, zrealizowane w niewielkim stopniu.

3.5. Tereny mieszkaniowe

Na terenie gminy Siedlce można wyodrębnić następujące typy zabudowy:

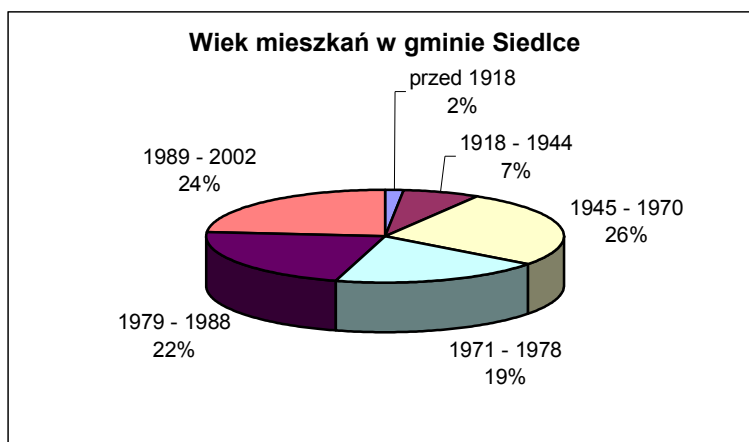
- zagrodową,
- jednorodziną,
- pensjonatową (określenie niejasne, kojarzone z usługami turystycznymi).

Dla każdego typu zabudowy dopuszcza się lokalizowanie usług o charakterze nieuciążliwym. Najczęściej spotykanym typem zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa mieszana - zagrodowa i jednorodzinna z towarzyszącą funkcją usług nieuciążliwych, co jest konsekwencją zabudowywania wolnych działek budowlanych przez nierolników w obrębie zwartej zabudowy we wsiach, do niedawna typowo rolniczych.

Zasób mieszkaniowy w gminie Siedlce w 2002¹ r. wynosił:

	Ilość ogółem	Właściciele	
		Osoby fizyczne	Inne
Liczba budynków	3639	3601	38
Liczba mieszkań	4028	3974	54
Powierzchnia użytkowa w m ²	354335	351475	2860

Dane pochodzące z Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2002 pokazują, że 65% wszystkich mieszkań została wybudowana po 1970 r., co ilustruje poniższy wykres.

Powyższe pokazuje, że zabudowa w gminie jest stosunkowo młoda, co przekłada się również pozytywnie na wygląd wsi.

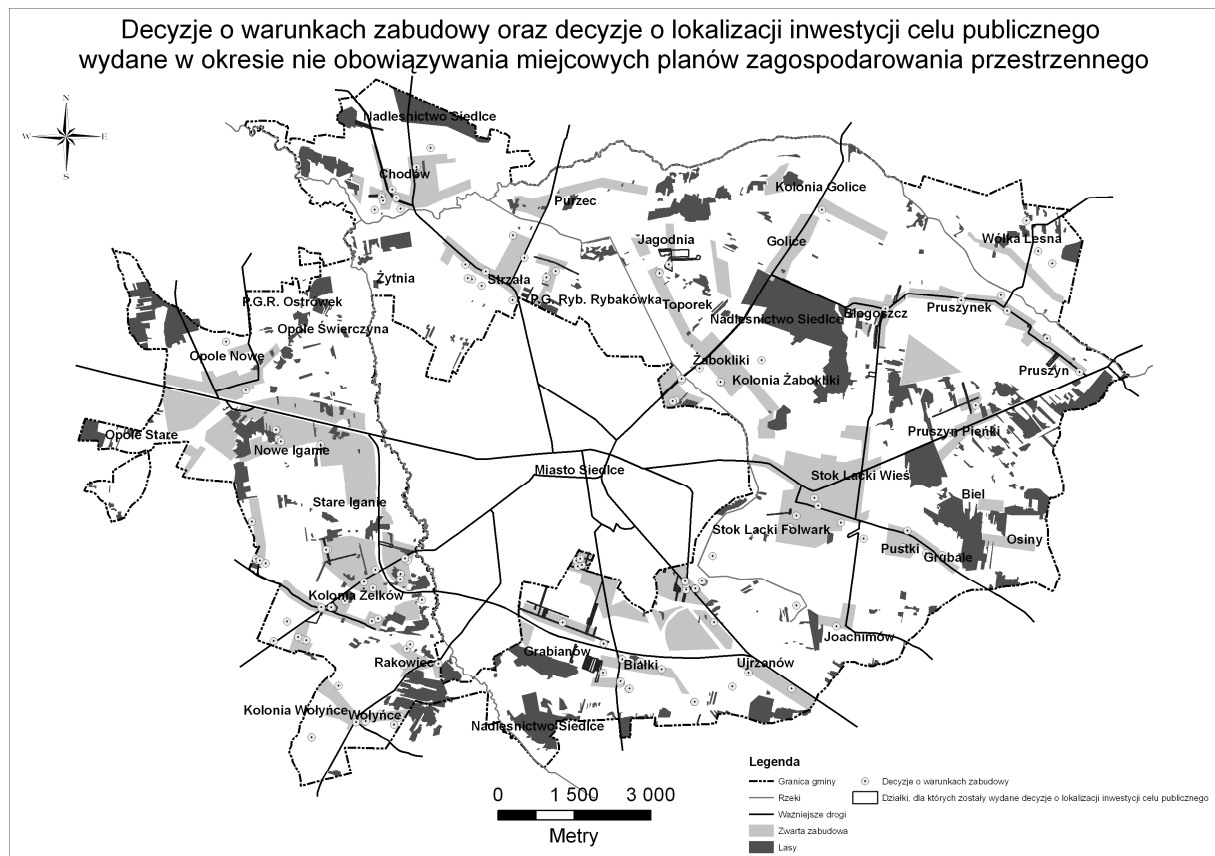
3.6. Ruch budowlany

O ruchu budowlanym oraz potencjalnych zamierzeniach budowlanych mieszkańców i właścicieli nieruchomości gminy Siedlce można wnioskować na podstawie ilości wniosków o zmianę przeznaczenia terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, które wpłynęły na etapie opracowywania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce.

Gmina Siedlce zgodnie z przysługującym jej prawem od chwili utraty ważności miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego do czasu uchwalenia przez Radę Gminy w Siedlcach „nowych” planów wydawała decyzje o warunkach zabudowy. Jest to narzędzie, które dość sprawnie pozwalało w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zarządzać przestrzenią. W latach 2004 -2005 wszczęto aż 183 spraw o wydanie decyzji o warunkach zabudowy na budowę, rozbudowę, przebudowę różnego rodzaju budynków. Decyzje te były przestrzennie rozproszone po terytorium całej gminy i dotyczyły między innymi:

- budowy lub rozbudowy domu jednorodzinnego,
- budowy budynku inwentarskiego,
- budowy budynku gospodarczego,

¹ Źródło: Dane Narodowy Spis Powszechny 2002 r.

Do Urzędu Gminy w Siedlcach wpłynęły wnioski od właścicieli działek z prośbą o zmianę przeznaczenia terenu w opracowywanej zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy dla ponad 800 **189** nieruchomości **położonych we wsi Białki**. Dotyczą one zmiany przeznaczenia terenu na cele:

- **zabudowy centrum handlowego i logistycznego,**
- **zabudowy mieszkaniowo-usługowej.**

3.7. Tereny usług, przemysłu i administracji

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce przyjęto proponowane w studium rozwiązania w zakresie lokalizacji usług publicznych i komercyjnych.

Na terenie gminy brak jest wyraźnego ośrodka, który mógłby w zakresie obsługi mieszkańców gminy pełnić funkcje wiodącą. Dlatego też głównym ośrodkiem usługowym w zakresie usług komercyjnych i publicznych jest miasto Siedlce wyposażone w pełny zakres usług o znaczeniu lokalnym i regionalnym: usługi oświaty, kultu sakralnego, zdrowia, sportu, administracji (siedziba urzędu gminy), handlu i gastronomii oraz usługi z zakresu transportu. Wsiami wyróżniającymi się na tle innych są te, w których zlokalizowano szkoły, kościoły, GOK. Wyraźnie na tle innych miejscowości wybijają się Pruszyń, jednak jego wiodąca rola ogranicza się jedynie do wschodniej części gminy.

Lokalizacja zakładów przemysłowych, usług rzemiosła oraz składów naturalnie skoncentrowała się w miejscowościach okalających Siedlce, dodatkowo dobrze z nimi skomunikowanych w Żelkowie-Kolonii, Żaboklikach, Stoku Łackim, Nowym Opolu, Starym Opolu, Nowych Iganiach, Starych Iganiach, Strzale. Obok istniejących zakładów produkcyjnych na terenie gminy wskazane zostały rezerwy terenów przeznaczone pod przyszłe inwestycje.

Poza wyżej wymienionymi obszarami na terenie całej gminy znajdują się nieliczne grupy zakładów produkcyjnych i/lub magazynowych.

Największymi przedsiębiorstwami w gminie są:

- Zentis Polska Sp. z o.o.,
- Agrofruct Sp. z o.o.,
- Elmo-Siedlce Sp. z o.o.,
- Nasz Drób Sp. z o.o.,
- Budosan Czubaszek

IV STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIĘĆ.

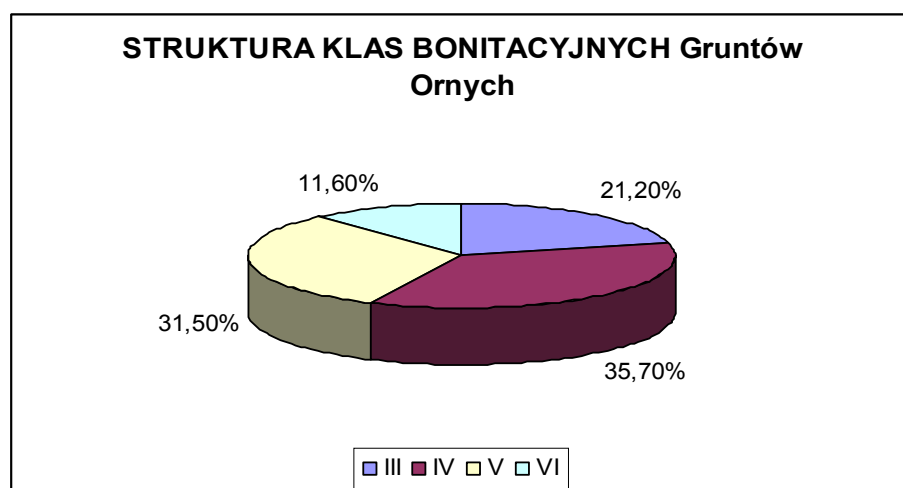
4.1. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Charakterystyka warunków klimatycznych

Gmina Siedlce położona jest w Mazowiecko-Podlaskim regionie klimatycznym. Za rozwojem rolnictwa w gminie przemawia dość długi okres wegetacyjny, który wynosi ok. 210 dni, przy czym średnia dla Polski wynosi 200 dni. Średnio korzystne dla rozwoju produkcji rolnej na obszarze gminy są warunki termiczne, średnia roczna temperatura wynosi tutaj 7,1°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, w którym średnia temperatura wynosi 18°C. Niskie roczne sumy opadów atmosferycznych (stacja w Siedlcach – 537 mm) nie wpływają korzystnie na rozwój rolnictwa w gminie.

Charakterystyka rolniczej przydatności gleb

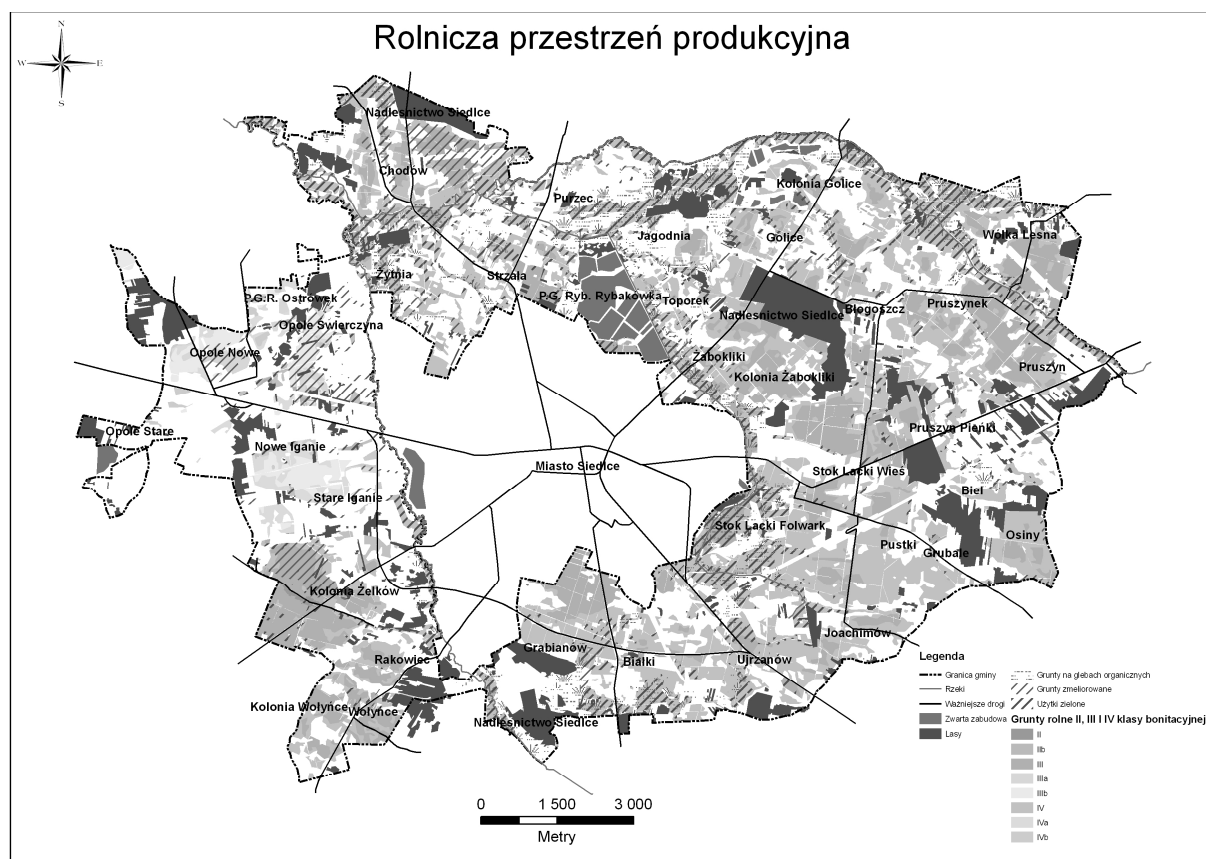
Warunki do produkcji rolnej w gminie Siedlce można określić jako przeciętne. Rozwojowi rolnictwa w gminie w niewielkim stopniu sprzyja jakość występujących gleb. Poniższy wykres przedstawia procentowy udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych dla gminy Siedlce wg Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w roku 1990. Nie ujęte na nim zostały grunty II klasy bonitacyjnej gdyż zajmują one zaledwie 0,1% całkowitej powierzchni gruntów ornych. Zaś grunty I klasy bonitacyjnej w ogóle nie występują na obszarze gminy.

Najlepsze kompleksy gleb występują we wsiach: Grabianów, Nowe Iganie, Osiny, Pruszyń, Stok Lacki, Żelków Kolonia i Wołyńce. W gminie dominuje kompleks żytńi słaby, zajmuje on ok. 30% powierzchni gruntów ornych. Kompleksy żytńi bardzo dobry oraz żytńi dobry zajmują po około 23% powierzchni gruntów ornych. Z analizy powyższych danych wynika, iż gmina posiada średnie warunki glebowe do rozwoju produkcji rolnej.

Charakterystyka rzeźby terenu pod względem przydatności rolniczej

W gminie występuje korzystne dla produkcji rolnej ukształtowanie terenu. Charakteryzujące się dość monotonna, falistą rzeźbą, co sprzyja prowadzeniu prac polowych. Nie wymaga to ponoszenia dodatkowych kosztów uprawy, związanych z gospodarowaniem na terenach o dużych nachyleniach. Spadki terenu nie przekraczają 5 %, zaś deniwelacje nie są większe niż 5m.

Wpływ warunków środowiskowych na produkcję rolniczą - podsumowanie

W celu dokonania zbiorczej charakterystyki rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Siedlce, dokonano jej kompleksowej oceny przez IUNG w Puławach. Wzięto tu pod uwagę takie elementy środowiska przyrodniczego jak: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne.

- Gleba jest warsztatem pracy rolnika dlatego poświęcono jej najwięcej uwagi. W związku z powyższym jej ocena, jest wynikiem analizy dwóch ujęć, a mianowicie powierzchni klas bonitacyjnych oraz powierzchni kompleksów przydatności rolniczej gleb.
- Wskaźnik oceny agroklimatu jest próbą oceny zdolności plonotwórczej klimatu dla podstawowych upraw rolnych. Zakłada się tutaj jednolitość tła pozaklimatycznego oraz względną wartość plonu poszczególnych upraw.
- Rzeźba terenu wywiera dość duży wpływ na jakość przestrzeni produkcyjnej. Wpływ ten jest zarówno pośredni (kształtowanie się gleb, układ stosunków wodnych terenu, warunki klimatyczne) oraz bezpośredni (utrudniona organizacja produkcji rolnej na terenach silnie urzeźbionych, zabiegi przeciwozyjne). Wskaźnik bonitacji rzeźby terenu został uzyskany na podstawie oceny tych dwóch wpływów.
- Ostatnim czynnikiem którego bonitacji dokonano pod kątem potrzeb produkcji rolnej są warunki wodne środowiska. Wskaźnik bonitacji warunków wodnych jest efektem analiz powierzchniowych zestawień glebowych, według występujących na nich warunków wodnych (np. uwilgotnienie gleb).

Jakość uwarunkowań przyrodniczych rozwoju rolnictwa gminy Siedlce w 2003 roku, syntetycznie przedstawia poniższa tabela.

Tab. Wskaźniki bonitacji dla 4 podstawowych elementów środowiska przyrodniczego wg IUNG w Puławach.

Gmina	Wskaźnik bonitacji				Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
	Jakości przydatności rolniczej gleb	Agroklimatu	Rzeźby terenu	Warunków wodnych	
Siedlce [gmina wiejska]	45,8	9,6	3,6	3,4	62,4
Siedlce [gmina miejska]	46,8	9,6	3,7	3,5	63,6
powiat Siedlecki	45,4	9,1	3,7	3,1	61,4
województwo mazowieckie	43,1	9,7	4,1	3	59,9
Polska	49,5	9,9	3,9	3,3	66,6

Użytkowanie gruntów i stan władania użytkami rolnymi

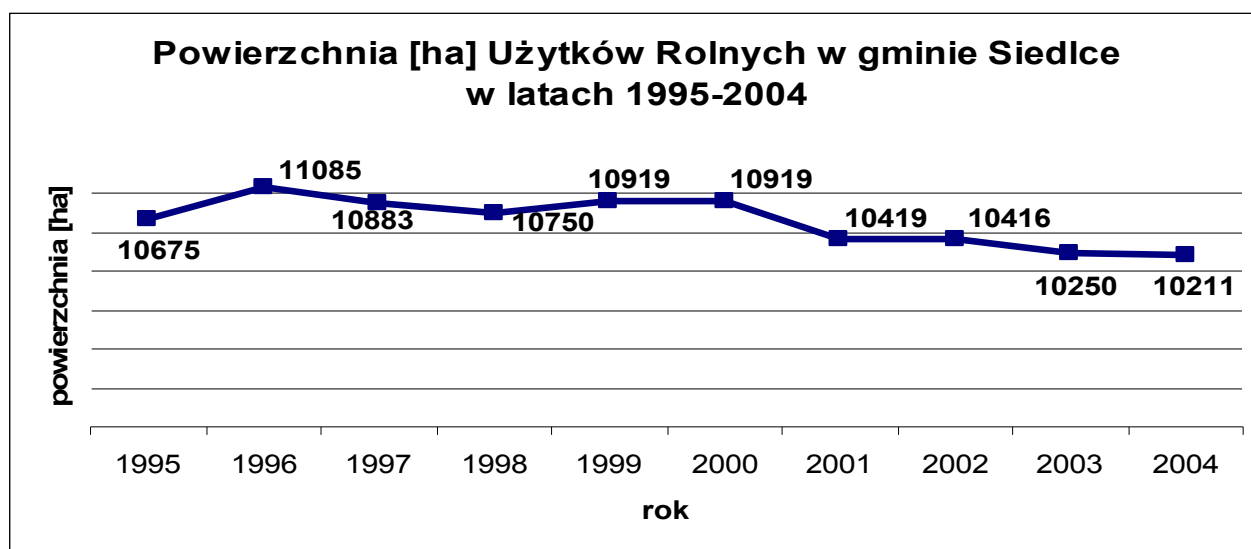
Gmina Siedlce jest gminą o charakterze rolniczym. Potwierdza to sposób zagospodarowania terenu gminy, gdzie aż ok. 10 211ha w roku 2004 zajmują użytki rolne co stanowi 72% powierzchni całej gminy.

Tab. Użytkowanie gruntów w gminie Siedlce (Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002)

Grupy użytkowników	Ogółem powierzchnia administracyjna gminy		Gospodarstwa indywidualne		Pozostałe	
	W ha	Udział %	W ha	Udział %	W ha	Udział %
Wyszczególnienie gruntów						
Powierzchnia ogólna	1172,6	100	1172,3	85,2	0,3	14,8
Użytki rolne (razem)	1003,1	75,3	1002,9	74,5	0,2	0,8
w tym:						
Grunty orne	735	63,5	734,9	62,9	0,1	0,6
Sady	29,2	0,3	29,2	0,3	-	-
Łąki	201,2	3,5	201,2	3,5	-	-
Pastwiska trwałe	37,7	8,0	37,7	8,0	-	-
Lasy i grunty leśne	81,4	17,6	81,4	7,8	-	9,8
Pozostałe grunty	88,1	7,1	88	2,9	0,1	4,2

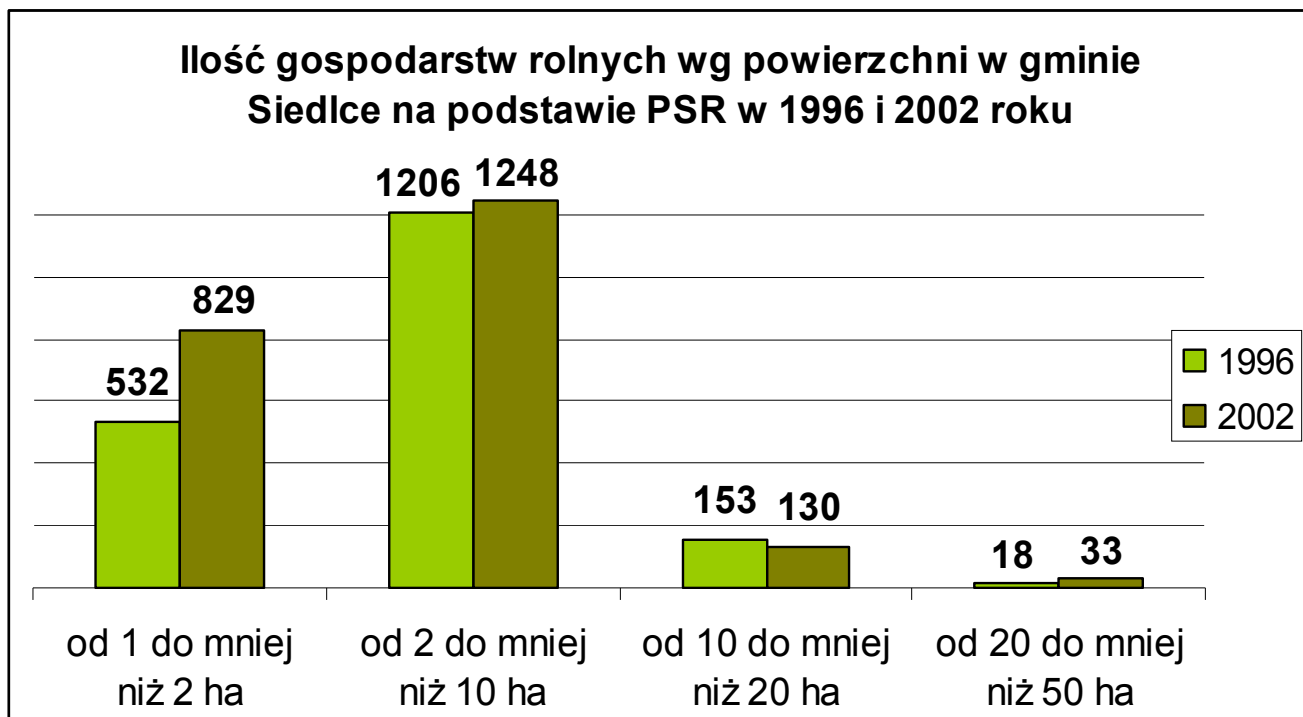
W przeciągu ostatnich 10-ciu lat użytkowanie terenu było dość stałe. Od roku 1999 obserwuje się zmniejszanie powierzchni użytków rolnych.

W gminie Siedlce wśród użytków rolnych dominują grunty orne zajmujące w 2004 roku 71% użytków rolnych. Powierzchnia ich sukcesywnie ulega zmniejszaniu, co związane jest z położeniem gminy wokół miasta Siedlce i stopniową zmianą przeznaczenia tych terenów na cele budowlane. Użytki rolne w blisko 97% są własnością indywidualną.

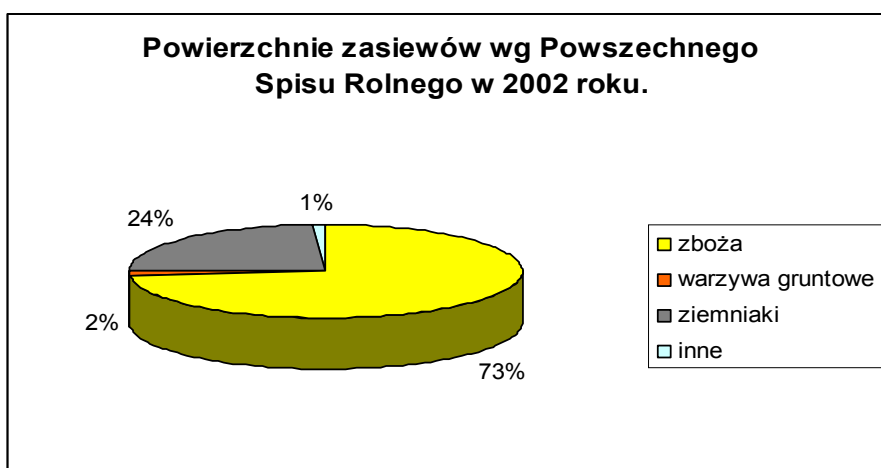
Gospodarstwa rolne w gminie Siedlce charakteryzują się wysokim rozdrobnieniem. W 2002 roku wg GUS w gminie było 3455 gospodarstw rolnych. Na obszarze zajmowanym przez gminę, aż 34% gospodarstw stanowią te, których powierzchnia nie przekracza jednego hektara. Nie występują również gospodarstwa, których powierzchnia przekracza 50 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w 2004 w gminie Siedlce wynosiła około 3 ha.

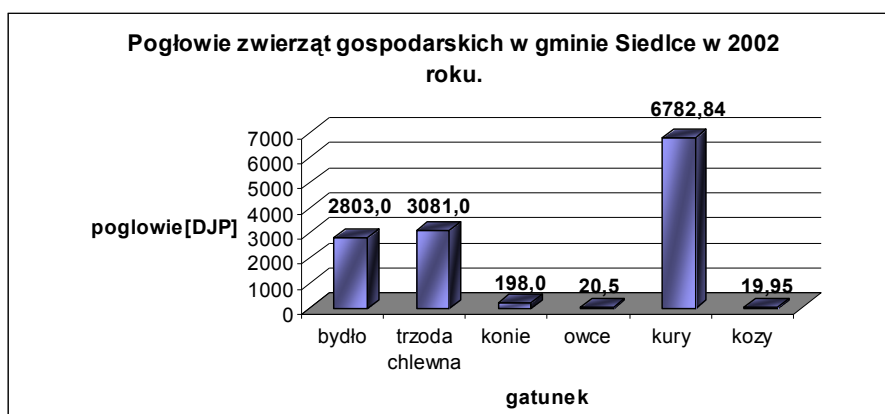

Struktura produkcji rolnej

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w roku 2002 w gminie dominują uprawy zbóż podstawowych. Około 1 510 ha zajmują ziemniaki, co stanowi prawie 1/4 powierzchni zajmowanej pod uprawy w gminie Siedlce. Struktura zasiewów zarówno w 1996 jak i w 2002 była podobna.

Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest produkcja drobiu. Ponadto rolnicy z gminy Siedlce hodują trzodę chlewną oraz bydło.

4.2. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lesistość w gminie Siedlce wynosi 9,7%.

Ogólna powierzchnia lasów w gminie wynosi 1499 ha, z czego aż 54% to lasy i grunty leśne wchodzące w skład indywidualnych gospodarstw rolnych. Lasy państwowe są administrowane przez Nadleśnictwo Siedlce.

Wszystkie lasy nadleśnictwa znajdujące się w granicach gminy Siedlce mają status lasów ochronnych. Największy kompleks leśny znajduje się pomiędzy wsiami Golice – Żabokliki – Błogoszcz. Mniejsze kompleksy, najczęściej lasów prywatnych, rozrzucone są po całej gminie. Pod względem siedliskowym w lasach gminy Siedlce dominują siedliska borowe. Największą powierzchnię zajmują bory mieszane świeże. Lokalnie, na małych powierzchniach występują bory suche oraz bagienne. W uroczyskach Golice i Chodów oraz w rejonie Pruszyzna znaczne powierzchnie zajmują lasy liściaste – głównie grądy, a w dolinie Liwca olchy.

Zagrożenia lasów.

Zagrożenia biotyczne dla gospodarki leśnej:

- owady (niebezpieczne zwłaszcza dla zbiorowisk z dominującym udziałem sosny);
- zwierzęta łowne (niszczone są przez nie m.in. uprawy i młodniki);
- grzyby patogeniczne (zagrożenie głównie ze strony huby korzeniowej i opieńki miodowej); powodujące choroby lub zamieranie drzew.

Zagrożenia abiotyczne:

- niewystarczająca ilość opadów, połączona z długotrwałymi okresami wysokich temperatur w okresie letnim, niekorzystne zjawiska atmosferyczne i zdarzenia meteorologiczne;
- pożary – zagrożenie to wynika z dużej penetracji lasów przez ludzi.

Wpływ człowieka:

- zaśmiecanie;
- nadmierna eksploatacja drzewostanu (w lasach prywatnych)
- nadmierna penetracja;
- kłusownictwo;
- kradzieże sadzonek z upraw i niszczenie drzewek, głównie świerkowych;
- niszczenie urządzeń i obiektów infrastruktury turystycznej;
- niszczenie i kaleczenie drzew;
- niszczenie stanowisk roślin chronionych; płoszenie zwierzyny;
- niszczenie gniazd mrowisk.

Inne zagrożenia:

- wpływ przemysłu;
- rozwój komunikacji;
- rozwój zabudowy;
- zintensyfikowana produkcja rolna na obrzeżach lasów.

4.3. STAN ŚRODOWISKA, ZASOBY WODNE ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Gmina Siedlce posiada opracowania ekofizjograficzne wykonane na potrzeby miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na etapie opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stwierdzono aktualność zamieszczonej tam informacji oraz wniosków wysuniętych przez autorów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zespół autorski posłużył się tymi opracowaniami do dokonania syntezy uwarunkowań w zakresie stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Powiązania przyrodnicze obszaru gminy

Gmina Siedlce na tle sieci ekologicznej ECONET-PL Znaczna część terenu gminy położona jest w obszarze węzłowym 13K² (Obszar Siedlecki) – wyznaczonym w ramach Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL³. Obszar ten obejmuje źródłkowe odcinki rzek, spływających w trzech kierunkach: Liwca i Kostrzynia – na północ, Krzny – na wschód i Świdra – na zachód (węzeł hydrograficzny).

Gmina Siedlce na tle krajowego systemu obszarów chronionych. Siedlecko – Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu, przez który przebiega ciąg ekologiczny doliny Liwca odgrywa istotną rolę w tworzeniu ciągłości korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Dzieje się tak ponieważ z jednej strony, poprzez dolinę Liwca łączy się on z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym, którego osią jest Bug – ciąg ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym, z drugiej zaś poprzez dolinę Kostrzynia (dopływ Liwca) stanowi ciąg krajowy i łączy się z Mińskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Planowane utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu obejmującego rozległe Obniżenie Węgrowskie z rzeką Kostrzyń, przyczyni się w dalszej kolejności do stworzenia ciągłości w ekologicznym systemie obszarów chronionych (połączenia Siedlecko – Węgrowskiego OChK, Mińskiego OChK i Łukowskiego OChK), co znacznie poprawi funkcjonowanie środowiska biotycznego.

Gmina na tle systemu ostoi przyrody CORINE-PL. Dolina Liwca znajduje się także w przyrodniczym systemie informacyjnym o ostojach przyrodniczych CORINE – biotopes⁴ (COoRdination of INformation on the Enviroment), obejmującym obszary, których ochrona jest istotna dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy. Powierzchnia ostoi wynosi 18 154 ha.

„Dolina Liwca” pod względem typu jest ostoją przyrody „W, M, T, L”, tzn. kolejno: wód śródlądowych stojących i płynących, muraw i łąk, terenów podmokłych (torfowisk, bagien i roślinności brzegów wód śródlądowych) oraz lasów. Obszar ten został włączony do bazy danych CORINE ze względu na obecność gatunków ryb i ptaków (w tym kolonii bociana białego), umieszczonych na listach CORINE.

Gmina na tle systemu Natura 2000. Do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 zaliczono obszar „Dolina Liwca” (kod PLB140002) o powierzchni 23.646,0 ha. Obejmuje on północną część gminy, w tym wsie Purzec, Chodów, Strzała.

Położenie geograficzne, warunki geologiczne i geomorfologiczne

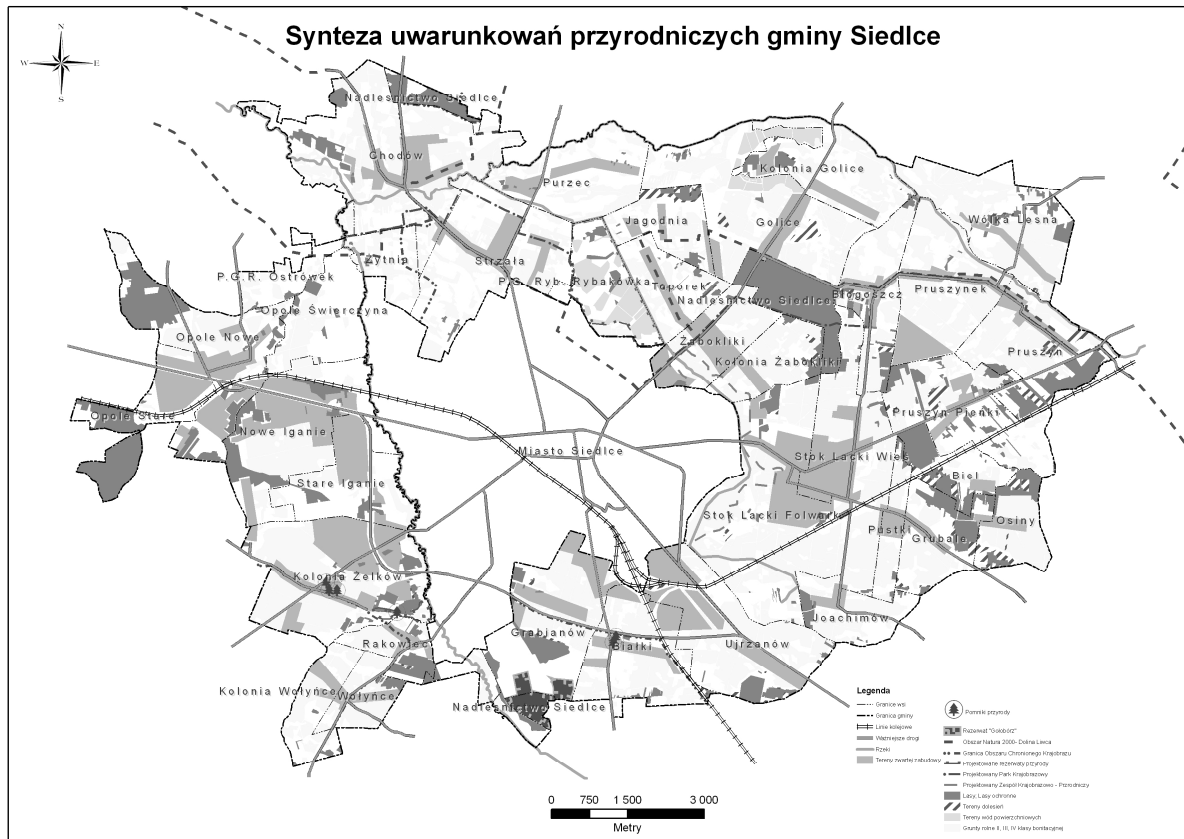
Według klasyfikacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego gmina Siedlce leży na terenie mezoregionu Wysoczyzna Siedlecka (makroregion Nizina Południowopodlaska) . Wysoczyzna Siedlecka rozpościera się na południe od Podlaskiego Przełomu Bugu i na północ od Równiny

² Obszar Siedlecki - K13 jest obszarem węzłowym o znaczeniu krajowym i zajmuje powierzchnię 1460 km²

³ Krajowa Sieć Ekologiczna EKONET – POLSKA obejmuje 46% terytorium Polski i składa się z 78 obszarów węzłowych i 110 korytarzy ekologicznych. Opracowana jest w ramach Programu Europejskiego Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) i stanowi składową Europejskiej Sieci EKONET (European Ecological Network). Obecnie jest koncepcją tzn. nie ma prawnych podstaw istnienia.

⁴ CORINE biotops – jest programem realizowanym w ramach przyrodniczego systemu informacyjnego CORINE, który zmierza do zintegrowania działań w zakresie ochrony przyrody i gospodarowania zasobami przyrodniczymi w skali kontynentu. W Polsce ramach programu CORINE biotops dokonano identyfikacji, inwentaryzacji i opisu ostoi (IOP PAN, Kraków)

Łukowskiej. Od zachodu graniczy z Obniżeniem Węgrowym i Równiną Wołomińską i leży w strefie moren czołowych zlodowacenia Warty i jego późniejszych stadiów.

Warunki geologiczne

Geomorfologia opracowywanego terenu jest przede wszystkim geomorfologią czwartorzędu (utwory budujące jego powierzchnię powstały w ciągu plejstocenu i holocenu). Obszar gminy znajdował się pod zasięgiem trzech zlodowaceń: podlaskiego, południowopolskiego oraz środkowopolskiego.

Obszar gminy znajduje się w obrębie zbudowanej z utworów kredy Niecki Mazowieckiej, wypełnionej osadami trzeciorzędu i czwartorzędu. Na utworach trzeciorzędu zalegają preglacjalne (przedlodowcowe), plejstocenijskie (lodowcowe) i holocenijskie utwory czwartorzędu.

Plejstocenijskie utwory powierzchniowe to głównie gliny i piaski zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz lokalnie łyły i mułki zastoiskowe. Osady holocenu reprezentowane są przez osady rzeczne (piaski i żwiry) w dolinach oraz piaski eoliczne wydm parabolicznych i pól piasków przewianych na powierzchni wysoczyzny. W obniżeniach i dolinach występują osady pochodzenia organicznego (torfy i namuły organiczne).

Utwory plejstocenijskie są na ogół korzystne dla posadowienia budynków, jedynie łyły i mułki tworzą gorsze warunki dla budownictwa ze względu na skłonności do pęcznienia i uplastyczniania się przy udziale wody. Są to tzw. grunty wysadzinowe. Utwory holocenijskie są słabonośne i nie nadają się do bezpośredniego posadowienia budynków. Grunty niekorzystne dla posadowienia budynków występują głównie wokół miasta Siedlce, pokrywając się z zachodnią i wschodnią granicą miasta (od północy i południa grunty te odsunięte są o około 0,5-1 km od granic miasta). Ograniczają one rozwój zwartej zabudowy miejskiej w tych kierunkach. Drugi zwarty obszar gruntów niekorzystnych dla budownictwa związany jest z szeroką doliną Liwca, w północnej części gminy.

Ukształtowanie terenu

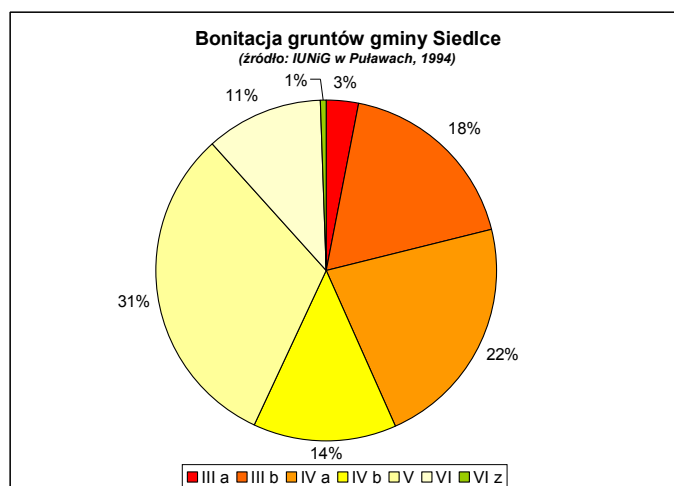
Rzeźba terenu ściśle wiąże się z jego genezą geomorfologiczną - głównymi obiektami tego obszaru są formy polodowcowe przekształcone przez procesy peryglacjalne, które następnie podlegały holocenijskim czynnikom rzeźbotwórczym.

Wysokości bezwzględne na terenie opracowania mieszczą się w przedziale od 136 m n.p.m. w dolinie Liwca do 180 m n.p.m. w rejonie wsi Wołyńce. Deniwelacje terenu wynoszą około 44 metrów. Teren gminy jest pochylony w kierunku wschodnim. Większą część obszaru gminy stanowi płaska, miejscami lekko falista wysoczyzna morenowa. Jest to typowa równina peryglacialna, z dominującymi w krajobrazie powierzchniami płaskimi bądź lekko falistymi o wysokościach względnych wynoszących ok. 5 m. i spadkach terenu do 5%, które rozcinają płytkie i dość szerokie doliny rzeczne z niewielkimi tarasami zalewowymi i nadzalewowymi (w gminie są to doliny Muchawki i Helenki), rozległe obniżenia powytopiskowe oraz powiązane z nimi liczne doliny erozyjno – denudacyjne, którą tworzą sieć drobniejszych form. Rzeźba terenu urozmaicona jest także pagórami moreny czołowej (w rejonie Ujżanowa i Białek oraz Nowego Opoła i Nowych Ignań, o wysokościach względnych do 10 m), pagórkami i wzgórzami kemowymi (w okolicach Golic Kolonii i Wólki Leśnej – o wysokościach względnych do 5 m), wzgórzami piasków przewiewanych oraz wydymami (przy zachodniej granicy gminy i w rejonie wsi Wołyńce).

Ukształtowanie powierzchni gminy Siedlce nie jest czynnikiem utrudniającym budownictwo. Deniwelacja i kąty nachylenia terenu są na ogół niewielkie (w przeważającej części gminy do 5%, jedynie w południowo-zachodniej części gminy, wzdłuż rzeki Muchawki, na odcinku Wólki Wołyńskiej do Swobody, krawędzie doliny rzecznej charakteryzują się nachyleniem zboczy do 15%).

Gleby

Struktura gleb według klas bonitacji przedstawia się następująco:

Największą część gminy pokrywają gleby IV i V klasy bonitacyjnej (łącznie ok. 45% powierzchni gruntów ornych). Około 21% gruntów ornych zajmują gleby II i III klasy bonitacyjnej. Podlegają one szczególnej ochronie przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, a te z nich, które położone są z dala od zainwestowania miejskiego powinny być przeznaczone na produkcję zdrowej żywności.

Gleby II i III klasy bonitacyjnej występują płatami i są rozmieszczone równomiernie na całym obszarze gminy. Większe powierzchnie gleb ochronnych znajdują się w sołectwach Pruszyn, Kolonia Żabokliki, Wólka Leśna, Białki, Stock Lacki, Żelków Kolonia, Stare Opole.

Gleby organiczne znajdują się głównie w dolinach rzek i obniżeniach powytopiskowych. Tereny nimi pokryte znajdują się wzdłuż północnej, zewnętrznej granicy gminy, w dolnie rzeki Liwiec oraz wzdłuż wschodniej i zachodniej granicy wewnętrznej, w dolinach rzek Muchawki i Helenki. Pokrywają się z obszarami niekorzystnymi dla budownictwa ze względów geologiczno-inżynierskich. Tereny pokryte glebami organicznymi wykorzystywane są głównie jako użytki zielone. Lokalnie porośnięte są lasami.

Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna jest dość dobrze rozwinięta. Gmina Siedlce położona jest w dorzeczu Bugu. Teren gminy odwadniany jest przez rzeki: Liwiec, Muchawkę i Helenkę.

Liwiec, lewobrzeżny dopływ Bugu stanowi północno-wschodnią i północną granicę gminy; jest nieuregulowaną rzeką IV rzędu, charakteryzującą się dużą liczbą zakoli oraz znacznymi wahaniami stanów wód. Jego dopływami na terenie gminy są rzeki Muchawka i Helenka oraz liczne ciekie, w większości o charakterze rowów. Znaczne tereny zlewni Liwca cechuje poważny deficyt wody, co jest wynikiem małej retencji naturalnej spowodowanej niewielką lesistością terenu. Zlewnia ma charakter rolniczy; wody Liwca i jego dopływów wykorzystywane są głównie do celów rolniczych, potrzeb hodowli ryb oraz rekreacyjnych. Monitoring wskazuje na wyraźną poprawę czystości wód Liwca, pomimo iż w ocenie ogólnej oraz sanitarnej, woda we wszystkich przekrojach kontrolno - pomiarowych nadal nie odpowiadała normom.

W południowo – wschodniej części sołectwa Chodów swoje ujście do Liwca znajduje pierwszy z jego ważnych dopływów z terenu gminy – rzeka Muchawka. Na znacznej długości stanowi naturalną granicę administracyjną pomiędzy terenami gminy a miastem Siedlce. W granicach miasta znajduje się zbudowany na Muchawce sztuczny zbiornik retencyjny.

Drugim z położonych na terenie gminy dopływów Liwca jest rzeka Helenka. Przepływa ona przez wschodnią część gminy, zasilając w swoim górnym biegu stawy „Rybakówka” w Topórku. Podobnie jak Muchawka stanowi granicę administracyjną (jednak tylko na części swojej długości) pomiędzy miastem Siedlce a gminą.

Badaniami jakości wód objęte są: Liwiec (w granicach gminy punkty pomiarowo – kontrolne w Pruszyńcu, Strzale i Chodowie) i Muchawka (w granicach gminy punkt pomiarowo–kontrolny w Iganiach) i wg pomiarów Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzą one wody nie odpowiadające normom (zarówno wg klasyfikacji ogólnej jak i oceny sanitarnej).

Największymi zbiornikami wód powierzchniowych są stawy rybne w Golicach i Starej Wsi oraz zbiornik retencyjny "Muchawka" na rzece Muchawce. Zbiornik ten znajduje się co prawda w granicach miasta Siedlce, ale w bezpośrednim sąsiedztwie gminy.

Na terenie opracowania występują zarówno zbiorniki o genezie antropogenicznej (głównie rowy melioracyjne i wyrobiska potorfowe), jak i naturalne zbiorniki wód stojących; przeważnie są to dna zagłębień bezodpływowych, z reguły zabagnione, wypełnione mułkami i torfami. W granicach lasów spotyka się niewielkie, zabagnione oczka śródleśne oraz mokradła (północna część sołectwa Żytina).

Wody podziemne

Na obszarze gminy wody podziemne występują w kilku poziomach wodonośnych. W utworach czwartorzędu występują dwa użytkowe poziomy wodonośne. Pierwszy, charakteryzuje się płytkim występowaniem wód i najczęściej zwierciadłem swobodnym. Jest on na ogół średnio i dobrze izolowany od powierzchni terenu (warstwa izolacyjna o miąższości 10-40 m i więcej) Izolacja słaba (lub brak izolacji) występuje jedynie lokalnie w rejonie wsi Stok Lacki Folwark – Żabokliki Kolonia, Purzec i Żytina. Drugi czwartorzędowy poziom wodonośny występuje znacznie głębiej i wypełnia dolinę kopalną o przebiegu południkowym. Obydwa poziomy rozdzielone są glinami zwałowymi o miąższościach od kilku do kilkudziesięciu metrów. Poniżej znajduje się trzeciorzędowe (mioceno - oligoceno) piętro wodonośne. W południowej części gminy jest ono połączone z piętrzem czwartorzędowym (wody z poziomu miocenońskiego eksploatowane są przez ujęcie Sekuła).

Gmina położona jest na obszarze dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP):

- trzeciorzędowego - „subniecka warszawska” (nr 215) o zasobach dyspozycyjnych 0,06 l/s/km²
- czwartorzędowego - „zbiornik doliny kopalnej górnego Liwca” (nr 223) o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 2,31 l/s/km².

GZWP nr 215 „subniecka warszawska” jest zbiornikiem obejmującym wodonośne utwory trzeciorzędowe, głównie oligoceno i mioceno, wypełniające kredową nieckę mazowiecką, z centrum w rejonie Warszawy. Gmina Siedlce znajduje się w jego wschodniej części. Wodonośne utwory trzeciorzędu z reguły są dobrze izolowane od powierzchni terenu (z wyjątkiem południowej części gminy, gdzie łączą się z drugim poziomem wodonośnym w utworach czwartorzędu).

GZWP nr 223 „zbiornik doliny kopalnej górnego Liwca” zlokalizowany jest na obszarze zlewni Liwca, we wschodniej i północnej części gminy. Charakteryzuje się przebiegiem południkowym. Obejmuje swym zasięgiem wypełniając rozległą dolinę kopalną utwory wodonośne (piaski różnoziarniste) czwartorzędowego piętra wodonośnego (drugiego o znaczeniu użytkowym) o miąższościach od 20 do 40 m. Zbiornik ten posiada zatwierdzoną dokumentację dla ustanowienia stref ochronnych. Obszar zbiornika (lokalnie również tereny przyległe) podzielono, ze względu na koncepcję ochrony, na cztery obszary (I do IV), dla których określono system zakazów (obejmujących warunki lokalizacji inwestycji szkodliwych lub szczególnie szkodliwych dla środowiska) i nakazów (dotyczących wykonania konkretnych działań chroniących jakość i zasoby wód podziemnych). Obszar piąty (V- miasto i fragmenty gminy Siedlce) objęto jedynie ochroną zwykłą wód podziemnych. Należy zaznaczyć, że poziom wód gruntowych, w wyniku dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania terenu, mógł lokalnie ulec zaburzeniu (obniżyć się bądź podnieść), w związku z czym na niewielkich obszarach mogą występować obszary przesuszone, bądź silnie uwodnione (np. tereny zabagnione, z okresowo stojącą wodą występują w obniżeniach terenu, na warstwach nieprzepuszczalnych).

Flora i fauna

Większość terenów gminy Siedlce jest użytkowana rolniczo, toteż w okresie wegetacji w krajobrazie przeważają rośliny uprawne, którym towarzyszą zbiorowiska roślinności segetalnej rzędu *Aperetalia* oraz użytki zielone tworzone głównie przez półnaturalne zespoły łąk i pastwisk – *Cirsietum rivularis*, *Filipendulo – Geranietum*, *Lolio - Cynosuretum*. Na terenach działalności człowieka występują z kolei zbiorowiska roślinności ruderalnej.

Wśród zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych występują zespoły leśne, wodno – szuwarowe oraz wspomniane wyżej zbiorowiska łąk i pastwisk. Ich ogólna powierzchnia jest jednak nieporównywalnie mniejsza od terenów upraw rolnych i towarzyszących im zbiorowisk, monokultur sosnowych oraz zbiorowisk ruderalnych, występujących na terenach o utrzymującej się antropopresji.

Gmina Siedlce w porównaniu z sąsiednimi gminami charakteryzuje się bardzo bogatą fauną ptaków wodnych i błotnych, co bezpośrednio wiąże się z występowaniem na tym terenie korzystnych siedlisk dla ich rozwoju (stawy „Rybakówka” w Topórku, stawy w Kolonii Golice oraz dolina Liwca i Muchawki). Niektóre gatunki tu obserwowane należą do rzadkości w skali kraju, np. perkoz rogaty (*Podiceps auritus*), rybitwa białowąsa (*Chlidonias hybrida*), gęś śnieżna (*Anser caerulescens*), bernikla białolica (*Branta leucopsis*), brodziec pławny (*Tringa stagnatilis*), terekia (*Xenus cinereus*) i inne. Jak podają materiały źródłowe w ostatnich kilkunastu latach stwierdzono wyginięcie niektórych gatunków ptaków (m.in. kraski i kulika wielkiego) oraz zmniejszenie się liczebności wielu innych. Z drugiej strony obserwuje się pojawianie gatunków nowych (m. in. łabędzia niemego, brzęczka, remiza, wąsatki, dzięcioła syryjskiego czy mewy czarnogłowej) oraz wzrost liczebności innych (np. mewy śmieszki, błotniaka stawowego, kruka, czernicy). W ogólnym rozrachunku notuje jednak się znacznie więcej gatunków o zmniejszonej liczebności (głównie ptaków drapieżnych, ptaków siewkowatych, niektórych gatunków leśnych a nawet polnych, jak kuropatwa i przepiórka).

Wśród ssaków dominują zwierzęta drobne, obejmujące przedstawicieli rzędów: owadożerne (*Insectivora*) i gryzonie (*Rodentia*). Niemniej licznie reprezentowana jest również grupa drapieżnych (*Carnivora*), wśród której wymienić należy m.in. następujące gatunki: lisa (*Vulpes vulpes*), kunę leśną (*Martes martes*), kunę domową (*Martes foina*), jenota (*Nyctereutes procyonoides*), gronostaja (*Mustela erminea*), łasicę łąską (*Mustela nivalis*) i tchórza (*Mustela putorius*). Najmniej licznie występują, ssaki parzystokopytne (*Artiodactyla*): dzik (*Sus scrofa*), łoś (*Alces alces*) i sarna (*Capreolus capreolus*) oraz nietoperze (*Chiroptera*) z takimi gatunkami jak: karlik malutki (*Pipistrellus pipistrellus*), mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), borowiec wielki (*Nyctalus noctula*), gacek wielkouch (*Plecotus auritus*).

Walory i powiązania przyrodnicze

Analiza struktury ekologicznej gminy wskazuje, iż :

- przebiega przez nią bardzo ważny ciąg ekologiczny w skali krajowej o przebiegu równoleżnikowym, ukształtowany w oparciu o dolinę rzeki Liwiec, rozległe obniżenie powytopiskowe ze zlokalizowanymi w ich obrębie stawami hodowlanymi oraz w mniejszym stopniu - zwarte kompleksy leśne;

- istotną rolę w skali regionalnej odgrywa ciąg ekologiczny o przebiegu południkowym, który ukształtowany jest w oparciu o dolinę Muchawki oraz kompleksy leśne (zwarte np. rezerwat Gołobórz oraz mniejsze i rozdrobnione, wpływające na mozaikowość krajobrazu i dobre funkcjonowanie środowiska);
- dwa ważne ciągi lokalne mają również przebieg południkowy i posiadają połączenia z ciągiem krajowym, co przyczynia się do dobrego funkcjonowania terenów znajdujących się w ich obrębie; pierwszym z nich jest ciąg ekologiczny, którego osią jest rzeka Helenka, zasilająca stawy w Topórku; drugim zaś ciąg ukształtowany w oparciu o duże kompleksy leśne (w Grubalach, Bieli, Stoku Lackim i w Golicach) a także mniejsze lasy, tereny rolne z dużą ilością zadrzewień śródpolnych oraz w północnej części – w oparciu o obniżenie powytopiskowe;
- najlepiej ukształtowana ponadlokalna struktura obszarów leśnych występuje w Chodowie i Grabianowie, które posiadają spójne powiązania przyrodnicze z ciągami ekologicznymi; ważną rolę odgrywają również kompleksy leśne w Golicach, Bieli oraz w Rakowcu (ze względu na brak zwartości kompleksów mają jednak nieco mniejsze znaczenie);
- najważniejszą rolę w łączeniu terenu gminy z terenami sąsiadującymi odgrywają korytarze rzeczne, które zapewniają ciągłość systemu przyrodniczego w kierunkach: zachodnio – północnym – rzeka Liwiec (dopływ Bugu), północnym – rzeka Muchawka (dopływy Liwca);
- bariery ekologiczne występują dość równomiernie na terenie gminy i dzielą się na: powierzchniowe bariery ekologiczne – obszary wsi (zwłaszcza dużych: Chodów, Strzała, Golice, Żelków Kolonia, Stok Lacki, Grabioanów, Ujrzanów, Białki) oraz liniowe bariery ekologiczne – linia kolejowe, drogi o znacznej szerokości przekroju poprzecznego i równocześnie dużym natężeniu ruchu (głównie krajowe i wojewódzkie). Należy pamiętać także o najważniejszej powierzchniowej barierze ekologicznej, którą stanowi miasto Siedlce.

System przyrodniczy gminy oparty jest na:

- Siedlecko – Węgrowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu obejmującym między innymi rezerwat Gołobórz, dolinę Muchawki, projektowany rezerwat „Rakowiecki Grąd” oraz fragmentarycznie dolinę Liwca (sołectwo Chodów),
- rozległym obniżeniu powytopiskowym (europejska ostoja ptaków oraz ostoja przyrody CORINE – biotopes; projektuje się tu ponadto utworzenie Parku Krajobrazowego Doliny Liwca), zawartą w nim właściwą dolinę Liwca i dwoma obszarami proponowanymi do objęcia ochroną rezerwatową (stawy rybne „Rybakówka” i tzw. „Chodowskie Uroczysko”).

Tak wykształcony układ przyrodniczy umożliwia podłączenie ciągów ekologicznych o znaczeniu lokalnym (doliny rzeki Helenki i opartego duże kompleksy leśne – opisane wyżej) i regionalnym (doliny rzeki Muchawki) do ciągów krajowych (doliny Liwca). Wykorzystuje on niepodważalne atuty istniejących obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody i proponowanych do objęcia taką ochroną oraz podłącza do nich tereny najkorzystniejsze pod względem walorów przyrodniczo- krajobrazowych o charakterze ciągów lokalnych. Zbudowany w ten sposób system zapewnia nie tylko dobre funkcjonowanie obszarów podłączonych do głównych ciągów ekologicznych, ale przyczynia się do polepszenia prosperowania ekologicznych jednostek strukturalnych, mających łączność tylko z ciągami o randze lokalnej.

V. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIĘŃ.

Osadnictwo

Wczesnośredniowieczne osadnictwo w okolicach Siedlec rozwijało się słabo, ze względu na gęste zalesienie oraz ciągle grabieżcze wyprawy plemion ze Wschodu. Ożywienie osadnictwa nastąpiło tu w końcu XIV wieku oraz 1 połowie XV wieku. Świadczą o tym dokumenty stwierdzające powstanie w tym czasie kilkunastu okolicznych miejscowości, m.in: Golic, Grabianowa, Pruszyňa, Żaboklik. Wówczas na tereny te przybywali głównie osadnicy mazowieccy i w mniejszym stopniu ruscy, czego dowodem są funkcjonujące do dnia dzisiejszego nazwy miejscowości, np. Stok Lacki, Stok Ruski. W tym czasie erygowano parafię w Pruszyń (1430), zaliczaną do najstarszych w tym regionie. Przez prawie sto lat do parafii tej należały Siedlce.

W XV i XVI wieku powszechnie występowały folwarki, genetycznie związane z osadami, które w przeważającej liczbie były rycerskimi, drobnymi gospodarstwami rolnymi. W XV wieku zakładano nowe osady na prawie niemieckim, o czym świadczy instytucja sołtysów, ściśle związana z osadnictwem na tym prawie.

W 2 połowie XVII wieku osadnictwo na omawianym terenie uległo gruntownej przebudowie w związku z tzw. "pomiarą włóczęną". Całe terytorium wsi dzielono na trzy pola równej wielkości, stosownie do trójpolowego gospodarstwa. Każde pole dzielono na równoległe pasy (tzw. rezy), każdy chłop otrzymywał swą rezę w każdym z trzech pól. Zabudowania stawiano w odstępach po obu stronach ulicy. "Pomiara włóczęna" zniwelowała na tym terenie różnice między wsią powstałą samorzutnie, a wsią na prawie niemieckim i stworzyła nowy typ wsi, który bez większych zmian dotrwał do XIX wieku.

Zabytkowe układy drożne

Ludność na terenach obejmujących obszar obecnej gminy Siedlce, chociaż rozrzucona w terenie, nie żyła w odosobnieniu. Utrzymanie stosunków sąsiedzkich i potrzeby gospodarcze przyczyniły się do powstania dróg lądowych, łączących poszczególne osiedla ze sobą i z grodem książęcym. Z dróg tych korzystała administracja państwowa, jak i kościelna. Sieć dróg lądowych w owym czasie można podzielić na dwie kategorie: gościńce i drogi lokalne. Drogi lokalne służyły komunikacji w obrębie każdej miejscowości, a dalej stanowiły połączenie z młynem i sąsiednimi wsiami, z kościołem, z najbliższą miejscowością. Drogi te bywały ogólnie dostępne, ale też mogły być przez właścicieli dóbr, przez które przechodziły zamykane dla obcych. Na gościńcach, czyli drogach publicznych dostępnych dla wszystkich, odbywał się ruch o szerszym zasięgu, Łączyły one między sobą ośrodki handlu i administracji, a więc miasta będące miejscami targów i jarmarków, ośrodkami większych dóbr, stolicami województw, ziemi, powiatów, siedzibami biskupstw i archidiakonatów.

Przebieg dróg wszelkiego rodzaju charakteryzuje długotrwała niezmiennosc, ze względu na fakt, iż sieć osadnicza zmieniała się bardzo powoli. W rezultacie można przyjąć, że stan dróg z XVI w. w ogromnej mierze odpowiada stanowi z XVIII, czy XIX stulecia. Pewne zmiany wprowadzone zostały w sieci dróg publicznych w związku z rozwojem poczty w XVIII i XIX wieku. Wyodrębniono wtedy osobną kategorię dróg pocztowych, a gdzieś tam zaczęto także prostować niektóre odcinki gościńców.

Najstarszą drogą przebiegającą przez teren obecnej gminy Siedlce, był znany na początku XV wieku szlak biegnący z Węgrowa przez Pruszyń, Cielemęc, Zbuczyn do Łukowa, który w połowie XV wieku zmienił przebieg przez Chodów, Siedlce, Grabianów. Popularną od średniowiecza drogą wiodącą przez omawiany teren był trakt Warszawa - Janów Podlaski, przechodzący przez Stanisławów, Grębków, Niwiski, Chodów, Siedlce, Mordy, i dalej na wschód. Drugim szlakiem łączącym Warszawę i Janów Podlaski była droga przebiegająca przez Mińsk, Ceglów, Żeliszew, Iganie Stare, Siedlce, Stok Lacki, Mordy i dalej do Janowa Podlaskiego. Wielkie znaczenie dla tych

terenów miało poprowadzenie przez nie w latach 1818 - 1822 bitego traktu Warszawa - Brześć, który stał się główną międzynarodową arterią komunikacyjną, funkcjonującą do dziś.

Układy ruralistyczne

Układy ruralistyczne na omawianym terenie są zróżnicowane, m.in. występuje typ ulicówki. Taka wieś złożona jest z dwu szeregów zwarto stojących domów, tworzących wraz z zabudowaniami i ogrodami regularny prostokąt. Droga, będąca główną arterią komunikacyjną przebiega przez środek wsi. Pierwotny układ gruntów był szachownicowy, a domy ciągnęły się nie przez cały obszar, lecz skupione były w pobliżu środka wsi. Ten typ wsi reprezentują: Golice, Strzała.

Często spotykana jest też rzędówka – wieś o bardzo regularnej zabudowie, różnej długości, wynoszącej od 0,5 do kilku km. Domy stoją najczęściej po jednej stronie drogi, w pewnej od siebie odległości. Pierwotnie wieś związana z układem łańcowym i niwowym, bardzo rozpowszechniona w dawnym Królestwie Kongresowym. Ten typ wsi reprezentują: Jagodne, Purzec, Topórek.

Inny typ wsi reprezentuje Pruszyń, mianowicie wielodrożnicówkę pochodzenia samorzutnego o nieregularnym układzie zabudowy. Pierwotny układ gruntów był niwowy. Zabudowania występują tu wzdłuż kilku różnie usytuowanych względem siebie ulic. Występuje też forma przejściowa między wsią wielodrożną, a ulicówką – widlica. Składa się najczęściej z dwóch ulic przybierających kształt wideł. Do tego typu wsi zalicza się Chodów.

Na terenie gminy występują też przysiółki. W nich to mała grupa domów położona jest samotnie. Jeżeli budynki nie są ustawione wzdłuż jednej uliczki lub dokoła placu, taki typ nazywamy przysiółkiem bezkształtnym. Przysiółki m.in. reprezentują: Grubale, Pruszyń-Pieńki, Pustki, Golice Kolonia.

Zabytki sakralne

Zabytki sakralne reprezentowane są przez klasycystyczny kościół parafialny p.w. św. Mikołaja bpa w Pruszyńcu. Parafia erygowana w 1430 r. przy kościele drewnianym wybudowanym przez Jana Pruszyńskiego. Następne kościoły drewniane wznoszono w 1678 i 1711 r. Obecny kościół został wzniesiony w latach 1807 - 1812 według projektu przybyłego z Saksonii Karola Jesterscheina, z fundacji Adama Suffczyńskiego, podstolego lubelskiego i jego siostry Heleny Chrapowickiej, kasztelanowej mścisławskiej.

Kościół wybudowany na planie prostokąta, reprezentuje typ budowli bezwieżowej, jednonawowej. Przy kościele, w narożnikach cmentarza przykościelnego od frontu wzniesiono dwie wieże-dzwonnice i bramę między nimi na osi kościoła. Tak zaprojektowany zespół przestrzenny kościoła, zwany założeniem dwuwieżowo-przestrzennym, należy do niezwykle interesujących realizacji architektonicznych, z upodobaniem stosowanych na Podlasiu.

Charakterystyczną cechą tych założeń jest bezpośrednie i regularne powiązanie z wnętrzem miejscowości. Monumentalny kościół, będący głównym akcentem architektonicznym, wytycza główną oś kompozycyjną założenia i podporządkowując sobie dwie wieże-dzwonnice z bramą między nimi, wiąże się w jednolitą kompozycję przestrzenną.

Założenia rezydencjonalne

Na terenie gminy Siedlce zachowały się założenia rezydencjonalne charakterystyczne dla pogranicza mazowiecko-podlaskiego. Najcenniejszym pod względem historycznym jest mrowany dwór w Nowych Iganiach, wzniesiony w 1828 roku dla Antoniego Cedrowskiego, prezesa Komisji Województwa Podlaskiego. Jest przykładem architektonicznego rozwiązania siedziby, którego schemat ustalił klasycyzm, tj. parterowy, z portykiem lub gankiem na osi oraz salonem, z którego wyjście na taras przy elewacji ogrodowej. W najbliższej okolicy tego dworu rozegrała się bitwa igańska, a po bitwie miał tu swoją kwaterę gen. Kicki. Z dawnego założenia ogrodowego otaczającego dwór niewiele pozostało, m.in. graniczne szpalery z nasadzeniami starodrzewia oraz dwa niewielkie stawy w części południowo-wschodniej.

Skromny dwór z około połowy XIX wieku znajduje się w Żelkowie Kolonii. Parterowy, murowany, o symetrycznym osiowym układzie. W otoczeniu dworu park o układzie swobodnym z cennym starodrzewiem i czytelnymi alejami. Drugim obiektem w Żelkowie Kolonii reprezentującym tę grupę zabytków jest murowany dwór z 1930 roku, wzniesiony w konwencji budownictwa willowego. Podobny styl reprezentuje dwór z Ostrówka, wzniesiony w 1923 roku dla Stanisława Lipińskiego. Wybudowany z cegły i otynkowany, korpus prostopadłościenny, parterowy, nakryty dachem czterospadowym z lukarnami. Od frontu dwukondygnacyjna wystawka poprzedzona

czterokolumnowym portykiem, nad którym znajduje się taras. W otoczeniu dworu park założony na pocz. XX w.

Najokazalszą rezydencją na omawianym terenie jest zespół pałacowy w Stoku Lackim. Został wzniesiony w 1875 r. dla Wyszomirskich, według projektu rodzimego architekta Bolesława Podczaszyńskiego, znanego jako propagatora stosowania nowego typu rozwiązań konstrukcyjnych. Pałac wybudowano na miejscu poprzedniego dworu z 1 poł. XIX w. należącego do Rostworowskich. Pałac otacza niezbyt obszerny park z interesującymi okazami starodrzewia.

Budownictwo

Zabudowa zagród wiejskich na terenie gminy Siedlce zasadniczo nie różni się zabudowy w całym regionie z pogranicza mazowiecko-podlaskiego. Typowe rozwiązanie sprowadza się do założenia składającego się z trzech podstawowych budynków: domu mieszkalnego, budynku inwentarskiego i stodoły.

W obiektach wchodzących w skład siedliska, występuje głównie konstrukcja żurawowa. Podstawę konstrukcji stanowi podwalina zwęgłowana na obłap lub na nakładkę z zamkiem, posadowiona na kamieniach polnych lub ceglanej podmurówce. Od góry konstrukcję zrębu spinają oczepy związane na nakładkę z zamkiem oraz zacięte w oczepie belki stropowe ułożone w poprzek budynku. Więźba dachowa konstrukcji krokwiowo - jętkowej, krokowie zaczopowane w opasce, oczepie lub belkach stropowych. W zdecydowanej większości budynków występuje zewnętrzny szalunek.

Na omawianym terenie przeważają domy szerokofrontowe, dwutraktowe, w których pomieszczenia tworzą dwa ciągi wewnątrz rozplanowanych równoległe do osi wzdłużnej budynku. Wnętrzami tymi zwykle są dwie lub trzy izby, komora i sień. Rozplanowanie wewnątrz domów występujących na tym terenie można podzielić zasadniczo na dwie grupy:

- z dośrodkowym układem pomieszczeń, gdzie urządzenia ogniowo - grzewcze są usytuowane w centrum budynku, a pomieszczenia wewnątrz rozmieszczone są wokół tych urządzeń, np.: dom nr 9 w Błogoszczy, dom nr 75 w Golicach, dom nr 15 w Purzecu.

- z osiowym układem pomieszczeń, gdzie pomieszczenia usytuowane są symetrycznie po obu stronach budynku, np.: dom nr 12 w Grubalach, dom nr 28 w Rakowcu, dom nr 151 w Ujranowie, dom nr 52 w Nowych Iganiach.

Na obszarze gminy Siedlce zasadniczo spotykamy cztery typy dachów, mianowicie:

- dwuspadowe, najczęściej spotykane, np.: domy nr nr 22, 24, 126, 134 w Grabianowie.
- naczółkowe, rzadziej występujące, np.: dom nr 40 w Opolu Nowym, dom nr 58 w Pruszyнку, dom przy ul. Prądzyńskiego 75 w Nowych Iganiach, dom nr 46 w Stoku Lackim;
- czterospadowe najrzadziej występujące, np.: dom nr 106 w Białkach, dom nr 14 w Grabianowie, domy nr nr 32 i 35 w Topórku.

W wielu domach datowanych od początku XX wieku do lat 40-tych ubiegłego stulecia, występują dekoracyjnie opracowane szczyty, listwy podokapowe, szalunek narożników, nadokienniki, ganki itp. Ten rodzaj budownictwa reprezentują przede wszystkim: dom nr 18 w Grabianowie, dom nr 28 w Rakowcu, dom nr 16 w Strzale.

Zabytki techniki

Wśród zabytków techniki zlokalizowanych w okolicach Siedlec, najliczniej występowały obiekty służące do mielenia zboża na chleb i paszę. Młyny, obok wiatraków i żaren, przez wiele stuleci pełniły swe podstawowe zadania dostarczając mąkę, kaszę, otręby itp. W XIX i początkach XX wieku wiele młynów uległo modernizacji. Tradycyjne koła wodne zastąpiono bardziej wydajnymi turbinami, następnie silnikami spalinowymi, a ostatnio silnikami elektrycznymi.

Na terenie gminy Siedlce zachował się do dnia dzisiejszego młyn w Iganiach Nowych, przy rzece Muchawce, pierwotnie z napędem wodnym przy zastosowaniu turbiny Francisa, a później przerobiony na napęd elektryczny. Został wzniesiony w latach trzydziestych XX wieku i pracuje do dnia dzisiejszego. We młynie zachowało się w dużej mierze, oryginalne przedwojenne wyposażenie.

Młyn ten należy do obiektów średniej wielkości i charakteryzuje się funkcjonalnymi rozwiązaniami, co do rozmieszczenia poszczególnych urządzeń i maszyn. Proces technologiczny i uwarunkowane nim wyposażenie maszynowe posiadają cechy tradycyjne. W parterze stoją mlewniki walcowe, popularnie zwane walcami. Obok mlewników ustawiony jest żubrownik - "Mars" do czyszczenia zboża. Obok stoją kosze zasypowe oraz funkcjonują elewatory. Na piętrze, nad walcami

umieszczono odsiewacze a przy nich skrzynie do mieszania mąki. Wszystkie te urządzenia łączą elewatory, "szeneki", rury spustowe.

Cmentarze

Najstarszym cmentarzem katolickim na terenie gminy Siedlce jest cmentarz przykościelny w Pruszyńcu. Funkcjonował on od czasów średniowiecznych do 1 poł. XIX w. Do dnia dzisiejszego zachowało się tu kilkanaście płyt nagrobnych wmurowanych w ściany kościoła, m.in.: Adama Suffczyńskiego - 1827 r., ks. Michała Sadowskiego - 1829 r., Heleny Chrapowickiej - 1832 r., Heleny Rostworowskiej - 1833 r., ks. Karola Jesterscheina - 1844 r. Do zabytkowych nekropoli należy cmentarz parafialny w Pruszyńcu, założony w 1 poł. XIX wieku. Rozplanowany na rzucie prostokąta, z aleją na osi, na przedłużeniu której, klasycystyczna murowana kaplica. Cmentarz porasta starodrzew, m.in.: dęby szypułkowe, wiązy, lipy drobnolistne, którymi nasadzona jest również krótka aleja przed bramą wjazdową. Na terenie cmentarza znajduje się zespół cennych nagrobków z 2 poł. XIX i pocz. XX wieku, m.in.: Eugeni Władysławy Zaleskiej - 1868 r., ks. Michała Lojkowskiego - 1879 r., Augustyna Sabowskiego - 1879 r., rodziny Zaleskich - 1911 r. i 1913 r.

Skromny cmentarz wiejski parafii Wołyńce, znajdujący się w ewidencji zabytków, usytuowany jest przy drodze z Wołyńca do Siedlec. Założony został w 1938 r., rozplanowany na rzucie prostokąta z dwoma alejami głównymi przechodzącymi przez środek i przecinającymi się pod kątem prostym. Znaczna część terenu cmentarza porośnięta jest starodrzewiem, m.in.: sosnami, dębami szypułkowymi, lipami drobnolistnymi, brzoźami brodawkowatymi. Na cmentarzu brak jest nagrobków o znacznych walorach historycznych i estetycznych.

Miejsca Pamięci Narodowej

W okolicach Siedlec na przestrzeni dziejów, miało miejsce wiele bitew i walk narodowowyzwoleńczych. Niektóre z nich zostały upamiętnione. Monumentalny pomnik z czerwonego piaskowca, poświęcony bitwie igańskiej z 10 kwietnia 1831 roku, został wzniesiony w setną rocznicę bitwy w Nowych Iganiach.

Również w Nowych Iganiach znajduje się mogiła kapitana Hipolita Stokowskiego z pułku grenadierów, poległego od jednej z ostatnich kul armatnich w bitwie igańskiej. W sześć lat po bitwie, wdowie po Stokowskim i jego matce, władze carskie pozwoliły wnieść skromny pomnik, który istnieje do dnia dzisiejszego.

W czasie drugiej wojny światowej Niemcy zorganizowali pod Siedlcami obóz jeńców włoskich, których masowo rozstrzelali w lesie w Nowym Opolu. Ich mogiły oznaczone są drewnianymi i metalowymi krzyżami oraz ogrodzone niskim płotkiem.

Wymowny pomnik poświęcony żołnierzom Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych oraz Batalionów Chłopskich, wzniesli mieszkańcy Pruszyńca w 1999 roku. Usytuowano go w pobliżu kościoła parafialnego. Wykonany został z olbrzymiego granitowego głazu narzutowego, na którym zamocowano tablicą inskrypcyjną. Nad całością góruje wysoki krzyż łaćski.

Kapliczki, figury i krzyże przydrożne

Na terenie objętym granicami gminy Siedlce spotykamy różnorodne obiekty w tej grupie zabytków. Do okazalszych obiektów należą kapliczki domkowe, tj. posiadające małe wnętrza, w których może zmieścić się kilka osób, np.: kaplica w Purzecu, nawiązująca do form neogotyckich.

Nieco skromniejsze kapliczki wzniesiono z cegły w latach trzydziestych XX wieku w Błogoszczy i Osinach. Unikatowym obiektem jest dziewiętnastowieczna kapliczka w Stoku Lackim, kryjąca pod swym dachem drewnianą rzeźbę św. Floriana, wykonaną przez wysokiej klasy profesjonalistę.

Licznie na omawianym terenie występują kapliczki w postaci słupów, na rzucie kwadratu lub prostokąta, z małą wnęką, w której umieszcza się rzeźbę lub obraz z przedstawieniem postaci boskiej lub świętego. Do tego typu obiektów należy murowana kapliczka w Stoku Lackim, z wnęką, w której ustawiono figurę św. Jana Nepomucena. Wielkimi walorami historycznymi i artystycznymi odznacza się kapliczka z drewnianą figurą św. Jana Nepomucena w Pruszyńcu.

Najliczniej na terenie gminy występują krzyże przydrożne. Wykonane są z różnych materiałów: kamienia, metalu, betonu, drewna. Kamienne, czy betonowe posiadają najczęściej formę wielostopniowego cokołu, na którym osadzony jest krzyż. Na cokołach występują też małe wnęki na przedstawienie świętego oraz inskrypcje wykuwane bądź odlewane na metalowych tabliczkach.

WYKAZ OBIEKTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W EWIDENCJI WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW:

BŁOGOSZCZ

KAPLICZKA, mur., l. 30 - XX w.
DOM Nr 6, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 7, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 9, drewn., l. 30 - XX w.
SPICHLERZ Nr 18, drewn., l. 30 - XX w.

GOLICE

DOM Nr 45, drewn., pocz. XX w.
DOM Nr 75, drewn., pocz. XX w.
DOM Nr 81, drewn., pocz. XX w.
DOM Nr 99, drewn., l. 20 - XX w.
DOM Nr 107, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 111, drewn., pocz. XX w.
DOM Nr 129, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 146, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 152, drewn., ok. 1915 r.

GRABIANÓW

DOM Nr 6, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 24, drewn., pocz. XX w.
DOM Nr 68, drewn., ok. 1910 r.
DOM Nr 82, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 84, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 96, drewn., l. 20 - XX w.
DOM Nr 108, drewn., ok. 1910 r.
DOM Nr 126, drewn., ok. 1909 r.
DOM Nr 134, drewn., k. XIX w.

NOWE IGANIE

ul. Prądyńskiego

DWOREK, ob. dom Nr 52, mur., k. XIX w.
DOM Nr 75, drewn., ok. 1915 r.
MŁYN WODNY ob. elektryczny, mur., l. 30 - XX w.

OPOLE NOWE

DOM Nr 28, mur., XIX/XX w.
DOM Nr 38, drewn., pocz. XX w.
DOM Nr 40, drewn., pocz. XX w.

OSINY

KAPLICZKA, mur., 1937 r.
DOM Nr 11, drewn., l. 30 - XX w.

OSTRÓWEK

ZESPÓŁ DWORSKI:
a. spichlerz, mur., 1890 r.

PRUSZYN

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P. W. ŚW. MIKOŁAJA BPA:
a. plebania, mur. l. 30 - XX w.
b. ogrodzenie z bramą, mur., 1 poł. XIX w.
CMENTARZ PARAFIALNY, 1 poł. XIX w.
KAPLICA CMENTARNA, mur., 1 poł. XIX w.
SZKOŁA, drewn., l. 30 XX w.
DOM Nr 24, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 65, drewn., pocz. XX w.
DOM Nr 70, drewn., ok. 1915 r.
DOM Nr 84, drewn., l. 20 - XX w.

PRUSZYNEK

DOM Nr 45, drewn., l. 30 - XX w.
DOM Nr 58, drewn., l. 20 - XX w.

PURZEC

KAPLICA P. W. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ, mur., 1933 - 1934 r.
DOM Nr 11, drewn., l. 20 - XX w.
DOM Nr 15, drewn., l. 20 - XX w.
DOM Nr 18, drewn., ok. 1915 r.
DOM Nr 40, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 42, drewn., ok. 1910 r.

RAKOWIEC

DOM Nr 18, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 28, drewn., l. 20 - XX w.

STOK LACKI

KAPLICZKA Z FIGURĄ ŚW. FLORIANA, mur., 1 poł. XIX w.

ul. Pałacowa

DOM Nr 31, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 46 (dawny Nr 75, okresowo Kasa Stefczyka, następnie filia banku, ob. GOK w Chodowie, Biblioteka Publiczna w Stoku Lackim), mur., 2 poł. XIX w.

DOM Nr 48 (dawny Nr 69), drewn., pocz. XX w.

DOM Nr 78 (dawny Nr 47), mur., ok. 1909 r.

DOM Nr 106 (dawny Nr 11), drewn., pocz. XX w.

ul. Praga

DOM Nr 45 (dawny Nr 74), drewn., pocz. XX w.

STRZAŁA

DOM Nr 61, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 96, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 116, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 140, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 164, drewn., l. 20 - XX w.

TOPÓREK

DOM Nr 6, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 32, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 35, drewn., l. 20 - XX w.

UJRZANÓW

DOM Nr 143, drewn., l. 30 - XX w.

DOM Nr 151, drewn., ok. 1900 r.

DOM Nr 171, drewn., pocz. XX w.

WOLYŃCE

DOM Nr 8, drewn., ok. 1915 r.

DOM Nr 20, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 24, drewn., l. 20 - XX w.

CMENTARZ PARAFIALNY, 1938 r.

ŻABOKLIKI

DOM Nr 3, drewn., l. 30 - XX w.

DOM Nr 28, drewn., l. 30 - XX w.

DOM Nr 64, drewn., l. 30 - XX w.

DOM Nr 66, drewn., l. 20 - XX w.

DOM Nr 70, drewn., l. 20 - XX w.

ŻELKÓW KOLONIA

ZESPÓŁ DWORSKI:

a. dwór, mur., poł. XIX w.

b. oficyna, mur., poł. XIX w.

c. park dworski, poł. XIX w.

DWÓR, wł. Górskich, mur., ok. 1930 r.

Ocena stopnia przekształceń krajobrazu kulturowego

Już od czasów powojennych obserwujemy stale postępującą deformację układów przestrzennych wsi, która najbardziej uwidoczniła się w latach 80-XX wieku oraz w ciągu minionych ostatnich dziesięciu lat. Ogólnie można stwierdzić, że o ile stopień przetrwania dawnego rozplanowania jest dosyć duży, tak układy przestrzenne uległy daleko idącej negatywnej ewolucji. Generalnie zachowały się zasadnicze elementy założeń przestrzennych, tj. osie kompozycji, place, ciągi komunikacyjne. Największe zniekształcenia występują w podziałach wewnątrzblokowych, spowodowane chaotyczną, nową zabudową obejmującą często realizację pojedynczych obiektów stanowiących obcy wtę w historyczny układ przestrzenny.

Często spotykamy domy z lat 80-XX w. budowane „na wyrost”, o zbyt dużej skali i kubaturze. Posiadają one trzy lub cztery kondygnacje, z których wykorzystywana jest tylko dolna, natomiast pozostałe do dnia dzisiejszego nie są wykończone i zamieszkałe. Dzisiaj budowane we wsiach domy, zasadniczo nie różnią się od budynków realizowanych w mieście, są to typowe domy jednorodzinne

nawiązujące do architektury dworkowej i willowej o daleko idącej artykulacji brył i wielopłaszczyznowych dachów. Powstająca nowa struktura przestrzenna i nowe ukształtowanie krajobrazu przy jednoczesnym zacieraniu się klasycznej, dwoistej formy: wieś - miasto, z reguły prowadzi do znacznej dezintegracji krajobrazu.

Dostrzega się, że przestrzenie wsi i ich krajobraz kształtowane były w powojennej historii samorzutnie i chaotycznie z niewspółmiernie małym udziałem świadomego planowania. Dominującym czynnikiem rozwoju stref zabudowy i przekształcaniach krajobrazu stał się rozwój żywiolowy, którego wynikiem jest swoisty chaos przestrzenny. Układ osiedleniowy powinien w miarę możliwości eksploatować istniejącą sieć, dążąc do zachowania i wykorzystania historycznych elementów planu, panoramy i zabudowy. W rzeczywistości jest inaczej, niekorzystne zmiany w rozplanowaniu i kształt historycznie uformowanych miejscowości wprowadzają nowe własnościowe podziały geodezyjne działek siedliskowych. Zwykle są one dzielone na kilka mniejszych, na których z kolei lokalizowane są obiekty o różnorodnych funkcjach. W znacznej ilości budynki te realizowane są z niewłaściwych materiałów i posiadają niewłaściwą architekturę, przez co wprowadzają dysharmonię w historyczny układ przestrzenny wsi, np. dom nr 21 w Pruszyńcu.

Niejednokrotnie również remonty i modernizacje dotychczasowych budynków są prowadzone niewłaściwie. Często usuwane są detale architektoniczne, takie jak: gzymsy, obramienia okien i drzwi. Przykładem jest tu zamurowanie arkadowego portyku, skucie profilowanych obramowań okien w dworcu nr 52 w Nowych Iganiach, przez co obiekt zatracił swe cechy stylowe. W licznych ostatnio modernizacjach związanych z wymianą okien, dostrzegamy zastępowanie dotychczasowych dwuskrzydłowych, wielopodziałowych na jednoskrzydłowe bez podziałów, co zaciera historyczny wygląd i szpeci budynek, np. dom nr 46 w Stoku Lackim.

Oczywistym jest, że cały obszar gminy położony w sąsiedztwie dużego miasta, jest atrakcyjny dla wszelkiego typu inwestycji, choć głównie dotyczy to terenów przy głównych szlakach komunikacyjnych, gdzie ruch budowlany jest olbrzymi. Przeobrażenia te następują dziś nawet w najbardziej odległych wsiach, jednakże nie tak intensywnie. Dzięki temu zachowały one swoisty charakter, m.in. posiadają niezmienną rozplanowanie, zabudowę drewnianą, bryły budynków parterowe, przy domach ogródki warzywne i kwiatowe, kapliczki i krzyże przydrożne o tradycyjnych kształtach i z materiałów stosowanych od wieków, np. Golice, Żabokliki. Można powiedzieć, że w większości wsi, ich historyczne panoramy zostały świadomie ukształtowane. Są bezsprzecznie dobre – czytelne i logiczne w układzie, odzwierciedlają ówczesny ład społeczno-gospodarczy. Krajobraz bardziej obcy dawnym wsiom spotykamy coraz częściej przy głównych arteriach komunikacyjnych, gdzie infrastruktura techniczna niejednokrotnie jest elementem szpecącym.

Zanotowane też zostały na terenie gminy przypadki zakłócenia osi i panoram widokowych na zespoły zabytkowe. Spotyka się niewłaściwie usytuowane nowe budynki, które przesłaniają widok na interesujące obiekty, jak np. nowy budynek przy dworze w Nowych Iganiach, czy napowietrzne linie energetyczne z podwójnymi słupami przed kościołem parafialnym w Pruszyńcu. Także bezmyślna wycinka drzew w obrębie obiektów zabytkowych prowadzi do degradacji krajobrazu, jak np. w otoczeniu dworu w Nowych Iganiach.

Analizując stopień przekształceń i zachowania walorów kulturowych na obszarze gminy Siedlce, a także porównując do innych regionów województwa mazowieckiego, dostrzegamy, że omawiany obszar zachował w znacznej mierze historyczne wartości. Ogólnie można stwierdzić, iż pomimo wprowadzenia wielu zmian i przekształceń utrzymał swoją tożsamość. Szczególnie jest to widoczne na obszarach oddalonych od głównych szlaków komunikacyjnych.

ARCHEOLOGIA

Obszar gminy Siedlce jest średnio nasycony zabytkami archeologicznymi. Po przeprowadzeniu kwerendy w archiwach muzealnych, uniwersyteckich i służb ochrony zabytków oraz po przeglądzie literatury przedmiotu pozyskano informacje o lokalizacji 191 stanowisk archeologicznych wymienionych w załączonym katalogu. W opracowaniu pominięto obiekty o nieustalanej lokalizacji uznając, że ta informacja nie ma znaczenia dla celów planistycznych.

Zarys historii osadnictwa starożytnego i wczesnohistorycznego na terenie gminy.

Najwcześniejsze ślady osadnictwa pradziejowego na obszarze gminy datowane są na schyłek starszej epoki kamienia, tj. na ok. 10 - 8 tys. lat p. n. e. Zlokalizowane są one z reguły na suchych, piaszczystych wydmach położonych w pobliżu źródeł wody (Golice, Purzec, Rakowiec, Iganie, Błogoszcz, Pruszynek). Dowodem pobytu łowców paleolitycznych na tym terenie są znaleziska zgubionych lub porzuconych narzędzi krzemiennych. Są to zazwyczaj mało charakterystyczne odłupki krzemienne oraz narzędzia wiórowe. Podstawą pożywienia w subarktycznym klimacie jaki panował w schyłkowym paleolicie na obszarze Niżu Środkowoeuropejskiego były zwierzęta zimnolubne, bytujące w warunkach tundry i zimnego stepu.

W okresie mezolitu, na przełomie IX i VIII tysiąclecia p. n. e., nastąpiło ocieplenie klimatu, co spowodowało zmiany w szacie roślinnej i zwierzęcej, to znowu wymusiło na bytującej to ludności zmiany gospodarcze - miejsce łowców tundrowych wędrujących za stadami reniferów zajęli myśliwi i zbieracze strefy leśnej. Zmianie uległy sposoby zdobywania pożywienia i surowców do wytwarzania narzędzi. Pojawiły się nowe techniki obróbki kamienia, drewna, kości, rogu, a co za tym idzie – nowe instrumentarium. Ślady osadnictwa ludności mezolitycznej odkryto w Strzale, Chodowie, Purzecu, Białkach i Grabianowie.

Młodsza epoka kamienia (neolit) na ziemiach polskich rozpoczyna się już ok. 4 600 p.n.e. jako efekt oddziaływań kulturowych z obszarów naddunajskich. Tereny wschodniego Mazowsza oraz Podlasia objęte zostały zmodyfikowaną już, miejscową formą tych prądów ponad 1000 lat później. Pierwsze grupy rolników którzy osiedlili się w tej części Polski należały do kręgu nazywanego kulturą pucharów lejkowatych. Jej plemiona prowadziły gospodarkę rolniczo - pasterską, posługując się narzędziami z odłupków i wiórów krzemiennych oraz starannie wykonanymi toporkami i siekierkami kamiennymi. Jednym z najdonioślejszych wynalazków młodszej epoki kamienia jest, obok wprowadzenia upraw i hodowli, wytwórczość ceramiki. Jej fragmenty jak i ponad 2000 narzędzi i odłupków krzemiennych odkryto na wydmowym stanowisku w Sabince (stanowisko nr 58-77/1). Ujawnione tu ślady osadnictwa są pozostałością obozowiska ludności kultury ceramiki dołkowo - grzebykowej, należącej do kręgu kultur tzw. neolitu leśnego (grupa linińska). Stanowisko to było badane wykopaliskowo i jest jednym z najlepiej rozpoznanych obozowisk tej kultury.

We wczesnej fazie epoki brązu (II okres epoki brązu tj. ok. 1400 - 1200 p.n.e.) interesujący nas obszar zasiedlony został przez plemiona kultury trzcinieckiej, które najprawdopodobniej przybyły tu z obszaru Lubelszczyzny. Ludność tej kultury zakładała osady stałe jak i niewielkie, sezonowe obozowiska. Dwojakość charakteru osadnictwa kultury trzcinieckiej spowodowana była półnomadycznym trybem życia determinowanym dużą rolą hodowli w gospodarce ludności kultur wczesnobrązowych. Ślady pobytu grup ludności kultury trzcinieckiej odnaleziono w Żelkowie Kolonii, Żaboklikach i Osinach.

W III okresie epoki brązu w okolicach Siedlec powstają pierwsze osady kultury łużyckiej. Relikty osadnictwa tej kultury odnaleziono m. in. w miejscowościach Pruszyń Pieńki i Białki, datowane są one jednak już na schyłek epoki brązu lub na jej przełom z wczesną epoką żelaza (tj. ok. 800 - 650 p.n.e.), zatem niedługo przed zanikiem tej kultury. Z tego okresu pochodzą najstarsze cmentarzyska znane z terenu gminy. Szczątki urny pogrzebowej wraz z wypełniającym ją ciałopaleniem i fragmentami wyposażenia grobowego odkryto na jednej z posesji w Pruszyń Pieńkach.

W okresie dominacji cesarstwa rzymskiego w Europie, na teren gminy trafiła grupa ludności kultury przeworskiej. Ciąg stanowisk tej kultury znajdujemy po obu stronach Liwca od jego źródeł po ujście, zaś na terenie gminy Siedlce w Chodowie, Strzale i Pruszyńku Kolonii. Ludność tej kultury doskonale radziła sobie z obróbką żelaza, знаła koło garncarskie i żarna obrotowe. Okres wpływów rzymskich na naszych ziemiach kończy się wraz z ogromnymi migracjami ludów barbarzyńskich spowodowaną atakiem Hunów na obszary nadczarnomorskie, potem zaś na ziemie imperium rzymskiego. Odplyw części ludności w końcu IV w. n.e. daje się zauważyć także na ziemiach polskich. Zagęszczenie osadnictwa obserwuje się dopiero z napływem ludności słowiańskiej.

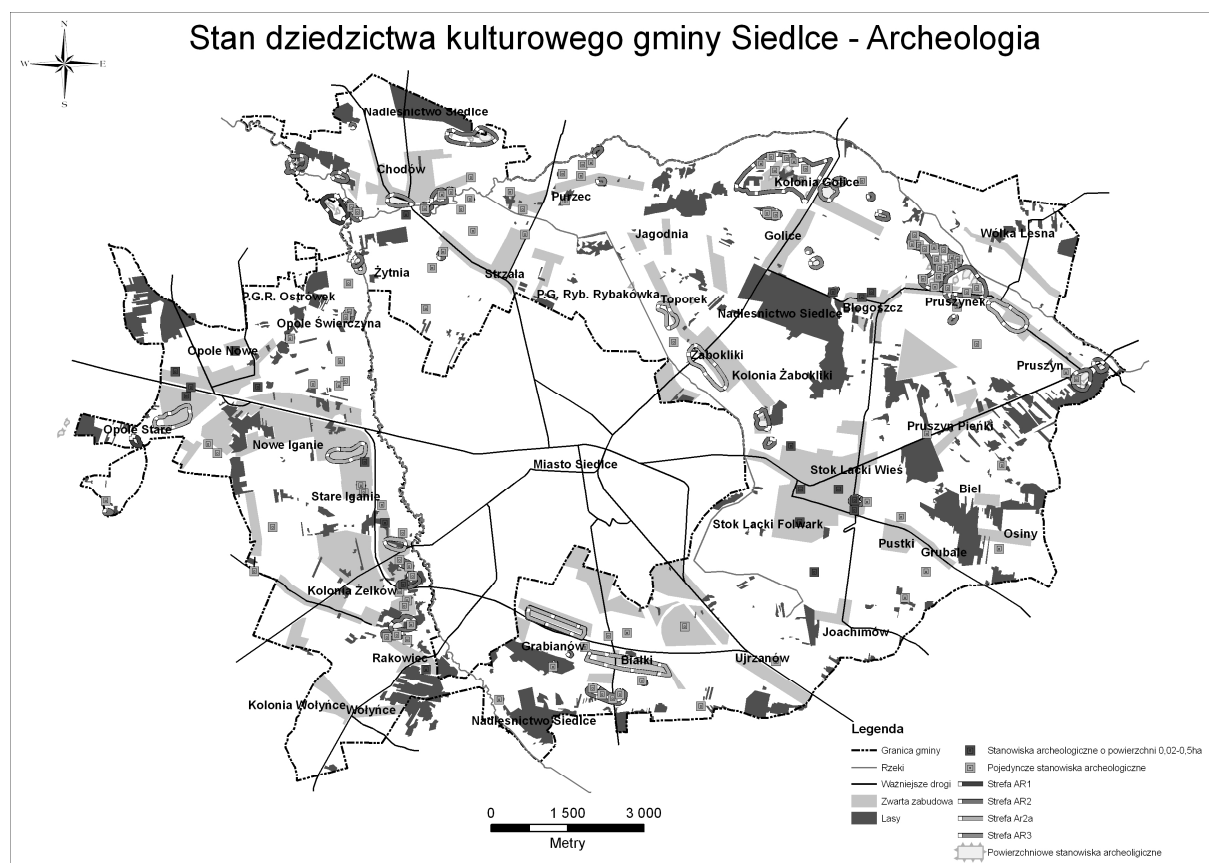
Wczesne średniowiecze na obszarze wschodniego Mazowsza rozpoczyna się ok. VI wieku. W okresie tym w dorzeczu Liwca dominującą formą osadnictwa były otwarte, pozbawione umocnień osiedla z zabudową typu ziemiankowego lub półziemiankowego. Już w VII w. pojawia się nowy dla tego terenu rodzaj zespołów osadniczych - grody oraz towarzyszące im osady i cmentarzyska. Jedynym grodziskiem znanym z terenu gminy Siedlce jest stanowisko 57-78/1 datowane na XI-XII w., mylnie lokalizowane w literaturze w Wyłazach. Stanowi ono główny element cennego

wczesnośredniowiecznego zespołu osadniczego. Inne ślady osadnictwa z tego okresu odkryto w Chodowie, Pruszyńku, Żytniej, Golicach, Strzale.

Wiele dzisiaj funkcjonujących wsi ma swoje korzenie jeszcze w epoce późnego średniowiecza - XV-wieczną metryką może poszczycić się Pruszyń, niewiele młodsze są wsie Wołyńce, Żelków, Żabokliki, Topórek. Do wsi historycznych należą także Żytunia, Stare Opole, Stare Iganie, Żabokliki, Białki, Grabianów. Ponieważ nie udało się w terenie określić granic strefy występowania ceramiki historycznej dla wsi Wołyńce, nie została także określona dla tej miejscowości strefa ochrony konserwatorskiej.

WYKAZ STANOWISKA ARCHEOLOGICZNYCH ZAŁACZNIK DO NINIEJSZEGO OPRACOWANIA.

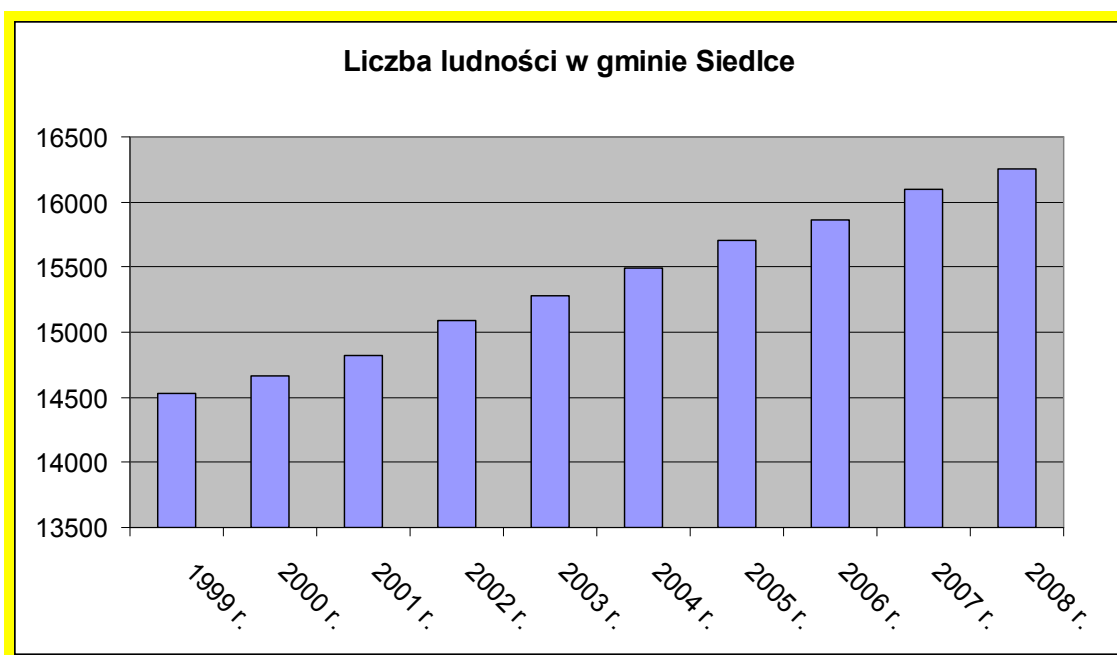

VI. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA

6.1. Potencjał demograficzny

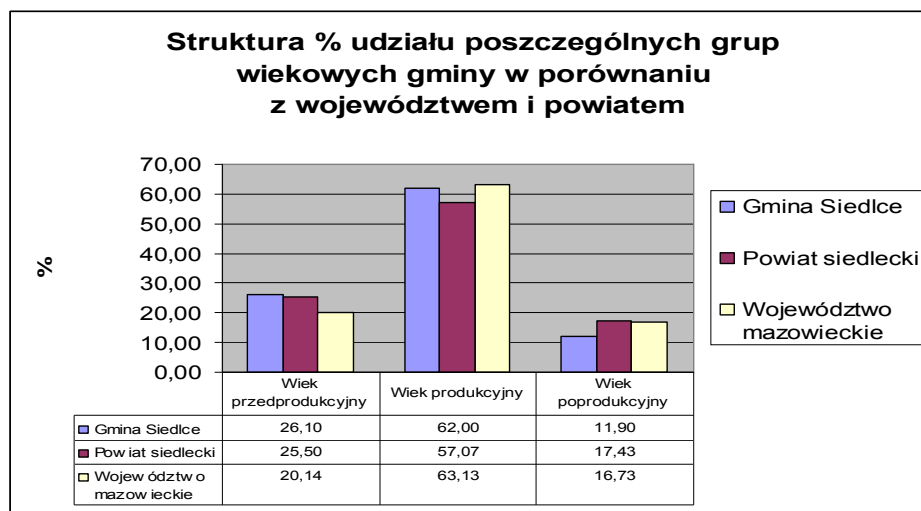
Liczba i rozmieszczenie ludności

Gmina Siedlce w 2008 liczyła łącznie 16251 mieszkańców, w porównaniu z innymi gminami w Polsce jest gminą dużą, co jest typowe dla obszarów podmiejskich. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 115,25 osób/km², a średnia gęstość zaludnienia na terenach mieszkaniowych wynosi 450 osób/km².

Wpływ na zmianę liczby mieszkańców gminy ma postępujący proces urbanizacji terenów podmiejskich i związane z tym osiedlanie się zarówno mieszkańców Siedlec, jak i osób przybyszających tu spoza miasta i gminy. W porównaniu z rokiem 1999 liczba ludności zwiększyła się o 8,1 %. Rocznie w gminie przybywa średnio 200 osób i jest to tendencja stała, obserwowana na przestrzeni kilku ostatnich lat.

W strukturze ludności wg ekonomicznych grup wiekowych dominuje grupa wieku produkcyjnego. Struktura ludności w porównaniu z powiatem i województwem jest korzystna. Duży jest udział ludności w wieku produkcyjnym, co stanowi duży kapitał w potencjalnym rozwoju. Z drugiej strony widoczny jest mały udział ludności w wieku poprodukcyjnym.

Liczba ludności w gminie Siedlce, z podziałem na miejscowości w latach 1999 - 2008.

Nazwa	Liczba ludności w latach									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Białki	692	696	702	718	720	721	726	737	736	738
Biel	59	57	57	59	56	57	57	52	50	46
Błogoszcz	132	136	140	146	153	160	173	180	176	177
Chodów	1009	1023	1026	1063	1084	1080	1090	1094	1110	1136
Golice-Kolonia	94	95	95	103	109	108	101	101	107	113
Golice	501	495	519	523	515	515	519	529	536	542
Grabianów	826	866	876	893	925	930	921	927	961	974
Grubale	227	233	235	237	239	242	249	260	251	253
Jagodnia	123	125	123	120	120	119	123	120	118	121
Joachimów	107	98	96	97	97	97	96	95	93	94
Nowe Iganie	1094	1113	1112	1139	1147	1162	1170	1186	1220	1218
Nowe Opole	723	731	746	778	782	791	797	821	823	839
Opole	42	42	43	45	44	44	46	40	38	39
Osiny	75	76	78	80	79	79	79	76	86	82
Ostrówek	79	77	78	81	79	74	72	70	66	66
Pruszyń	362	362	367	361	361	353	366	369	371	369
Pruszynek	253	253	246	244	243	245	243	248	251	253
Pruszyń-Pieńki	321	330	345	353	352	353	352	365	368	367
Pustki	87	87	92	92	99	108	110	110	112	115
Purzec	177	176	179	178	179	179	179	181	179	178
Rakowiec	342	340	338	339	349	360	367	369	374	361
Stare Iganie	485	493	508	514	518	399	407	400	391	384
Stare Opole	663	673	663	681	695	727	764	780	791	811
Stok Lacki-	741	758	768	798	831	853	876	907	950	970
Stok Lacki	681	677	676	689	705	721	755	776	792	808
Strzała	1018	1018	1022	1025	1031	1054	1058	1061	1075	1078
Topórek	205	203	199	206	207	214	223	222	231	232
Ujrzanów	731	735	741	763	756	762	758	756	756	757
Wołyńce-	202	196	194	194	188	190	192	189	193	193
Wołyńce	396	401	411	404	413	414	408	403	407	408
Wólka Leśna	145	146	151	147	152	156	159	165	170	165
Żabokliki-	116	114	115	113	114	114	125	126	136	143
Żabokliki	553	547	566	565	580	599	607	613	609	624
Żelków-	1181	1202	1229	1263	1274	1428	1446	1449	1481	1507
Żytnia	86	86	85	81	81	81	86	86	85	90
Ogółem	14528	14660	14821	15092	15277	15489	15700	15863	16093	16251

Ludność w gminie Siedlce rozmieszczona jest nierównomiernie. Największymi miejscowościami są Żelków-Kolonia, Nowe Iganie, Chodów oraz Strzała. Wszystkie one posiadają liczbę mieszkańców większą niż 1000. Najgęściej zaludnione są wsie graniczące z miastem Siedlce, tu też obserwuje się największą dynamikę przyrostu ludności. Najślabiej przyrasta ludność we wsiach położonych z dala od Siedlec.

Gmina w badanym okresie charakteryzuje się przewagą napływu ludności nad jej odpływem. Napływ ludności jest jednym z istotnych czynników, który spowodowany jest rozwojem budownictwa mieszkaniowego. Bliskość miasta Siedlce sprawia, że gmina jest atrakcyjnym miejscem do zasiedlenia. Liczba ludności emigrującej z gminy w ostatnich trzech latach jest stała i wykazuje małe wahania liczbowe.

LATA	NAPŁYW	ODPŁYW	SALDO MIGRACJI NAPŁYW - ODPŁYW	
			LICZBA OSÓB	NA 1000 M
1999	280	211	69	4,7
2000	274	192	82	5,6
2001	295	198	97	6,5
2002	429	242	187	12,4
2003	338	246	92	6,0
2004	404	268	136	8,8

Faktyczna liczba mieszkańców gminy może być jednak większa, gdyż część osób zamieszkuje w gminie bez zameldowania.

6.2. Rynek pracy – zatrudnienie i bezrobocie

W roku 2008 liczba osób w wieku produkcyjnym, tj. kobiet w wieku od 19 do 59 lat oraz mężczyzn w wieku od 18 do 64 lat, na terenie gminy wynosiła 9959 osób, czyli około 64% ogółu ludności gminy, stanowiąc potencjalne zasoby pracy.

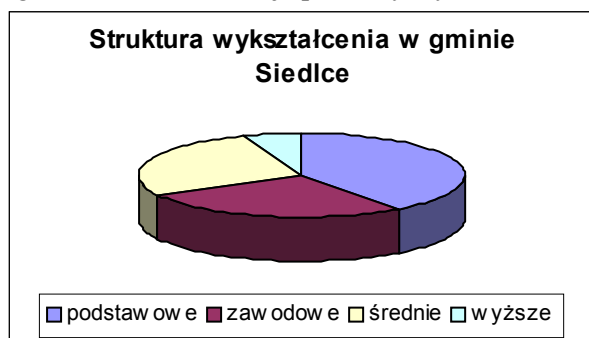
Spośród ogółu pracujących mieszkańców gminy Siedlce jedynie 14,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy wskazuje rolnictwo jako swoje główne źródło utrzymania. Spośród ogółu pracujących mieszkańców gminy Siedlce duża część pracuje poza terenem gminy, stąd ilość osób zatrudnionych w poszczególnych działach gospodarki jest trudna do określenia.

Bezrobocie w gminie Siedlce w 2008 r. wyniosło 9,8 % ludności czynnej zawodowo i było o blisko 7% niższe od średniej w kraju. Stopa bezrobocia na przestrzeni ostatnich trzech lat maleje.

6.3. Wykształcenie i edukacja

Wykształcenie

Strukturę wykształcenia w gminie Siedlce ilustruje poniższy wykres.

Z danych tych wynika, że jednym z ważniejszych problemów jest zatrzymanie najbardziej kreatywnej i wykształconej grupy społeczeństwa w gminie. Dotyczy to w szczególności ludzi młodych, którzy po ukończeniu szkół zmieniają miejsce zamieszkania.

Wychowanie przedszkolne

W gminie Siedlce funkcjonują dwa przedszkola w Białkach i Strzale. Ogółem uczęszcza do nich 45 dzieci. Potrzeby w tym zakresie są niewystarczające.

Szkolnictwo

W roku szkolnym 2008/2009 na terenie gminy Siedlce funkcjonowało łącznie 7 Zespołów Oświatowych, w skład których wchodziły oddziały „0”, szkoła podstawowa i gimnazjum, w których kształciło się łącznie 2018 uczniów.

Placówki szkolne w roku szkolnym 2005/2006

NAZWA ZESPOŁU	LICZBA NAUCZYCIELI	NAZWA SZKOŁY	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA ODDZIAŁÓW
PRZEDSZKOLA	22	Zespół oświatowo -wychowawczy w Białkach	19	1
	29	Zespół oświatowo -wychowawczy w Strzale	26	1
SZKOŁY PODSTAWOWE	22	Zespół oświatowo -wychowawczy w Białkach	147	7
	18	Zespół oświatowy w Golicach	110	7
	35	Zespół oświatowy w Nowych Iganiach	328	14
	16	Zespół oświatowy w Pruszyńcu	115	7
	30	Zespół oświatowy w Stoku Lackim	200	11
	29	Zespół oświatowo -wychowawczy w Strzale	182	10
	32	Zespół oświatowy w Żelkowie - Kolonii	217	13
GIMNAZJA	22	Zespół oświatowo -wychowawczy w Białkach	84	4
	18	Zespół oświatowy w Golicach	58	3
	35	Zespół oświatowy w Nowych Iganiach	163	7
	16	Zespół oświatowy w Pruszyńcu	53	3
	30	Zespół oświatowy w Stoku Lackim	133	1
	29	Zespół oświatowo -wychowawczy w Strzale	89	4
	32	Zespół oświatowy w Żelkowie - Kolonii	139	6

Młodzież z gminy Siedlce naukę na poziomie ponadgimnazjalnym musi kontynuować poza obszarem gminy, najczęściej w Siedlcach. Baza szkolna jest wystarczająca.

6.4. Ochrona zdrowia

Mieszkańcy gminy, w przeważającej większości korzystają z podstawowej opieki medycznej w Siedlcach. Na terenie gminy funkcjonuje jeden ośrodek zdrowia w miejscowości Pruszyń, który obejmuje opieką medyczną mieszkańców wsi: Błogoszcz, Pruszynek, Pruszyń, Pruszyń Pieńki, Wólka Leśna, Grubale, Osiny, Pustki, Biel i część Stoku Lackiego.

Najbliższy szpital i pogotowie ratunkowe znajduje się w Siedlcach.

6.5. Kultura

Podstawową instytucją o charakterze kulturalnym na terenie gminy Siedlce jest Gminny Ośrodek Kultury w Siedlcach z/s w Chodowie, finansowaną przez samorząd gminny. W skład GOK wchodzi:

- Biblioteka Publiczna w Stoku Lacki z filiami:

- w Pruszyńcu,
- Nowym Opolu
- Białkach
- Wołyńcu
- Chodowie – punkt biblioteczny.

GOK opiekuje się także wiejskimi świetlicami w miejscowościach Białka, Chodów, Pruszyń Pieńki, Stok Lacki, Strzała, Żabokliki, Golice, Grubale.

Działalność GOK skierowana jest w przeważającej większości do dzieci i młodzieży. Stale działają następujące zespoły i grupy zainteresowań:

- Zespół taneczny „Murena” – Chodów,
- Grupa taneczna „Fantazja” – świetlica w Grabianowie,
- Grupa taneczna w Białkach i Nowym Opolu,
- Zespół teatralny w Golicach i Nowym Opolu,
- Zespół teatralny szkolno-biblioteczny w Białkach,
- Zespół wokalny – muzyczny w Wołyńcu
- Koło internetowe w Chodowie,
- Koło szachowe w Strzale,
- Koło plastyczne w Stoku Lackim,
- Zespół muzyczny „Penthouse” w Chodowie.

W ramach działalności GOK organizowane są liczne bale, konkursy, warsztaty taneczne i teatralne, festyny. Łącznie w 2008 r. zorganizowano 102 imprezy kulturalne w GOK, świetlicach wiejskich, szkołach, bibliotekach na terenie całej gminy.

VII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I MIENIA

Siedziby i zarządy głównych instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i mienia w gminie Siedlce znajdują się poza obszarem gminy. Należą do nich: Komenda Miejska Policji w Siedlcach, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Siedlcach oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach. Gmina ściśle współpracuje w tym zakresie z jednostkami wyżej wymienionymi. Oprócz tego podejmuje również sama działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców:

- z zakresu ochrony przeciwpożarowej – utrzymuje 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Pruszyńcu, Pruszyńku, Nowym Opolu, Błogoszczy.
- z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego – finansuje oświetlenie dróg na swoim terenie
- z zakresu ochrony zdrowia – wynajmuje budynek na usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w Pruszyńcu

Potencjalne zagrożenie dla ludności i mienia pochodzą od obiektów infrastruktury technicznej przebiegających przez teren gminy, należą do nich:

- sieć dróg, szczególnie krajowych, o wysokim natężeniu ruchu i linia kolejowa.
- gazociągi wysokiego ciśnienia DN 150.
- linie energetyczne 220 i 110 kV.

Stan bezpieczeństwa w gminie Siedlce w dużym stopniu jest determinowany przez jej położenie, sieć powiązań drogowych, rozmieszczenie miejsc pracy i nauki.

W **2008** r. popełniono na terenie gminy **302** przestępstw oraz **295** wykroczeń.

W kategorii przestępstw dominują przestępstwa przeciwko mieniu 30 %. Wśród nich najczęściej jest włamań, kradzieży, uszkodzeń mienia. Istotnym statystycznie zjawiskiem w skali gminy jest kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu. Wykrywalność przestępstw na terenie gminy wyniosła 65%, w wykroczeń 89%.

Komenda Miejska Policji w Siedlcach prowadzi działania zmierzające do:

- poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- ograniczenia liczby przestępstw i wykroczeń,
- zwalczania i przeciwdziałania przestępczości i demoralizacji nieletnich,
- zapobiegania narkomanii.

VIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIENI.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy zostały opracowane i przedstawione w „Planie rozwoju lokalnego gminy Siedlce”. Kluczowe dla rozwoju gminy ogniskują się w czterech sferach:

1. Rozwój lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej,
2. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych,
3. Restrukturyzacja rolnictwa i poprawa kondycji ekonomicznej gospodarstw wiejskich,
4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowej społeczności lokalnej.

W ramach prac nad „Planem Rozwju Lokalnego” wyróżniono następujące zadania do realizacji w latach 2005-2013:

1. Budowa i przebudowa wodociągów oraz urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków,
2. Budowa, przebudowa dróg gminnych oraz technicznej infrastruktury drogowej,
3. Budowa, przebudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury sportowej, edukacyjnej i społecznej,
4. Budowa i przebudowa obiektów oraz urządzeń w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,

Są to najważniejsze obszary problemowe do rozwiązania przez władze Gminy na przestrzeni najbliższych kilkunastu lat, które winny prowadzić do:

1. Zwiększenia liczby mieszkańców korzystających z wodociągów i kanalizacji oraz zwiększenia ilości odprowadzanych i oczyszczanych ścieków.
2. Uzbrojenia istniejących i nowych terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną.
3. Poprawy jakości i rozbudowa lokalnej sieci dróg, chodników.
4. Rozbudowy systemu oświetlenia dróg.
5. Zwiększenia przepustowości dróg oraz skrócenia czasu przejazdów.
6. Poprawy stanu technicznego obiektów oświatowych i kulturalnych.
7. Zwiększenia dostępu mieszkańców do infrastruktury oświatowej i kulturalnej.
8. Poprawa atrakcyjności środowiska naturalnego.
9. Poprawy estetyki gminy.

Aby umożliwić realizację tych zadań w studium należy przewidzieć konieczność wprowadzenia lub utrwalenia następujących funkcji przestrzeni gminy i przypisanie im ustaleń, które umożliwią ich realizację:

1. wskazanie i ustalenie zasad rozwoju gminnej infrastruktury technicznej i drogowej,
2. rozwój terenów aktywności gospodarczej, zarówno produkcyjne jak i usługowe, zlokalizowane w terenach mieszkaniowych jak i poza nimi,
3. ustalenie zasad wykorzystywana rolniczej przestrzeni produkcyjnej, które będą zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju,
4. wzmacnianie funkcji wspomagających ośrodków – wsi, w zakresie podstawowej obsługi ludności.

IX.PRAWO WŁASNOŚCI GRUNTÓW

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIĘĆ.

Zdecydowana większość gruntów rolniczych znajduje się we władaniu prywatnych właścicieli, bądź własności w formie użytkowania wieczystego.

Grunty komunalne stanowią niewielki odsetek całości gruntów, gmina jest właścicielem niespełna 435 ha, co stanowi 3 % ogólnej powierzchni gminy. Własność komunalną stanowią grunty min. pod szkołami, ośrodkiem zdrowia, ujęciami wód, drogami. Gmina poza nielicznymi działkami nie dysponuje dużymi niezabudowanymi nieruchomościami, które mogłyby stanowić jej ofertę inwestycyjną.

Gmina jest właścicielem lub zarządcą ponad 78 km dróg, z czego 53 km ma nawierzchnię utwardzoną, a 25 km posiada nawierzchnię gruntową.

W zasobie gminnym znajdują się 17 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni mieszkań 772 m².

Strukturę własności gruntów w gminie Siedlce prezentuje poniższa tabela:

Władający	Powierzchnia
Grunty prywatne	12222,00
Grunty mienia komunalnego	435,00
Grunty skarbu państwa	1108,00
w tym:	
Lasy państwowe	490,00
Agencja Własności Rolnej SP	333,00
Grunty oddane w użytkowanie wieczyste	151,00
Grunty pozostałe	134,00
Grunty wspólnot gruntowych	127,00
Grunty kościelne	29,00
Pozostałe	212,00
OGÓLEM	14133,00

X. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIĘĆ.

10.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków

Wykaz obiektów prawnie chronionych wpisanych do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków:

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	OPIS	NR W REJESTRZE ZABYTKÓW	UWAGI
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Nowe Iganie	Dwór	mur., 1828 r., przebud. 2 poł. XIX w.	386 z dn. 11.07.1986 r.	
2.	Nowe Iganie	Pomnik	piaskowiec, 1931 r.	56/274 z dn. 25.11.1960 r.	
3.	Ostrówek	Zespół dworski	a. dwór, mur., 1923 r. b. pozostałości parku dworskiego, pocz. XX w.	291 z dn. 22.12.1981 r.	
4.	Pruszyń	Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja Bpa.	a. kościół, mur., 1807 - 1812, według proj. Karola Jesterscheina, b. dzwonnica I, mur., 1 poł. XIX w. c. dzwonnica II, ob. kostnica, mur., 1 poł. XIX w.	75/407 z dn. 19.03.1962 r.	
5.	Stok Lacki	Zespół pałacowy	a. pałac, mur., 1875, arch. Bolesław Podczaszyński, b. oficyna, mur., 2 poł. XIX w. c. park krajobrazowy, 2 poł. XIX w.	343 z dn. 30.12.1983 r.	

10.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Rezerwat

Rezerwat florystyczno – krajobrazowy „Gołobórz” we wsi Grabinów (południowa część gminy Siedlce) został utworzony *zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (Monitor Polski, 1982 nr 10, poz. 74* . Zajmuje powierzchnię 65,88 ha. Ten częściowy rezerwat florystyczny został utworzony celem ochrony bogatej flory (około 480 gatunków roślin naczyniowych z dużą liczbą gatunków rzadkich i chronionych) i zróżnicowanych zbiorowisk roślinnych w krajobrazie wydmy i torfowisk wysokich.

Siedlecko – Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Siedlecko – Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony *Rozporządzeniem Nr 63 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 212 z dnia 10 sierpnia 2002 r.)*.

Najcenniejszą częścią obszaru jest dolina Liwca zaliczana do europejskiej ostoi ptaków lęgowych. W jego skład wchodzi 4234,1 ha terenów gminy Siedlce (zachodnia i południowa część gminy (dolina Muchawki oraz tereny przyległe)). Ustalenia dotyczące zakazów oraz ustaleń ochrony poszczególnych ekosystemów na terenie Siedlecko – Węgrowskiego Obszaru Chronionego krajobrazu regulują

przepisy odrębne (Rozporządzenie Nr 17 wojewody mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie Siedlecko - Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu; (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2005 r. Nr 91, poz. 2449)).

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Siedlce znajdują się 3 drzewa oraz 3 grupy drzew uznane za pomniki przyrody.

Nr rej.	Miejscowość	Zarządca Właściciel	Nazwa	Ilość	Obwód [cm]	Wysokość [m]
221	Żelków-Kolonia	Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt, aleja łączy parki	Aleja modrzewi	17	17	118-214 12-21
222	Żelków-Kolonia	Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt, zabytkowy park	Lipa drobnolistna	1	290	22
223	Żelków-Kolonia	POM, zabytkowy park	Lipa drobnolistna	1	375	17
405	Żelków – Kolonia	Adela Żukowska, pn-zach część działki	Groszek wschodnio karpacki	1		
423	Stok Lacki	Zdzisław Matłacz, Obok zabudowań	Dąb szypułkowy	1	430	25
463	Białki	Szkoła Podstawowa, Gmina Siedlce	Grupa składająca się z: -dębu szypułkowego - wiązu	1 1	252 195	20 23
464	Białki	Szkoła Podstawowa, Gmina Siedlce	Grupa jesionów wyniosłych	6	105-151	ok.24

Dla pomników przyrody obowiązuje zakaz wznoszenia jakichkolwiek obiektów budowlanych w promieniu 15 m.

Natura 2000

Do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 zaliczono obszar „Dolina Liwca” (kod PLB140002) o powierzchni 23.646,0 ha (*Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313)*). Obszar ten należy do typu J czyli jest to Obszar Specjalnej Ochrony (OSO), który przecina Specjalny Obszar Ochrony. Na terenie gminy znajduje się 2.428,7 ha, które wchodzi w skład OSO „Dolina Liwca”. Ochroną w ramach Natura 2000 objęte są fragmenty wsi Purzec, Chodów i Strzała. Przedmiotem ochrony są gatunki ptaków: bąk, bocian czarny, bocian biały, gęś białoczelna, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, zimorodek, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, lerka, świergotek polny, podróżniczek, jarzębka, ortolan.

Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochronie przed nieoszczędnym przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze powinny być objęte grunty od I do III klasy bonitacyjnej. Obszar gminy Siedlce w przeważającej większości pokrywają grunty rolne zaliczone do III - IV kl. bonitacyjnej.

Gleby organiczne szczególnie chronione (tzn. gleby mułowe, torfowe, murszowe i murszowate) znajdują się głównie w dolinach rzek.

Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych istnieje, zgodnie z Rozporządzeniem MOŚZNiL z 5 listopada 1991r., obowiązek ustanawiania stref ochronnych. Składają się one z terenów ochrony bezpośredniej (przy studniach wierconych – od 8 do 10 m licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody), oraz terenów ochrony pośredniej. Na terenach ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenach ochrony pośredniej mogą być zabronione pewne czynności i roboty, powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub ograniczenie wydajności ujęcia. W przypadkach uzasadnionych warunkami hydrogeologicznymi można odstąpić od wyznaczania terenów ochrony pośredniej.

Wszystkie ujęcia wody, które dostarczają wodę pitną do wodociągów gminnych mają wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej ujęcia.

Na terenie gminy Siedlce żadne z czterech ujęć wody nie posiada wyznaczonej strefy ochrony pośredniej, zewnętrznej ujęcia wód podziemnych ujmowanych z poziomu czwartorzędowego.

XI. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIEŃ.

Na terenie gminy Siedlce obszary naturalnych zagrożeń geologicznych nie występują.

XII. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIEŃ.

Na terenie gminy Siedlce udokumentowanymi złożami kopalin są:

1. złoża piasku w Chodowie w kat. C1

Na terenie opracowania eksploatuje się wyłącznie kruszywo naturalne głównie pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego - dla potrzeb budownictwa indywidualnego i drogownictwa (piaski i piaski ze żwirem).

Na terenie gminy Siedlce zasoby wód podziemnych nie występują.

XIII. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIEŃ.

Na terenie gminy Siedlce tereny górnicze obejmuje fragment wsi Chodów. W granicach tego terenu znajduje się południowa część udokumentowanego złoża piasków kwarcowych. Teren wpisany jest do rejestru obszarów górniczych pod nr tom XXXV/1/Ip 6.

XIV. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

13.1. Uwarunkowania rozwoju, wynikające z istniejącego systemu transportowego.

System transportowy ma znaczący wpływ na możliwości rozwoju gminy. Analiza i ocena stanu istniejącego pozwalają na określenie uwarunkowań wynikających z obecnego stanu rozwoju tego systemu i warunków jego funkcjonowania. Szczególnie istotne są wyposażenie techniczne układu drogowego oraz stopień spełnienia wymagań wynikających z funkcji pełnionych w obsłudze ruchu oraz zagospodarowania.

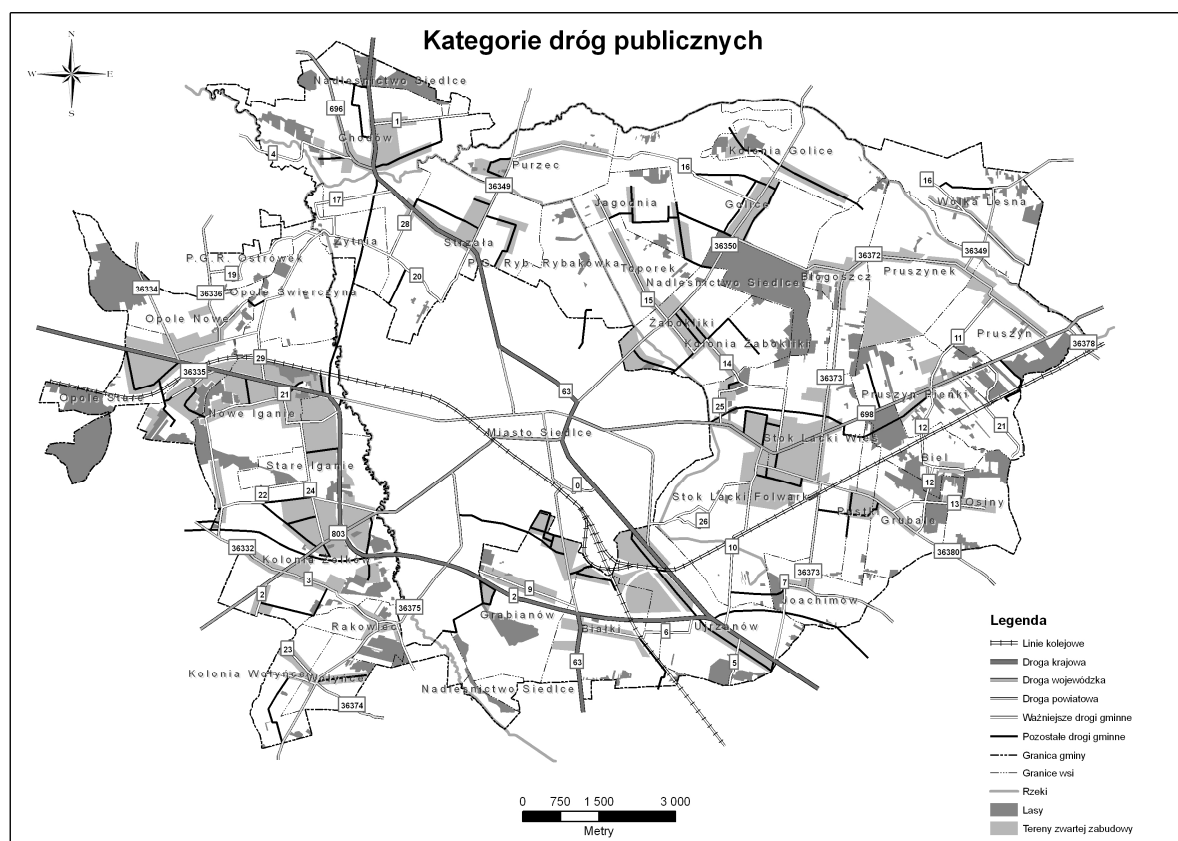
Układ drogowy.

Układ drogowy gminy składa się z 160,8 km dróg publicznych, w tym:

- 24,4 km dróg krajowych,
- 13,6 km dróg wojewódzkich,
- 44,7 km dróg powiatowych,
- 78,1 km dróg gminnych.

W drogach krajowych uwzględniono również odcinek drogi o dawnym numerze 804, od granicy Siedlec do drogi nr 2, o długości 1,3 km, która nie została zaliczona do innej kategorii i nadal zarządzana jest przez GDDKiA. Droga ta nie została zaliczona do obecnego przebiegu drogi nr 63, natomiast odcinek tej drogi w Siedlcach jest drogą kategorii powiatowej.

Ponadto na terenie gminy znajdują się drogi i ulice nie zaliczone obecnie do żadnej kategorii dróg publicznych.

Pod względem funkcjonalnym w układzie drogowym można wydzielić drogi zapewniające połączenia ponadlokalne, które obsługują drogi krajowe, wojewódzkie, większość powiatowych oraz drogi o znaczeniu lokalnym, do których zaliczają się pozostałe drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Z uwagi na położenie gminy względem głównych ośrodków administracyjnych, handlowo-usługowych oraz koncentracji miejsc pracy i nauki, najistotniejsze dla powiązań zewnętrznych są połączenia z Siedlcami i Warszawą.

Układ drogowy zapewnia również powiązania z systemem drogowym sąsiednich gmin.

Najważniejsze dla zewnętrznych powiązań gminy są drogi krajowe i wojewódzkie:

- droga krajowa nr 2 (międzynarodowa E 30) o przebiegu (Berlin) Świecko – Poznań – Warszawa – Siedlce – Biała Podlaska - Terespol (Mińsk), jedna z najważniejszych dróg w kraju i w układzie dróg międzynarodowych na kierunku wschód – zachód, zapewniająca powiązania pomiędzy Niemcami, Polską, Białorusią i Rosją, dla gminy Siedlce jej rola jest najważniejsza dla powiązań z aglomeracją warszawską, a także Siedlcami,
- droga krajowa nr 63 o przebiegu granica państwa – Łomża – Sokołów Podlaski - Siedlce – Łuków – Radzyń Podlaski – Sławatycze (Białoruś), zapewniająca powiązania na kierunku północ – południe w wschodniej części kraju oraz województwa mazowieckiego, służąca powiązaniom gminy z Siedlcami, Sokołowem Podlaskim, Łukowem oraz sąsiednimi gminami,
- droga 696 o przebiegu Siedlce – Węgrów, zapewniająca powiązania z terenami położonymi na północny-zachód od gminy,
- droga wojewódzka nr 698 o przebiegu Siedlce – Łosice – Konstancynów – Terespol, służąca powiązaniom wewnętrznym we wschodniej części województwa i z województwem lubelskim, a także gminy z Siedlcami oraz obszarami, położonymi po jej wschodniej stronie,
- droga wojewódzka nr 803 o przebiegu Siedlce – Skórzec – Stoczek Łukowski (od drogi krajowej nr 2), zapewniająca powiązania wewnętrzne w tej części województwa oraz zewnętrzne z województwem lubelskim.

Odcinek dawnej drogi krajowej nr 804 pomiędzy granicą z miastem Siedlce i drogą krajową nr 2 pełni obecnie funkcje właściwe drodze powiatowej, zapewniając powiązania siedziby powiatu z gminami.

W dalszej kolejności ważnymi drogami dla powiązań zewnętrznych gminy są następujące drogi powiatowe:

- nr 3608W o przebiegu Opole Nowe (droga krajowa nr 2) – Kisielany Żmichy (droga wojewódzka nr 696), służąca powiązaniom z gminą Mokobody,
- nr 3617W o przebiegu Siedlce – Korczew, zapewniająca powiązania z terenami, położonymi na północny wschód od gminy,
- nr 3635W o przebiegu Siedlce – Domanice – Wólka Zastawska, zapewniająca powiązania z gminami, położonymi na południe od Siedlec,
- nr 3638W o przebiegu Wyczółki (droga wojewódzka nr 698) – Zbuczyn Poduchowny (droga krajowa nr 2), służąca powiązaniom z południowo-wschodnią częścią powiatu siedleckiego,
- nr 3666W o przebiegu Stok Lacki – Radzików Wielki – granica powiatu, łącząca gminę zewschodnią częścią powiatu siedleckiego i częścią powiatu łosickiego,
- nr 3644W przedłużenie ulicy Warszawskiej w Siedlcach od granicy miasta do drogi nr 2, stanowiąca wylot z Siedlec w kierunku Warszawy.

Pozostałe drogi powiatowe obsługują powiązania o mniejszym znaczeniu, przede wszystkim z siedzibą powiatu, z sąsiednimi gminami oraz powiązania wewnętrzne gminy, są to następujące drogi:

- nr 3606W o przebiegu Żelków (droga wojewódzka nr 803) – Chlewiska,
- nr 3609W, stanowiąca objazd awaryjny wiaduktu w ciągu drogi nr 2 w Opolu,
- nr 3610W o przebiegu Opole Nowe – Wyłazy - Niwiski
- nr 3616W o przebiegu Strzała (droga krajowa nr 63) – Borki – Przygody,
- nr 3631W o przebiegu Pruszynek – Stok Ruski – Mordy,
- nr 3632W o przebiegu Pruszynek (droga wojewódzka nr 698) – Golice,
- nr 3633W o przebiegu Błogoszcz – Ługi Wielkie – Borki Kosioroki,
- nr 3634W o przebiegu Wołyńce – Mościbrody,

- przedłużenie ulicy Terespolskiej w Siedlcach od granicy miasta do przedłużenia ulicy Brzeskiej (drogi krajowej nr 63).

Wyżej wymienione drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe zapewniają również ważne połączenia wewnętrzne gminy, służąc dojazdowi do poszczególnych wsi oraz łącząc je między sobą.

Droga krajowa oraz drogi wojewódzkie i powiatowe łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania znajdującego się przy drodze. Wyjątek stanowi obwodnica Siedlec w ciągu drogi nr 2, która jest drogą o ograniczonym dostępie, nie obsługującą przyległego zagospodarowania, do którego dojazd zapewniają drogi niższych klas oraz drogi zbiorcze (serwisowe) wzdłuż drogi krajowej.

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych klas i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi nie zaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne przede wszystkim na terenach osiedli mieszkaniowych, rolnych oraz zakładowe na terenach PGL Lasy Państwowe. Drogi te obsługują nie tylko rozproszoną zabudowę siedliskową, tereny rolne i leśne, ale również zespoły zabudowy, m.in. w Stoku Lackim, Iganiach i Opolu, pełniąc tym samym funkcje właściwe dla dróg publicznych. Na obszarach tych należy rozważyć zaliczenie wybranych dróg wewnętrznych do kategorii dróg gminnych.

Sieć dróg publicznych i wewnętrznych dobrze udostępnia zagospodarowanie gminy, przy czym część zabudowy, szczególnie rozproszonej, dostępna jest jedynie przy pomocy dróg utwardzonych nie ulepszonych (żwirowych) i nieutwardzonych (gruntowych).

Drogi twarde o nawierzchni ulepszonej stanowią 78% długości dróg publicznych, w większości są to drogi o nawierzchni bitumicznej, pozostałe o nawierzchni z betonu i kostki.

Droga krajowa i drogi wojewódzkie posiadają nawierzchnie twarde ulepszone. Nawierzchnie twarde ulepszone posiada 75% dróg powiatowych i 69% dróg gminnych. Pozostałe drogi powiatowe oraz blisko połowa nieutwardzonych dróg gminnych posiadają nawierzchnie gruntową wzmocnioną żwirem lub żuzłem. W województwie mazowieckim drogi powiatowe są utwardzone w 85%, natomiast drogi gminne w 40%, przy czym w gminach wiejskich średnio ok. 20% dróg gminnych posiada nawierzchnie twarde.

Nawierzchnie twarde ulepszone posiada również część dróg nie zaliczonych do żadnej z kategorii dróg publicznych - w Iganiach i Opolu.

Wskaźniki gęstości dróg publicznych o nawierzchni twardej w odniesieniu do powierzchni i liczby mieszkańców są wyższe niż w kraju i województwie. Wskaźniki te wynoszą:

- w gminie 89 km/100 km² i 8 km/1000 mieszkańców
- w województwie mazowieckim 80 km/100 km² i 6 km/1000 mieszkańców
- w kraju 81 km/100 km² i 6 km/1000 mieszkańców.

Przy średniej gęstości zaludnienia 110 osób/km² w gminie, 144 osób/km² średnio w województwie mazowieckim, 40 – 60 osób/km² w gminach wiejskich województwa mazowieckiego i średnio 125 osób/km² w Polsce, oznacza to stosunkowo dobrą dostępność do sieci dróg utwardzonych.

Drogi o nawierzchni twardej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne gminy oraz rejon o największej koncentracji zabudowy. Drogi nieutwardzone obsługują głównie tereny ekstensywnie zagospodarowanych – rozproszonej zabudowy, rolne i leśne, ale także część wewnątrz kwartałów zabudowy zwartej.

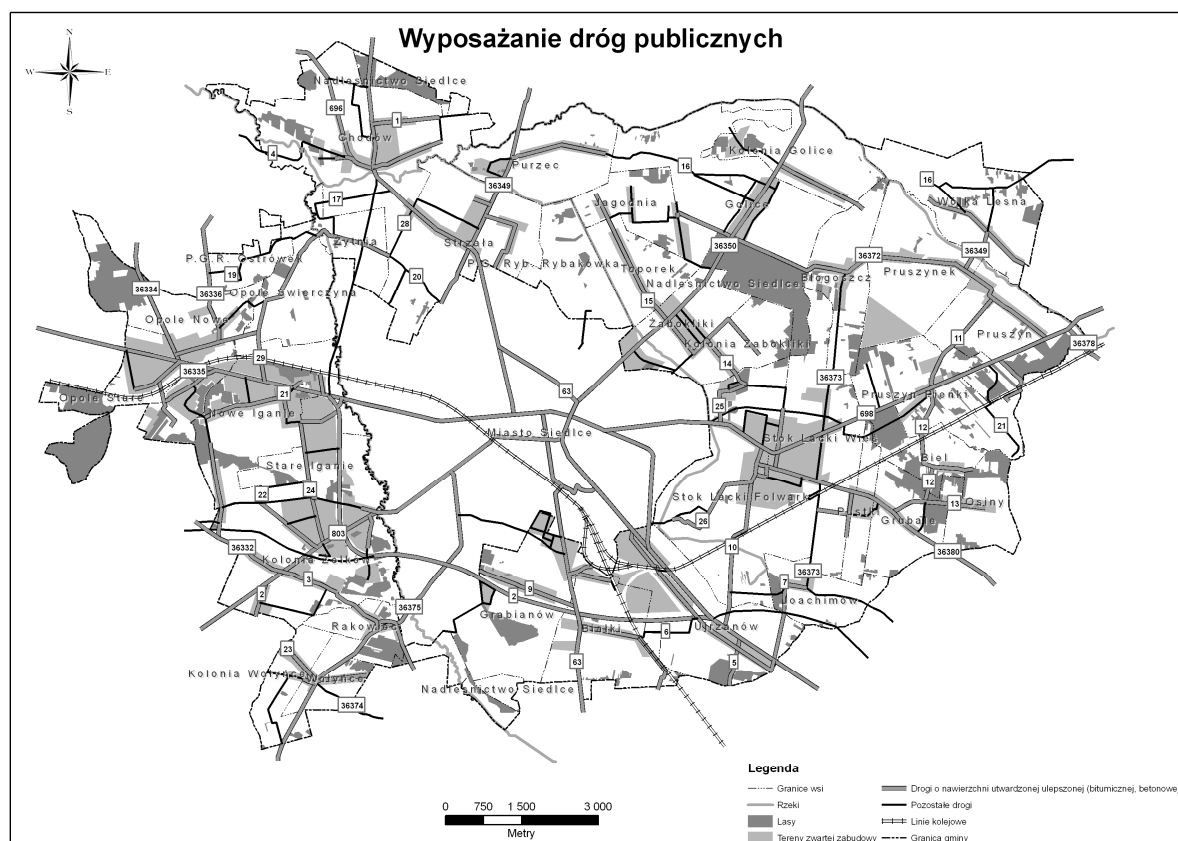
Droga krajowa nr 2 posiada jezdnię i pobocza utwardzone o łącznej szerokości 11,0 m., droga krajowa nr 63 oraz drogi wojewódzkie posiadają nawierzchnie o szerokości 6,0 – 7,0 m., drogi powiatowe 4,5 – 6,0m, drogi gminne 3,5-5,0m.

Tab. Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych.

L.p.	Drogi	Długość	Nawierzchnie	
			Twarde ulepszone	Gruntowe
1	2	3	4	5
1	Krajowe	24,4	24,4	-
2	Wojewódzkie	13,6	13,6	-
3	Powiatowe	44,7	33,7	11,0
4	Gminne	78,1	53,6	24,5
	Ogółem	160,8	125,3	35,5

Drogi z nawierzchnią twardą przedstawiono na poniższym rysunku.

Największe natężenie ruchu występuje na drodze krajowej nr 2.

Dostępne we wrześniu 2006 r. informacje dotyczące obecnego poziomu ruchu oraz ruchu prognozowanego przedstawiono w tabeli „Pomiary i prognozy ruchu”.

Informacje te pochodzą z Generalnych Pomiarów Ruchu przeprowadzonych w latach 2000 i 2005 (*Ruch drogowy 2000* Transprojekt Warszawa 2001 i *Generalny Pomiar Ruchu 2005* Transprojekt Warszawa 2006), *Prognozy ruchu na zamiejskiej sieci dróg krajowych do roku 2020* (Transprojekt Warszawa 2002), *Materiałów analitycznych do założeń Narodowej Strategii Rozwoju Transportu na lata 2007-2013* (Ministerstwo Infrastruktury, Generalna Dyrekcja dróg Krajowych i Autostrad, Scott Wilson, 2004). Wykorzystano także uproszczone zasady prognozowania ruchu zamiejskiego, zamieszczone na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Przyjmowany jako miarodajny dla określania przepustowości dróg zamiejskich, ruch w 50-tej godzinie w roku, w zależności od charakteru drogi obliczono jako 9 - 14% SDR (Średniego Dobowego Ruchu) wartości maksymalnych prognozy dla 2020r.

Zamieszczone w tabeli „Pomiary i prognozy ruchu” dane dotyczące roku 2020 należy traktować wyłącznie jako szacunki, mając na uwadze szereg uproszczeń, które były dokonane przy ich obliczaniu. Uproszczenia są w szczególności wynikiem nie uwzględnienia w pełni zmian w

zagospodarowaniu przestrzennym i rozwoju sieci drogowej oraz uproszczeń w modelowaniu i prognozowaniu ruchu dla całego kraju, mogących nie uwzględniać wystarczająco lokalnej specyfiki sieci.

Tab. Pomiary i prognozy ruchu.

Lp	Nr drogi	Przebieg drogi	Odcinek	SDR 2000 pomiar	SDR 2000 lipiec, sierpień pomiar	SDR 2005 pomiar	SDR 2020 prognoza	Ruch w 50-tej godzinie w roku 2020 poj/godz
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	Świecko – Warszawa - Terespol	Broszków – Siedlce	12.957	13.142	11.832	40.000	4.000
2	2		Siedlce, obejście	5.238	5.862	6.853	30.000	3.000
3	2		Siedlce – gr. woj.	5.017	5.539	5.299	11.000	1.200
4	63	Granica Państwa - Łomża-Siedlce - Sławatycze	Sokołów Podlaski Siedlce	7.145	7.572	8.197	15.000	1.700
5	63		Siedlce, przejście	5.004	5.508	6.783	11.000	1.200
6	63		Siedlce – gr. woj.	4.687	5.069	6.066	10.000	1.200
7	696	Węgrów – Chodów	Węgrów – Chodów	3.004	b.d.	b.d.	6.000	700
8	698	Siedlce – Łosice – Terespol	Siedlce – Łosice	3.805	b.d.	b.d.	7.500	900
9	803	Siedlce – Stoczek Łukowski	Siedlce – Skórzec	4.417	b.d.	b.d.	8.700	1.000

Wielkości ruchu podano w pojazdach w obydwu kierunkach.

SDR – Średni Dobowy Ruch. b.d. - brak danych.

W prognozach dla roku 2020, z uwagi na różnice w dostępnych materiałach, przedstawiono wartości maksymalne.

Prognoza ruchu dla drogi nr 2 uwzględnia ruch na drodze nr 2 i autostradzie A-2

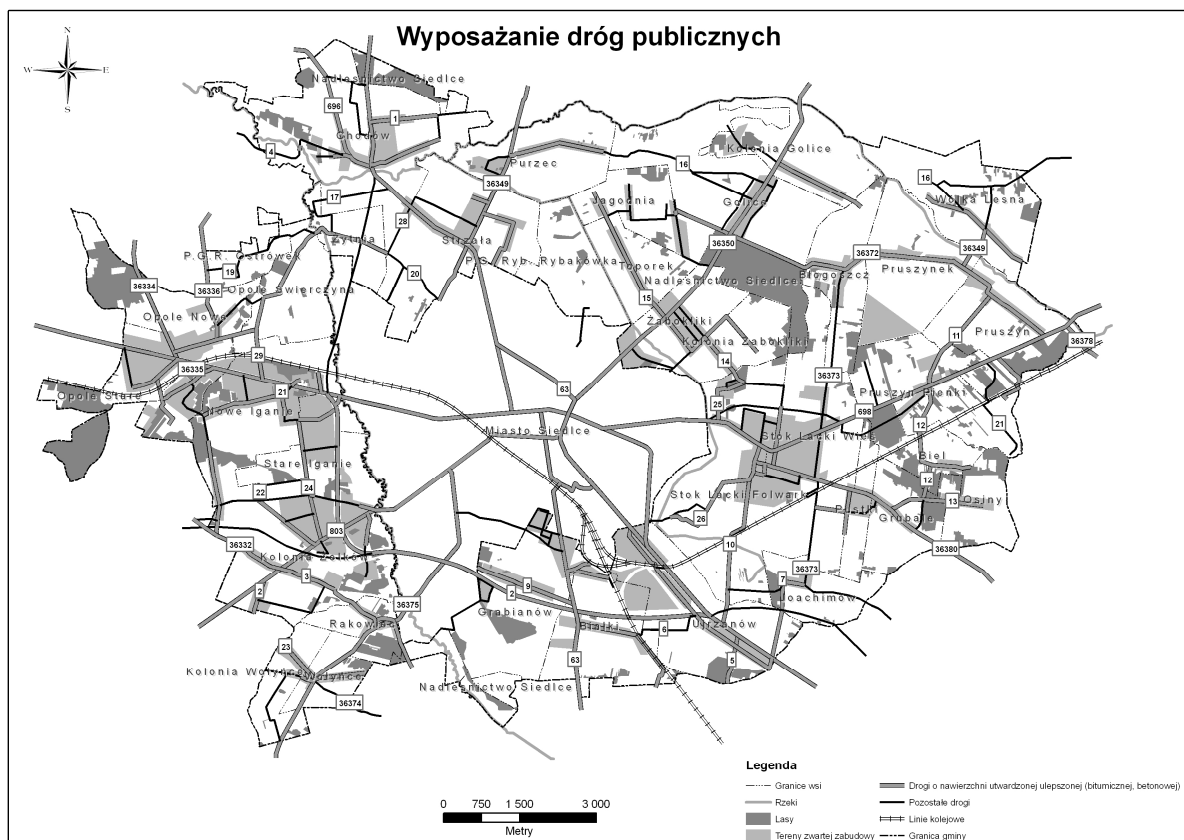
Analiza powyższych danych ruchowych prowadzi do następujących wniosków:

- w stanie istniejącym największy ruch występuje na drodze nr 2 na odcinku Warszawa – Siedlce,
- wielkości ruchu na obwodnicy Siedlec i na odcinku drogi nr 2 w stronę Terespoła oraz na drodze nr 63 są porównywalne, przy czym wielkość ruchu na drodze nr 63, wskazuje na konieczność rozważenia budowy w możliwie najbliższym czasie obwodnicy miasta, także w ciągu tej drogi,
- funkcje dróg krajowych i wojewódzkich oraz prognozy ruchu dla roku 2020 wskazują na konieczność rozbudowy układu dróg krajowych i wojewódzkich, w szczególności uzasadniają one budowę autostrady A-2, co najmniej na odcinku z Warszawy do Siedlec, wraz z rozbudową obwodnicy południowej miasta oraz budowę obwodnicy Siedlec w ciągu drogi nr 63, konieczne jest także usprawnienie dróg wojewódzkich w celu minimalizacji konfliktów pomiędzy sprawnym i bezpiecznym prowadzeniem ruchu regionalnego a obsługą zagospodarowania przyległego do drogi na obszarach zabudowanych, radykalnym rozwiązaniem tego problemu jest budowa obwodnic wybranych miejscowości (Stoku Lackiego i Chodowa) oraz planowanie obsługi nowego zagospodarowania z wykorzystaniem dróg gminnych, ewentualnie powiatowych albo budowę dróg zbiorczych (serwisowych) wzdłuż dróg wyższej kategorii,

- poza autostradą A-2, prognozowane wielkości ruchu nie uzasadniają rozbudowy przekrojów poprzecznych dróg krajowych i wojewódzkich na odcinkach pomiędzy skrzyżowaniami do przekroju szerszego niż po jednym pasie ruchu w każdym kierunku.

Przy klasyfikacji wykorzystano ustalenia *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*, zarządzenie nr 17 Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z 12 czerwca 2000r. w zakresie dróg wojewódzkich oraz informacje uzyskane w GDDKiA i w Starostwie Powiatu Siedleckiego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.99.43.430) przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch i większy zakres obsługi ruchu ponadlokalnego, szczególnie międzyregionalnego, wymagają lepszych parametrów i wyposażenia technicznego oraz ograniczenia obsługi zagospodarowania – dostępności do drogi.

W stanie istniejącym droga krajowa nr 2 zaliczona jest do klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP). Droga obsługuje ruch międzynarodowy, międzyregionalny, regionalny i lokalny. Stan nawierzchni średni. Droga wyposażona jest w obustronne pobocza utwardzone. W ciągu drogi znajduje się obwodnica Siedlec, przebiegająca przez tereny nie zabudowane, o ograniczonej dostępności (dojazd do przyległych terenów w większości zapewniony przy pomocy drogi zbiorczej /serwisowej/ lub dróg niższych klas) oraz ograniczonej liczbie skrzyżowań i węzłów. Odcinkiem krytycznym drogi nr 2 jest odcinek przebiegający przez Opole i Iganie, obsługujący przyległe zagospodarowanie, nie wyposażony w drogi zbiorcze /serwisowe/, ani chodniki. Szerokość istniejącego pasa drogowego drogi nr 2 jest zmienna, w zasadzie nie mniejsza niż wymagana dla drogi tej klasy 25 m.

Droga krajowa nr 63 jest drogą główną (G). Obsługuje ruch międzyregionalny, regionalny i lokalny. Droga posiada jezdnię w dość dobrym stanie. Szerokość istniejącego pasa drogowego ok.15 - 25 m. (w większości ok 20 m) nie odpowiada w pełni wymaganiom dla drogi tej klasy, powinno być 25 m.

Droga obsługuje zagospodarowanie w ograniczonym zakresie, z wyjątkiem odcinka przejścia przez Strzałę, na którym droga wyposażona jest w chodniki.

Droga wojewódzka nr 696 (Węgrów – Chodów) jest drogą główną (G). Droga obsługuje ruch regionalny i lokalny. Droga posiada jezdnię w dobrym stanie. Szerokość istniejącego pasa drogowego ok. 20 m., w większości nie odpowiada wymogom dla drogi tej klasy. Droga obsługuje zagospodarowanie w ograniczonym zakresie. Tylko na krótkim odcinku w Chodowie droga jest wyposażona w chodniki.

Droga wojewódzka nr 698 (Siedlce – Łosice - Terespol) jest drogą główną (G). Obsługuje ruch międzyregionalny, regionalny i lokalny. Droga posiada nawierzchnię w dobrym stanie. Szerokość pasa drogowego w większości wynosi ok. 15 – 20 m i jest mniejsza niż wymagana dla drogi tej klasy. Droga wyposażona jest w chodniki tylko na odcinku przejścia przez Stok Lacki. Przejście przez tę miejscowość jest odcinkiem krytycznym z uwagi na duży ruch tranzytowy, obsługę zabudowy i intensywny lokalny ruch kołowy i pieszy.

Drogi powiatowe, obsługujące ważniejsze połączenia zewnętrzne oraz wewnętrzne i jednocześnie charakteryzujące się dobrymi lub zadowalającymi parametrami, zostały zakwalifikowane do dróg klasy zbiorczej (Z). Do dróg tych należą drogi nr 3606W (Żelków – Chlewiska), 3608W (Opole – Kisieliny Żmichy), 3617W (Siedlce – Korczew), 3632W (Pruszynek – Golicie), 3635W (Siedlce – Domanice – Wólka Zastawka) i 3638W (Wyczółki – Zbuczyn Poduchowny), 3644W (przedłużenie ulicy Warszawskiej do drogi krajowej nr 2), przedłużenie ulicy Terespolskiej do drogi krajowej nr 63 (przedłużenia ulicy Brzeskiej).

Powyższe drogi posiadają w większości nawierzchnie w dobrym stanie. Szerokości jezdni części dróg (5,0 – 6,0m), podobnie jak szerokości istniejących pasów drogowych (12 - 20 m) nie spełniają wymagań, określonych dla dróg zbiorczych. Drogi te łączą funkcję obsługi ruchu z obsługą zagospodarowania. Nawet na odcinkach zabudowy, drogi te nie zawsze są wyposażone w chodniki, brak jest również ścieżek rowerowych.

Pozostałe drogi powiatowe są drogami klasy lokalnej (L).

Drogi gminne zakwalifikowano do dróg lokalnych i dojazdowych. Podstawowym problemem jest niedostateczne wyposażenie tych dróg w nawierzchnie twarde oraz zbyt małe szerokości jezdni i pasów drogowych, które utrudnia ich wyposażenie jednocześnie w jezdnie i chodniki.

Największe zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego występuje na drodze krajowej nr 2 w Nowych Iganiach i Ujrzanowie oraz na drodze wojewódzkiej nr 698 w Stoku Lackim i Pruszyńcu Pieńkach.

Komunikacja kolejowa.

Przez gminę Siedlce przebiegają:

- dwutorowa, zelektryfikowana, magistralna linia kolejowa nr 2 (Warszawa Centralna – Terespol), będąca linią o znaczeniu państwowym, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004r. (Dz.U. 04.273.2704). Linia ta jest częścią linii międzynarodowej E20, objętej umowami międzynarodowymi o głównych liniach kolejowych AGC i AGTC,
- dwutorowa, zelektryfikowana na odcinku Siedlce – Mordy, pierwszorzędna linia kolejowa nr 31 (Siedlce – Siemianówka), będąca linią o znaczeniu państwowym,
- jednotorowa, pierwszorzędna linia kolejowa nr 34 (Siedlce – Ostrów Mazowiecka), nie zaliczona do linii znaczenia państwowego.

Najważniejsze znaczenie dla gminy ma linia Warszawa – Terespol, prowadząca wszystkie rodzaje ruchu osobowego i towarowego. Głównym węzłem kolejowym dla gminy jest stacja Siedlce, na której zatrzymują się wszystkie pociągi pociągów pospiesznych i osobowych. Na terenie gminy znajdują się przystanki osobowe Sabinka (na odcinku Siedlce – Warszawa), i Białki (na odcinku Siedlce – Łuków). Aktualna oferta przewozowa to 18 par pociągów w ciągu doby na przystanku Sabinka i 13 na przystanku Białki. Dużo mniejsze znaczenie dla gminy posiada linia Siedlce – Siemianówka, z uwagi na małą częstotliwość kursowania pociągów (5 par pociągów na dobę) i położenie przystanków, oddalonych od terenów zabudowy.

Na linii Siedlce – Ostrów Mazowiecka, prowadzony jest wyłącznie ruch towarowy.

Komunikacja autobusowa.

Obsługę autobusową zapewniają przede wszystkim linie Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Siedlce i przedsiębiorstwa PPKS Siedlce. Głównym węzłem komunikacji autobusowej dla gminy Siedlce jest dworzec autobusowy w Siedlcach i przystanek końcowy autobusów MPK przy dworcu kolejowym w Siedlcach. Linie autobusowe zapewniają powiązania wewnętrzne w gminie, z Siedlcami i sąsiednimi gminami. Najwięcej autobusów kursuje wzdłuż drogi krajowej nr 2 w kierunku Warszawy oraz drogi wojewódzkiej nr 698 w kierunku Stoku Lackiego i Łosic. Linie autobusowe prowadzone są wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych wyposażonych w nawierzchnie twarde oraz wzdłuż części dróg gminnych.

Oferta przewozowa wynika z istniejącego zapotrzebowania. Godziny kursowania autobusów dostosowane są do godzin rozpoczynania i kończenia pracy i nauki.

Komunikacja autobusowa zapewnia zadowalające warunki obsługi dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i części dróg powiatowych. Część zabudowy znajduje się poza zasięgiem bezpośredniej obsługi komunikacją autobusową – przystanki znajdują się w odległości 1 – 3 km, dotyczy to m.in. Żytniej, części Chodowa, Purzca, Żaboklików Kolonii, Bieli, Joachimowa.

Transport ładunków.

Na terenie gminy brak jest dużych źródeł i celów ruchu ciężarowego. Ruch docelowo-źródłowy związany jest z obsługą rozproszonych obiektów przemysłu, rolnictwa, przetwórstwa rolnego, budownictwa oraz handlu. Tranzytowy ruch ciężarowy występuje głównie na drogach krajowej oraz wojewódzkich. Zgodnie z pomiarami ruchu, udział pojazdów ciężarowych w ruchu na tych drogach, wynosi ok. 10-15%, z wyjątkiem obwodnicy Siedlec i odcinka drogi nr 2 w kierunku Terespoła, na których przekracza 20 %.

Ruch pieszcy i rowerowy.

Tylko nieliczne fragmenty dróg posiadają wydzielone chodniki dla pieszych, wyposażone są w nie m.in. odcinki dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych z intensywną zabudową w Strzale, Stoku Lackim, Żaboklikach i Pruszyńcu. Większość odcinków dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych na terenach zabudowy i poza nimi oraz drogi gminne nie posiada chodników, co stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych.

Na terenie gminy brak jest wydzielonych ścieżek rowerowych. Ruch rowerowy odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach dróg publicznych. Największe zagrożenie bezpieczeństwa rowerzystów występuje na drogach krajowych i wojewódzkich, z uwagi na duże natężenia ruchu, udział pojazdów ciężarowych i prędkości.

Parkowanie pojazdów.

Na terenie gminy nie występują problemy z parkowaniem pojazdów, poza krótkimi odcinkami dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, na terenach ciągłej zabudowy wzdłuż drogi, na których parkowanie, związane z dojazdami do handlu i usług, odbywa się na jezdniach, chodnikach lub nieutwardzonych poboczach, stwarzając tym samym utrudnienia w ruchu i zagrożenie jego bezpieczeństwa.

Uwarunkowania rozwoju komunikacji wynikające z uwarunkowań zewnętrznych, dotychczasowych ustaleń planistycznych, strategii, planów rozwoju oraz wniosków do *Studium* i planów miejscowych.

Projekt *Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju* (przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005r.) określa m.in. działania odnoszące się wprost do przestrzeni województwa mazowieckiego, m.in. uzyskanie poprawy międzynarodowych połączeń z obszarem metropolitalnym oraz tego obszaru z ośrodkami subregionalnymi.

Głównym celem *Strategii rozwoju kraju 2007–2015* (projekt wstępnie zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 27 czerwca 2006r.) jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski, przez co rozumie się m.in. możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej (w tym transportowej) i życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym. Wśród priorytetów określających działania, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie

głównego celu, wymienia się poprawę infrastruktury technicznej i rozwój obszarów wiejskich. Dostępność i stan infrastruktury są istotnymi uwarunkowaniami przyspieszania rozwoju i podnoszenia konkurencyjności gospodarki.

W transporcie drogowym przewiduje się w szczególności modernizację dróg krajowych, m.in. poprzez budowę obwodnic miast.

W odniesieniu do województwa mazowieckiego, z uwagi na jego największe w kraju zróżnicowanie wewnętrzne, polityka regionalna Państwa będzie wspomagała podejmowane w regionie działania, służące uzyskaniu jego większej spójności przestrzenno-funkcjonalnej, głównie poprzez radykalną poprawę wewnątrzwojewódzkich powiązań transportowych.

Miasto i gmina Siedlce położone są w jednym z czterech, przechodzących przez Polskę transeuropejskich korytarzy transportowych. W skład Korytarza II (Berlin – Warszawa – Mińsk – Moskwa – Niżny Nowgorod) wchodzi droga krajowa nr 2 (będąca częścią międzynarodowej drogi E 30), planowana autostrada A-2 oraz linia kolejowa nr 2, będąca częścią międzynarodowej linii E 20.

W piśmie Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego WRR-S.0716-1/2/2006 z dnia 3 kwietnia 2006r. nie zgłoszono wniosków do sporządzanego *Studium* w zakresie zadań rządowych o których mowa w art. 48 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co oznacza na terenie gminy brak jest takich zadań, co dotyczy także dróg krajowych, będących własnością Skarbu Państwa, których zarządcą jest organ administracji rządowej – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad.

Zgodnie z pismem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddziału w Warszawie GDDKiA-O/WA-B.13-400P/83/06 z dnia 31 marca 2006r. przez teren gminy przebiegają drogi krajowe: autostrada A-2, nr 2 – klasy głównej ruchu przyspieszonego, nr 63 – klasy głównej. Dla poszczególnych klas dróg krajowych należy stosować wymogi, wynikające z rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Istotnym problemem nie poruszonym w piśmie GDDKiA jest usytuowanie węzłów w ciągu autostrady A-2. Ze względów funkcjonalnych, uwzględniając obecne przebiegi dróg krajowych i zamierzenia w tym zakresie, konieczne jest zapewnienie powiązań autostrady A-2 z zachodnią obwodnicą Siedlec (docelowo stanowiącą także nowy przebieg drogi nr 63 na odcinku Siedlce – Chodów) w tzw. węzle „Swoboda”, następnie z odcinkiem południowym drogi krajowej nr 63 w kierunku Łukowa w rejonie istniejącego skrzyżowania drogi nr 63 z drogą nr 2 w Białkach, a także ze wschodnim odcinkiem drogi nr 2 w kierunku Terespoła i jednocześnie ze wschodnim wjazdem do Siedlec z autostrady A-2 w rejonie istniejącego skrzyżowania w Ujrzanowie. Realizacja węzłów zapewniających wszystkie powiązania we wszystkich w.w. miejscach oznacza, że nie będą spełnione wymagania w zakresie minimalnych odległości między węzłami. W ramach opracowań dla autostrady A-2 konieczne jest zatem rozpatrzenie rozwiązań wariantowych, np. tworzenie tzw. zespołów węzłów i dopiero na ich podstawie wybór ostatecznych lokalizacji i rozwiązań węzłów.

Na podstawie dostępnych programów rozbudowy sieci dróg krajowych, realizacja autostrady A-2, co najmniej na odcinku Warszawa – Siedlce jest możliwa do 2013r.

Aktualizacja Strategii rozwoju województwa mazowieckiego (przyjęta przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w dniu 29 maja 2006r.) wśród celów strategicznych wymienia poprawę spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju, natomiast wśród kierunków działań służących aktywizacji i modernizacji obszarów pozametropolitalnych poprawę dostępności komunikacyjnej i transportu w regionie.

W celu poprawy jakości systemu transportowego przewiduje się m.in.:

- podnoszenie standardów technicznych połączeń obwodowych w regionie, w tym Wielkiej Obwodnicy Mazowsza w paśmie ośrodków subregionalnych Płock, Ciechanów, Ostrołęka, Siedlce, Radom, tworzonej m.in. przez drogę krajową nr 63,
- przebudowę dróg krajowych obejmującą m.in. poszerzenia, dobudowę poboczy i budowę obwodnic miast,
- usprawnienie dróg wojewódzkich,
- modernizację linii kolejowej Warszawa – Terespol.

Dla miasta i gminy Siedlce istotne są również działania ukierunkowane na stymulowanie rozwoju byłych miast wojewódzkich m.in. poprzez rozbudowę i modernizację ich infrastruktury.

Celem *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* (przyjętego uchwałą nr 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 czerwca 2004r.) jest w szczególności stworzenie warunków dla trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa, poprawy warunków życia jego mieszkańców i zwiększenia konkurencyjności m.in. poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej.

Z uwagi na rozległy obszar województwa i utrudniony dostęp z obszarów peryferyjnych do usług zlokalizowanych w centrum województwa i kraju, *Plan* wyznacza subregionalne ośrodki rozwoju, do których należą m.in. Siedlce. W konsekwencji szczególnego znaczenia nabierają połączenia tych ośrodków z Warszawą, pomiędzy nimi oraz z otaczającymi obszarami.

W *Planie* przyjęto, że głównymi osiami rozwojowymi regionu będą pasma aktywności społecznej i gospodarczej oparte na transeuropejskich korytarzach transportowych i korytarzach ponadregionalnych, z których Korytarz II przebiega przez miasto i gminę Siedlce. Dla uzupełnienia tak ukształtowanych osi rozwojowych, w *Planie* określono przebieg Wielkiej Obwodnicy Mazowsza, łączącej ośrodki subregionalne, zgodnie z *Koncepcją polityki przestrzennego zagospodarowania kraju*.

Przyjęta w *Planie* koncepcja systemu transportowego województwa, obejmuje systemy o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i wojewódzkim.

Do najważniejszych działań, warunkujących realizację tej koncepcji zaliczono:

- budowę autostrady A-2,
- budowę obejść w ciągach dróg krajowych na obszarach zurbanizowanych dla zmniejszenia uciążliwości ruchu tranzytowego,
- modernizację dróg krajowych istotnych dla powiązań Warszawy z ośrodkami w kraju i regionie, a także pomiędzy ośrodkami regionu nie połączonymi drogami szybkiego ruchu polegającą m.in. na poszerzeniu jezdni i budowie obejść terenów intensywnie zabudowanych,
- usprawnienie sieci dróg wojewódzkich poprzez budowę, przebudowę i remonty, obejmujące głównie dostosowanie parametrów technicznych do wymagań ruchu, budowę chodników i ścieżek rowerowych, zwłaszcza na terenach zabudowanych,
- budowę obejść w ciągach dróg wojewódzkich na obszarach zurbanizowanych dla zmniejszenia uciążliwości ruchu tranzytowego,
- poprawę bezpieczeństwa ruchu na drogach m.in. przez modernizację skrzyżowań i oddzielenie ruchu pieszego od kołowego,
- kontynuację modernizacji linii kolejowej nr 2 (E 20),
- rozwój pasażerskich przewozów regionalnych i poprawę standardów obsługi,

W *Planie* przewidziano podniesienie klasy drogi krajowej nr 63 na odcinku Sokołów Podlaski – Siedlce z głównej (G) do głównej ruchu przyspieszonego (GP) oraz utrzymanie obecnych klas dróg krajowych i wojewódzkich: nr 2 jako drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP), nr 63 na odcinku Siedlce – granica województwa jako drogi głównej (G), nr 696 i 698 jako dróg głównych (G).

Wstępny projekt *Regionalnego programu operacyjnego województwa mazowieckiego na lata 2007-2013* z kwietnia 2006r. jako jeden z priorytetów wymienia poprawę regionalnego systemu transportowego, zwracając uwagę na niezadowalający stan infrastruktury drogowej województwa, brak dobrych połączeń Warszawy z ośrodkami regionalnymi raz brak Dużej Obwodnicy Mazowsza, łączącej te ośrodki. Projekty realizowane w ramach priorytetu powinny stanowić uzupełnienie regionalnego układu komunikacyjnego z układem krajowym i międzynarodowym. W zakresie infrastruktury drogowej wspierane będą inwestycje polegające na budowie nowych połączeń drogowych oraz na przebudowie, rozbudowie i modernizacji istniejących dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Zarząd Województwa Mazowieckiego w piśmie SR.III.7323-17/Sd/2006 z dnia 29 marca 2006r. zgłasza wnioski i uwagi wynikające z *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*, prosząc o uwzględnienie w *Studium* uwarunkowań wynikających z:

- budowy autostrady A-2,

- przebudowy i dostosowania do klasy GP drogi krajowej Nr 63 granica państwa – Węgorzewo – Łomża – Sokołów Podlaski – Łuków – Radzyń Podlaski – Sławatycze – granica państwa, będącej fragmentem „Wielkiej Obwodnicy Mazowsza”, na odcinku Sokołów – Podlaski – Siedlce wraz z obejściem miejscowości Siedlce w ciągu tej drogi,
- przebudowy i dostosowania do klasy G drogi wojewódzkiej Nr 698 Siedlce – Łosice – Konstantynów – Terespol na odcinku Siedlce – Łosice – gr. Województwa.

W *Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Siedleckiego na lata 2005 - 2013* (przyjętym uchwałą nr XXI/124/05 Rady Powiatu Siedleckiego z dnia 4 marca 2005r.) wśród celów strategicznych wymienia się intensyfikację życia gospodarczego w powiecie oraz rozbudowę infrastruktury, w tym modernizację i rozbudowę sieci dróg powiatowych.

Prezydent miasta Siedlce w piśmie RM.0717/3/06 z dnia 19 kwietnia 2006r. wnioskuje o uwzględnienie kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Siedlce, przyjętych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Siedlce* (uchwała Rady Miasta nr XXXIX/620/2005 z dnia 24 listopada 2005r.). W zakresie kierunków rozwoju komunikacji *Studium* przyjmuje utrzymanie podstawowych kierunków rozwoju systemów komunikacji rozwijanych w kolejnych planach ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta, z uwzględnieniem inwestycji celu publicznego określonych w Planie Województwa Mazowieckiego oraz niewielkich korekt i usprawnień tych systemów.

Wyznaczony w *Studium* układ drogowy uwzględnia m.in.:

- budowę siedleckiego odcinka autostrady A-2 o minimalnej szerokości pasa drogowego 60 m, powiązania miasta z autostradą będą odbywać się przez węzły usytuowane w gminie Siedlce,
- budowę wzdłuż zachodniej granicy miasta, siedleckiego odcinka drogi krajowej nr 63, jako fragmentu Wielkiej Obwodnicy Mazowsza o przyjętej klasie drogi głównej ruchu przyspieszonego i minimalnej szerokości pasa drogowego 25 m, z warunkiem zastosowania konstrukcji estakady w strefie ochrony ekologicznej – dolinie Muchawki,
- budowę tras obwodowych, pozwalających na ominięcie centrum miasta w powiązaniach wewnętrznych, w tym m.in. połączenie przedłużenia ulicy Łukowskiej w gminie Siedlce (dawna droga nr 804) z ulicą Artyleryjską w Siedlcach; opisane połączenie przebiega częściowo w gminie Siedlce i jest uwzględnione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Grabianowa, różnice dotyczą klas i szerokości pasa drogowego – w Siedlcach ulica główna o szerokości pasa minimum 25 m, w gminie Siedlce ulica zbiorcza o szerokości pasa 20 m,
- zmianę przebiegu drogi nr 698 nawiązującą do przebiegu rezerwy dla obwodnicy w ciągu tej drogi, ustalonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Stoku Lackiego,
- rozwój komunikacji zbiorowej opierającej się na liniach kolejowych Warszawa – Siedlce – Terespol i Siedlce – Hajnówka i komunikacji autobusowej, prowadzonej ulicami układu podstawowego,
- zlokalizowanie regionalnego centrum logistycznego dla obsługi przewozu towarów w rejonie pomiędzy ulicą Brzeską i południową granicą miasta, co będzie istotnym czynnikiem wpływającym na ukształtowanie układu drogowego na styku miasta i gminy oraz połączeń autostrady A-2 z pozostałym układem drogowym – lokalizacja centrum powinna skutkować zapewnieniem powiązań autostrady z miastem w węźle w Ujrzanowie,
- budowę parkingów dla transportu ciężkiego przy trasach wylotowych na obrzeżach miasta, przy czym parking przy granicy zachodniej powinien być zlokalizowany poza granicą miasta, co wymaga negocjacji z gminą Siedlce; w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Stare Iganie po południowo-zachodniej stronie istniejącego skrzyżowania drogi nr 2 z ulicą Warszawską, wyznaczono tereny dla urządzeń transportu samochodowego (w tym usług komercyjnych i parkingów) oraz usług komercyjnych (w tym komunikacji), co pozwala na realizację także parkingów dla samochodów ciężarowych,
- rozwój ścieżek rowerowych, w tym wzdłuż dróg, łączących miasto z gminą.

W *Studium* określono klasy ulic i postulowane szerokości pasów drogowych, wynikające z przepisów w sprawie warunków technicznych dla dróg publicznych. Ustalone w *Studium* klasy w niektórych przypadkach różnią się od klas podanych przez zarządców tych dróg w gminie Siedlce. Zarządcą wszystkich dróg publicznych w Siedlcach jest prezydent miasta, natomiast w gminie Siedlce, każda

kategoria dróg ma innego zarządcę. W świetle przepisów przyjęcie różnych klas dla różnych odcinków drogi jest dopuszczalne. Dla dróg wylotowych z miasta, przechodzących przez gminę Siedlce, klasy dróg są następujące:

- ulica Warszawska (Siedlecka), droga powiatowa nr 36387, w Siedlcach droga klasy głównej, w powiecie siedleckim klasy zbiorczej (według informacji ze Starostwa Powiatowego),
- ulica Garwolińska (Siedlecka), droga wojewódzka nr 803, w mieście i w gminie droga klasy głównej,
- droga nr 2 w Żelkowie Kolonii, Grabianowie, w mieście i w gminie po śladzie południowej części obecnej obwodnicy przebiegać będzie autostrada A-2,
- ulica Domanicka, droga powiatowa nr 36375, w mieście droga główna, w gminie według informacji ze Starostwa Powiatowego droga zbiorcza, według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Rakowca droga główna,
- droga łącząca przedłużenie ulicy Łukowskiej z ulicą Artyleryjską, w Siedlcach droga główna, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Grabianowa droga zbiorcza,
- przedłużenie ulicy Łukowskiej, dawna droga krajowa nr 804, droga nie zaliczona do innej kategorii dróg publicznych, w Siedlcach jest to droga powiatowa klasy głównej, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Grabianowa droga główna,
- przedłużenie ulicy Brzeskiej, obecny przebieg drogi krajowej nr 63, w Siedlcach droga główna, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Ujrzanowa droga zbiorcza,
- przedłużenie ulicy Terespolskiej, dawny przebieg drogi krajowej nr 63, w Siedlcach droga zbiorcza, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Ujrzanowa droga główna,
- droga gminna Siedlce – Stok Lacki (nr tymczasowy 026), w Siedlcach i w gminie droga klasy lokalnej,
- ulica Janowska (Siedlecka), droga wojewódzka nr 698, w mieście i w gminie droga klasy głównej,
- ulica Żaboklicka, w mieście i w gminie droga klasy lokalnej,
- ulica Kazimierzowska, droga powiatowa nr 36350, w mieście i w gminie droga klasy zbiorczej,
- ulica Sokołowska, droga krajowa nr 63, w mieście i w gminie droga klasy głównej,
- ulice bez nazwy w rejonie oczyszczalni, w mieście i w gminie drogi klasy lokalnej,
- przedłużenie ulicy Piaskowej do ulicy Piaski Zamiejskie, w mieście droga klasy zbiorczej, brak drogi w gminie – ulica poza obszarem gminy,
- ulica Piaski Zamiejskie, w mieście i w gminie droga klasy lokalnej,
- Zachodnia Obwodnica Siedlec, w mieście i według *Planu Województwa* jest to droga klasy głównej ruchu przyspieszonego, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Chodowa i Igań droga klasy głównej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Siedlce (przyjęte uchwałą Rady Gminy Siedlce nr XIV/107/00 z dnia 21 marca 2000r.) jako nowe inwestycje wymienia Zachodnią Obwodnicę Siedlec, dla której z uwagi na uwarunkowania przestrzenne i środowiskowe, powinny być wykonane analizy oraz połączenie ulic Łukowskiej i Artyleryjskiej w Grabianowie. *Studium* nie wskazuje na potrzebę budowy nowych dróg gminnych. Ponadto *Studium* wśród kierunków rozwoju wymienia budowę ścieżek rowerowych, systematyczną modernizację i poprawę parametrów technicznych sieci dróg gminnych.

Cały obszar gminy pokryty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Plany te w szczególności ustalają przeznaczenie i standardy zagospodarowania terenu dla istniejących i planowanych dróg publicznych, zasady obsługi komunikacją zbiorową, obsługi komunikacyjnej zagospodarowania oraz zasady zaspokojenia potrzeb parkingowych.

Plan rozwoju lokalnego gminy Siedlce na lata 2005-2013, przyjęty uchwałą nr XXVIII/288/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 31 marca 2005r. koncentruje się na modernizacji i rozbudowie podstawowej infrastruktury technicznej, w tym na poprawie jakości i rozbudowie lokalnej sieci drogowej. W *Planie* uwzględniono budowę, przebudowę lub ulepszenie 37 odcinków dróg gminnych i wewnętrznych oraz chodników i oświetlenia.

Ocena funkcjonowania i możliwości rozwoju systemu transportowego gminy.

Do podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego gminy należą:

- nie zhierarchizowany układ drogowy – drogi o dużym udziale ruchu tranzytowego (krajowa i wojewódzkie), których podstawową funkcją, wynikającą z położenia w sieci jest prowadzenie ruchu ponadlokalnego, obsługują jednocześnie przyległa zabudowę,
- zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, wynikające z braku kontroli dostępu do dróg wyższych klas i konfliktów będących skutkiem wspólnego wykorzystywania jezdni przez wszystkich użytkowników, a w szczególności „niechronionych uczestników ruchu” (pieszych i rowerzystów), zmuszonych do korzystania z jezdni ze względu na brak chodników i ścieżek rowerowych,
- brak możliwości lub trudności w poprawie parametrów technicznych i użytkowych drogi krajowej i wojewódzkich na terenach zabudowy, w zakresie ograniczenia dostępności do drogi i obsługi przyległego zagospodarowania z uwagi na ograniczoną szerokość pasa drogowego (brak możliwości budowy jezdni zbiorczych lub dodatkowych pasów ruchu dla obsługi zagospodarowania) oraz zwiększenia odległości pomiędzy skrzyżowaniami, poprzez ograniczenie ich liczby, ponieważ spowodowałyby to znaczne utrudnienia w dostępie do zagospodarowania lub wręcz uniemożliwiło z uwagi na brak dróg alternatywnych,
- braki w wyposażeniu w nawierzchnie ulepszone i twarde części dróg powiatowych i większości gminnych,
- zły stan techniczny większości dróg powiatowych i gminnych,
- parametry techniczne części dróg nie odpowiadające wymaganiom określonym dla poszczególnych klas dróg publicznych w zakresie szerokości jezdni i pasa drogowego i tym samym funkcjom, pełnionym przez te drogi,
- trudny dostęp do komunikacji autobusowej poza jej głównymi trasami przebiegającymi drogami krajową i wojewódzkimi.

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi gminy są:

- położenie na ważnym szlaku komunikacyjnym łączącym wschód i zachód Europy, objętym międzynarodowymi porozumieniami, będącym w trakcie rozbudowy - modernizacja linii kolejowej E 20 lub przygotowaniem do inwestycji – deklarowana budowa autostrady A-2 do 2013r.,
- dobra dostępność komunikacyjna gminy, posiadającej korzystne powiązania z układem dróg krajowych i wojewódzkich,
- dobrze rozwinięta sieć dróg, zapewniająca powiązania zewnętrzne i wewnętrzne oraz dojazd do zagospodarowania,
- obowiązujące plany miejscowe dla całego obszaru gminy, utrzymujące rezerwy dla budowy i rozbudowy układu drogowego,
- deklarowane w polityce państwa oraz w strategii i planie zagospodarowania województwa realizacja polityki transportowej opartej na zasadach zrównoważonego rozwoju, w tym poprawa stanu dróg i funkcjonowania komunikacji zbiorowej i wsparcie dla działań lokalnych w tym zakresie,
- możliwość uzyskania środków na rozwój infrastruktury z funduszy Unii Europejskiej,
- opracowany *Plan Rozwoju Lokalnego gminy Siedlce na lata 2005-2013*,
- możliwości przestrzenne budowy obwodnic oraz chodników i ścieżek rowerowych na terenach otwartych – poza terenami zwartej zabudowy.

Zagrożeniami dla rozwoju mogą być:

- nieustalone terminy realizacji przebudów dróg krajowej i wojewódzkich oraz budowy obwodnic, które nie znajdują się w programach zadań rządowych i samorządu wojewódzkich, o których mowa w przepisach o zagospodarowaniu przestrzennym,
- brak sprawnego wdrażania polityki transportowej państwa oraz województwa,
- opóźnienia w rozbudowie i modernizacji układu drogowego,
- stałe pogarszanie się jakości obsługi komunikacją publiczną,
- niedostatek środków finansowych na rozwój i utrzymanie sieci drogowej oraz komunikacji publicznej, w tym na wkład własny, konieczny do uzyskania wsparcia ze środków Unii Europejskiej,

- konflikty społeczne i ekologiczne, ujawniające się przy modernizacji i rozbudowie układu drogowego.

Wnioski.

Obecny system transportowy gminy w zasadzie zaspakaja podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki.

Istotnym problemem są natomiast szeroko rozumiane standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, obejmujące wyposażenie i stan infrastruktury, dostępność do dróg i przystanków oraz niski poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rozwiązanie tych problemów wymaga podjęcia szeregu działań modernizacyjnych i inwestycyjnych, zgodnie z właściwościami właścicieli i zarządców poszczególnych podsystemów poprzez ich rozbudowę, modernizację i budowę nowych elementów.

Dodatkowym ważnym zadaniem gminy jest rozbudowa układu dróg gminnych i wewnętrznych, koniecznych dla obsługi nowego zagospodarowania.

13.3. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia w wodę gminy Siedlce oparty jest na pięciu stacjach ujmowania i uzdatniania wody z czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Są to

- Żabokliki,
- Stok Lacki,
- Purzec,
- Ujrzanów,
- miasto Siedlce SUW Sekuła I i II.

Stacja uzdatniania wody SUW Żabokliki

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości 37 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez dwie studnie głębinowe.

Ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej dla ujęcia, której zasięg w pełni zamyka się w granicach gminnej działki, na której jest posadowiona. Nie ustanowiono strefy ochrony pośredniej dla w/w ujęcia wód. Stację eksploatuje Przedsiębiorstwo Ogólnobudowlane „Budosan Czubaszek”.

Stacja uzdatniania wody SUW Stok Lacki

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości 69 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez trzy studnie głębinowe.

Ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej dla ujęcia, której zasięg w pełni zamyka się w granicach gminnej działki, na której jest posadowiona. Nie ustanowiono strefy ochrony pośredniej dla w/w ujęcia wód. Stację eksploatuje Przedsiębiorstwo Ogólnobudowlane „Budosan Czubaszek”.

Stacja uzdatniania wody SUW Purzec

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości 80 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez dwie studnie głębinowe.

Ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej dla ujęcia, której zasięg w pełni zamyka się w granicach gminnej działki, na której jest posadowiona. Nie ustanowiono strefy ochrony pośredniej dla w/w ujęcia wód. Stację eksploatuje Przedsiębiorstwo Ogólnobudowlane „Budosan Czubaszek”.

Stacja uzdatniania wody SUW Ujrzanów

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości 200 m³/h.

Woda ujmowana jest poprzez trzy studnie głębinowe.

Ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej dla ujęcia, której zasięg w pełni zamyka się w granicach gminnej działki, na której jest posadowiona. Nie ustanowiono strefy ochrony pośredniej dla w/w ujęcia wód. Stację eksploatuje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Siedlcach.

Stacja uzdatniania wody SUW Sekuła I i II, w mieście Siedlce

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości 950 m³/h.

Żelków - Kolonia, Stare i Nowe Iganie, Stare i Nowe Opole oraz Opole Świerczyna, Ostrówek oraz hurtową sprzedaż wody do Gminy Skórzec. Na fragmencie gminy ustanowiono strefę ochrony pośredniej dla w/w ujęcia wód. Zasięg tej strefy pokazany jest na rysunku „Uwarunkowania”.

Z punktu widzenia zasobów wodnych na ujęciach występuje rezerwa, natomiast istniejące urządzenia stacji uzdatniania wody wymagają modernizacji i rozbudowy w celu poprawy niezawodności przesyłu wody.

13.4. Ocena stanu istniejącego wodociągów

Wszystkie wsie w gminie Siedlce są podłączone do wodociągu gminnego. Poza jego zasięgiem znajdują się pojedyncze kolonie oraz rozproszone gospodarstwa. Ogólna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 184,8 km., podłączone są do niej 3813 budynki mieszkalne, obiekty usługowe i przemysłowe.

Sieć wodociągowa gminy Siedlce składa się z pięciu sieci wodociągowych.

Stacja uzdatniania wody SUW Purzec – zaopatruje wsie Purzec, Strzała, Chodów, Żytunia oraz kilka wsi z gminy Suchożebry.

Stacja uzdatniania wody SUW Żabokliki – zaopatruje wsie Żabokliki, Golice, Golice – Kolonia, Żabokliki – Kolonia, Jagodnia, Topórek.

Stacja uzdatniania wody SUW Stok Lacki – zaopatruje wsie: Sok Lacki, Stok Lacki Folwark Joachimów, Pustki, Grubale, Osiny, Biel, Pruszyń, Pruszynek, Błogoszcz, Pruszyń – Pieńki, Wólka Leśna.

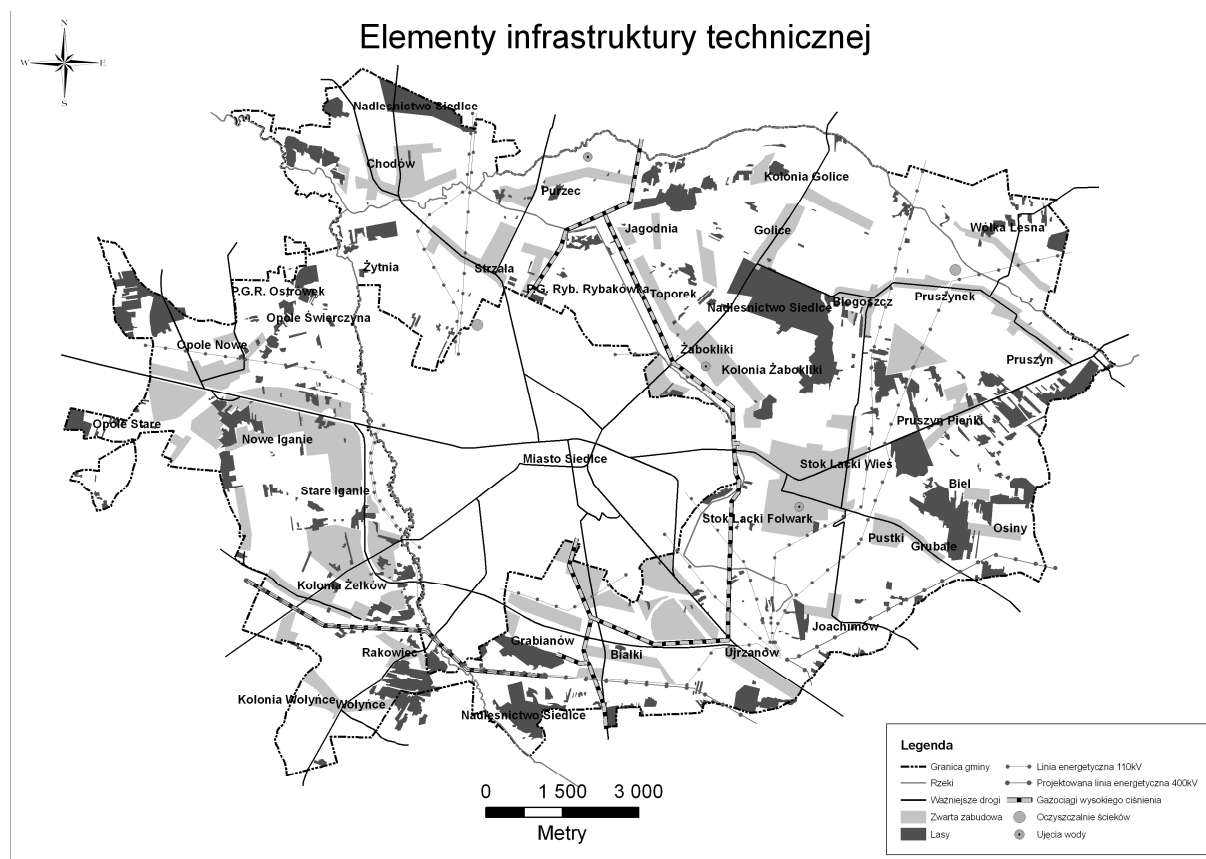
Stacja uzdatniania wody SUW Ujrzanów – zaopatruje wsie: Grabianów, Białki i Ujrzanów oraz kilka wsi z gminy Wiśniew.

Stacja uzdatniania wody SUW Sekuła II – zaopatruje wsie: Wołyńce, Wołyńce Kolonia, Rakowiec, Żelków - Kolonia, Stare i Nowe Iganie, Stare i Nowe Opole oraz Opole Świerczyna, Ostrówek. Przebieg wodociągów w gminie jest na rysunku „Uwarunkowania”.

13.5. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Sieć kanalizacji sanitarnej w gminie Siedlce obejmuje miejscowości o największej liczbie ludności, położone wokół miasta. Są to Nowe Iganie, Stare Iganie, Nowe Opole, Stare Opole, Żelków Kolonia Strzała, Żabokliki, Golice, Stok Lacki, Stok Lacki Folwark, Chodów. Łącznie około 72 km kolektorów sanitarnych i kanałów ulicznych oraz 17 km przykanalików.

Ścieki bytowo-gospodarcze prowadzone są kanalizacją sanitarną i odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków w Siedlcach. Zarządcą sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Siedlce jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Siedlcach, będące spółką miasta i gminy. Poza zasięgiem kanalizacji sanitarnej jest pozostała część gminy. Ścieki stamtąd odprowadzane są w większości do indywidualnych odbiorników.

13.6. Elektroenergetyka

Organizacja systemu.

Na terenie gminy Siedlce nie występują źródła wytwarzania energii elektrycznej.

Z uwagi na brak własnej stacji 110/15kV gmina zasilana jest z Siedlec, gdzie znajdują się trzy stacje elektroenergetyczne 110/15 kV, zwane Głównym Punktem Zasilania (GPZ).

Ze stacji tych wyprowadzonych jest szereg linii napowietrznych, z których część stanowi sieć gminną średniego napięcia. W gminie funkcjonuje jeden system średniego napięcia 15 kV.

Sieć linii średniego napięcia jest spięta, jej odcinki wyprowadzane są poza gminę i zasilają sąsiednie miejscowości. W razie awarii możliwe jest podawanie prądu w kierunku Siedlec liniami średniego napięcia z poza terenu gminy.

Sieci, w przeważającej mierze napowietrzne, doprowadzają napięcie do stacji transformatorowych, w których następuje obniżenie napięcia średniego do wartości 0,4 kV, które jest napięciem sieci konsumpcyjnej i oświetleniowej.

Stacje transformatorowe na terenie gminy są w zdecydowanej większości, w wykonaniu prefabrykowanym, wolnostojące, słupowe.

Łącznie na terenie gminy Siedlce ustawiono 153 stacje transformatorowe.

Sieć energetyczna, na terenie gminy jest administrowana i eksploatowana przez Zakład Energetyczny Warszawa – Teren S.A., Rejon Energetyczny Siedlce.

W 2001 r. Instytut Energetyki oddział w Gdańsku na zlecenie gminy opracował „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Siedlce”. Z dokumentu tego nie wynikają wnioski do studium w zakresie sieci dystrybucyjnej średniego i niskiego napięcia.

Powiązania z układami zewnętrznymi.

W zakresie systemu zasilającego:

Przez teren gminy Siedlce przebiega pięć jednorowowych linii wysokiego napięcia:

- WN 220 kV relacji Kozienice – Siedlce i GPZ Siedlce-Spokojno, Siedlce-Myśliwsko, Siedlce-Przemysłowa 220/110/15 kV. Linia ta odpowiada za zasilanie wschodniej części województwa mazowieckiego w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego.
- WN 110 kV relacji Siematycze - Siedlce. Linia ta odpowiada pośrednio za zasilanie gminy w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego poprzez GPZ-y w Siedlcach. Wzdłuż tej linii zachowane są odległości ochronne, zgodnie z przepisami odrębnymi, ograniczające zabudowę.
- WN 110 kV relacji Sokołów Podlaski - Siedlce. Linia ta odpowiada pośrednio za zasilanie gminy w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego poprzez GPZ-y w Siedlcach. Wzdłuż tej linii zachowane są odległości ochronne, zgodnie z przepisami odrębnymi, ograniczające zabudowę.
- WN 110 kV relacji Kotuń - Siedlce. Linia ta odpowiada pośrednio za zasilanie gminy w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego poprzez GPZ-y w Siedlcach. Wzdłuż tej linii zachowane są odległości ochronne, zgodnie z przepisami odrębnymi, ograniczające zabudowę.
- WN 110 kV relacji Łosice - Siedlce. Linia ta odpowiada pośrednio za zasilanie gminy w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego poprzez GPZ-y w Siedlcach. Wzdłuż tej linii zachowane są odległości ochronne, zgodnie z przepisami odrębnymi, ograniczające zabudowę.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Centrum Sp. z o.o. wniosowały o utrzymanie zarezerwowanego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce terenu pod budowę stacji elektroenergetycznej Siedlce-Ujrzanów w Ujrzanowie 400/110 kV oraz budowę linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Miłosna – Siedlce i przebudowę linii Siedlce – Kozienice 400 kV.

13.7. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy Siedlce przebiegają tranzytowo dwa gazociągi wysokiego ciśnienia DN 150:

- Kobryń – Warszawa doprowadza gaz do stacji redukcyjno pomiarowej I^o, zlokalizowanej w miejscowości Strzała. Przepustowość stacji wynosi $Q=25000 \text{ m}^3/\text{h}$.
- Gończyce – Łuków - Siedlce doprowadza gaz do stacji redukcyjno pomiarowej I^o w Siedlcach. Przepustowość stacji wynosi $Q=20000 \text{ m}^3/\text{h}$.

Stacje redukcyjno - pomiarowe I^o w Siedlcach i w Strzale zaopatrują w gaz miasto oraz większość miejscowości w gminie Siedlce.

Długość rozbiorczej sieci gazowej w gminie wynosi niecałe 100 km. Wybudowano sieć gazową we wsiach: Wólka Leśna, Pruszynek, Błogoszcz, Pruszyn, Golice, Golice – Kolonia, Żelków – Kolonia (Swoboda), Nowe Opole, Stare Opole, Opole Świerczyna, Nowe Iganie, Stare Iganie, Stok Lacki, Stok Lacki Folwark, Pustki, Grubale, Osiny, Ujrzanów, Żabokliki, Żabokliki – Kolonia, Topórek, Białki, Grabianów, Chodów, Strzała, Purzec Żytnia, Jagodnia.

W 2001 r. Instytut Energetyki oddział w Gdańsku, na zlecenie gminy opracował „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Siedlce”. Z dokumentu tego nie wynikają aktualne wnioski do studium w zakresie rozbiorczej sieci gazowej średniego ciśnienia.

W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce zarezerwowano teren pod budowę stacji redukcyjno-pomiarowej I^o w Grabianowie.

1.13. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy nie istnieją zbiorcze systemy ogrzewania. Budownictwo jednorodzinne, zakłady usługowe i szkoły posiadają indywidualne systemy grzewcze oparte na gazie ziemnym, paliwach stałych, oleju opałowym.

1.14. Gospodarka odpadami

Rada Gminy Siedlce w 2006 r. uchwaliła Planu gospodarki odpadami oraz regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie.

Gmina Siedlce nie ma własnego składowiska odpadów komunalnych. System wywozu nieczystości stałych rozwiązano poprzez umożliwienie firmom prywatnym odbioru nieczystości z terenu gminy. Odpady komunalne z terenu gminy wywożone są na składowiska odpadów komunalnych zlokalizowane na terenie gminy Suchorzebry. Właściciele nieruchomości mają zawarte indywidualne umowy na wywóz odpadów komunalnych. Gmina organizuje dwa razy w roku zbiórkę odpadów segregowanych: szkła, tworzyw sztucznych i makulatury.

W obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, jak i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce zarezerwowano teren pod gminne składowisko odpadów we wsi Nowe Opole. Obecnie gmina nie jest zainteresowana budową na swoim terenie składowiska, a jedynie utrzymywaniem rezerwy pod ewentualną inwestycję.

Pozostałe zagadnienia gospodarki odpadami

Na terenie gminy systemem segregacji odpadów funkcjonuje w ograniczonym zakresie. Pojemniki do segregacji odpadów ustawiono przy szkołach. W planach było ustawienie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów w 2007 r.

1.15. Cmentarze

Na terenie gminy Siedlce funkcjonują 3 cmentarze grzebalne w Pruszyńcu, Opolu Nowym i Rakowcu. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce zarezerwowano teren pod poszerzenie cmentarzy w Nowym Opolu i Rakowcu.

XV. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

OD CZASU UCHWALENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SIEDLCE W DNIU 30 PAŹDZIERNIKA 2008 R. NIE NASTĄPIŁY ZMIANY W MERITUM PREZENTOWANYCH W TYM ROZDZIALE ZAGADNIĘĆ.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego obszarów największych wpływów aglomeracji warszawskiej.

Zadania postulowane do uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, wynikające ze średnio i długookresowych ustaleń planu to:

- budowa autostrady A2 na odcinku Warszawa-Siedlce do 2013 r.
- budowa (przebudowa) dróg krajowych nr 2 i 63,
- usprawnienie sieci dróg wojewódzkich,
- modernizacja i dostosowanie linii kolejowej magistralnej E2 Warszawa – Terespol - granica państwa do międzynarodowych potrzeb przewozowych,
- budowa linii przesyłowej NN Miłosna – Siedlce (Ujrzanów) ,
- uwzględnić tereny pod wytyczenie ścieżek rowerowych,

Agencja Ruchu Lotniczego, we wniosku przesłanym do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce wskazuje na konieczność wprowadzenia ograniczeń budowlanych w strefie 300 m od obiektu radionawigacyjnego DVOR?DME zlokalizowanego w Iganiach Starych.

Katalog stanowisk wg numeracji AZP

nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologia	kultura	strefa ochrony:
57-78/ 1	Chodów	grodzisko	VIII-IX w.		AR1
57-78/ 10	Chodów	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-78/ 11	Chodów	stanowisko	epoka brązu, wczesne średniowiecze, okres nowożytny		AR2
57-78/ 12	Chodów	stanowisko	epoka kamienia-epoka brązu, X-XI w., okres nowożytny		AR2
57-78/ 13	Chodów	śląd osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu		AR2
57-78/ 14	Żytnia	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze (w tym materiał nieokreślony)		AR2
57-78/ 15	Opole Świerczyna	śląd osadnictwa	epoka brązu-epoka żelaza		AR2
57-78/ 16	Opole Świerczyna	śląd osadnictwa	epoka brązu		AR2
57-78/ 17	Opole Świerczyna	stanowisko	epoka brązu-epoka żelaza, neolit (?)		AR2
57-78/ 18	Żytnia	stanowisko	epoka kamienia-epoka brązu, XIV-XV w., XVI-XVII w., w tym materiał nieokreślony		AR2
57-78/ 19	Strzała	stanowisko	mezolit, epoka kamienia, epoka brązu, okres nowożytny		AR2
57-78/ 2	Chodów	osada	wczesne średniowiecze		AR2
57-78/ 20	Strzała	punkt osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu		AR2
57-78/ 21	Strzała	stanowisko	starożytność, XV-XVI w.		AR2
57-78/ 22	Strzała	śląd osadnictwa	młodszy okres przedrzymski		AR2
57-78/ 23	Strzała	stanowisko	starożytność-wczesne średniowiecze, XI-XII w., XIV-XV w., późne średniowiecze, epoka brązu-epoka żelaza, okres nowożytny		AR2
57-78/ 24	Purzec	śląd osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu		AR2
57-78/ 25	Purzec	stanowisko	epoka brązu, wczesne średniowiecze		AR2

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologia	kultura	strefa ochrony:
57-78/ 26	Purzec	stanowisko	epoka kamienia-epoka brązu, późne średniowiecze, XVII		AR2
57-78/ 27	Purzec	obozowisko	mezolit		AR2
57-78/ 29	Chodów	stanowisko	epoka kamienia-epoka brązu, starożytność, nowożytność		AR2
57-78/ 3	Chodów	stanowisko	paleolit, mezolit, wczesna epoka żelaza, neolit/wczesna epoka brązu		AR2
57-78/ 30	Chodów	stanowisko	epoka kamienia-epoka brązu, okres rzymski		AR2
57-78/ 31	Chodów	stanowisko	epoka kamienia-epoka brązu, okres rzymski, okres nowożytny		AR2
57-78/ 32	Chodów	śląd osadnictwa	okres rzymski		AR2
57-78/ 33	Chodów	osada	epoka brązu		AR2
57-78/ 34	Chodów	śląd osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu		AR3
57-78/ 35	Kolonia Kopcie	stanowisko	epoka kamienia, młodszy okres przedrzymski, okres nowożytny		AR2
57-78/ 36	Chodów	punkt osadniczy	młodszy okres przedrzymski - okres rzymski		AR2
57-78/ 37	Chodów	śląd osadnictwa	starożytność		AR3
57-78/ 38	Chodów	osada	średniowiecze		AR2
57-78/ 39	Chodów	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-78/ 4	Chodów	stanowisko	młodszy okres przedrzymski-okres rzymski, starożytność		AR2
57-78/ 40	Chodów	osada	średniowiecze/nowożytność		AR3
57-78/ 41	Chodów	punkt osadniczy	starożytność		AR2
57-78/ 42	Chodów	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-78/ 43	Purzec	osada	nowożytność		AR3
57-78/ 44	Purzec	śląd osadnictwa	nowożytność		-

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologii	kultura	strefa ochrony:
57-78/ 45	Purzec	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-78/ 46	Purzec	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR2
57-78/ 47	Purzec	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR2
57-78/ 48	Purzec	ślady osadnictwa	epoka kamienia		AR2
57-78/ 49	Strzała	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze		AR2
57-78/ 5	Chodów	stanowisko	epoka kamienia-epoka brązu, starożytność-wczesne średniowiecze		AR2
57-78/ 50	Żytnia	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-78/ 51	Żytnia	ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze		AR2
57-78/ 6	Chodów	stanowisko	mezolit, epoka kamienia-epoka brązu, starożytność, wczesne średniowiecze, XV-XVI w.		AR2
57-78/ 7	Chodów	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-78/ 8	Chodów	punkt osadniczy	nowożytny - XV-XVI w., XVII-XVIII w.		AR2
nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologia	kultura	strefa ochrony:
57-78/ 9	Chodów	śląd osadnictwa	nieokreślona		AR2
57-79/ 18	Golice	śląd osadniczy, osada	epoka kamienia-wczesna epoka brązu, późne		AR2
57-79/ 19	Golice	śląd osadniczy	epoka kamienia-wczesna epoka brązu		AR2
57-79/ 20	Golice	śląd osadniczy	epoka kamienia-wczesna epoka brązu		AR2
57-79/ 21	Golice	śląd osadniczy	epoka kamienia-wczesna epoka brązu		AR2
57-79/ 22	Golice	śląd osadnictwa	epoka kamienia-wczesna epoka brązu		AR2
57-79/ 23	Golice	ślady osadnictwa	starożytność, epoka kamienia-wczesna epoka brązu		AR2
57-79/ 24	Golice	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-79/ 25	Golice	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR3

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologii	kultura	strefa ochrony
57-79/ 26	Pruszynek	śląd osadnictwa	epoka kamienia	AR2	
57-79/ 27	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	
57-79/ 28	Pruszynek	śląd osadnictwa	epoka kamienia-wczesna epoka brązu	AR2	
57-79/ 29	Pruszynek	centarzysko ciepłopalne (?)	wczesna epoka brązu (?)	AR2	
57-79/ 30	Pruszynek	śląd osadnictwa	epoka kamienia-wczesna epoka brązu	AR2	
57-79/ 31	Pruszynek	śląd osadnictwa	epoka kamienia-wczesna epoka brązu	AR2	
57-79/ 32	Pruszynek	śląd osadnictwa	epoka kamienia-wczesna epoka brązu, starożytność	AR2	
57-79/ 33	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	
57-79/ 34	Pruszynek	śląd osadnictwa	wczesna epoka brązu	kultura łużycka	AR2
57-79/ 35	Pruszynek	wielofazowy punkt osadniczy	epoka brązu/wczesna epoka żelaza; wczesne	AR2	
57-79/ 36	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	
57-79/ 37	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	
57-79/ 38	Pruszynek	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia/wczesna epoka żelaza; starożytność	AR2	
57-79/ 39	Pruszynek	śląd osadnictwa	epoka kamienia/wczesna epoka żelaza; wczesne średniowiecze	AR2	
57-79/ 40	Pruszynek	wielofazowy punkt	starożytność	AR2	
57-79/ 41	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	
57-79/ 42	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	
57-79/ 43	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	
57-79/ 44	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność	AR2	

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

nr	miejsowość	typ stanowiska osadniczy	chronologia	kultura	strefa ochrony:
57-79/ 45	Pruszynek	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia/wczesna epoka żelaza; późne		AR2
57-79/ 46	Pruszynek	śląd osadnictwa	epoka kamienia/wczesna epoka żelaza		AR2
57-79/ 47	Pruszynek	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-79/ 61	Golice	śląd osadnictwa	wczesna epoka brązu		AR2
57-79/ 62	Golice	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR3
57-79/ 63	Golice	śląd osadnictwa	starożytność		AR3
nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologi	kultura	strefa ochrony:
57-79/ 64	Żabokliki	punkt osadniczy	starożytność		AR2
57-79/ 65	Błogoszcz	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR3
57-79/ 66	Błogoszcz	punkt osadniczy	nowożytność		-
57-79/ 67	Topórek	punkt osadniczy	nowożytność		-
57-79/ 68	Pruszyn	wieś historyczna	XV w.	późne	AR2a
57-79/ 69	Pruszynek	osada jednodworcza	nowożytność		AR3
57-79/ 70	Topórek	wieś historyczna	XVI w.	nowożytna	AR2a
57-79/ 71	Golice	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-79/ 72	Golice	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-79/ 73	Golice	osada	nowożytność		AR3
57-79/ 74	Golice	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR3
57-79/ 75	Golice	osada	nowożytność		AR3
57-79/ 76	Golice	osada	nowożytność		AR3
57-79/ 77	Golice Kolonia	punkt osadniczy	starożytność		AR2

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologii	kultura	strefa ochrony:
57-79/ 78	Golice Kolonia	punkt osadniczy	nowożytność		AR2
57-79/ 79	Golice Kolonia	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
57-79/ 80	Golice Kolonia	wielofazowy punkt osadniczy	starożytność; wczesne średniowiecze		AR2
57-79/ 81	Golice Kolonia	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze		AR2
57-79/ 82	Golice Kolonia	punkt osadniczy	nowożytność		AR2
nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologia	kultura	strefa ochrony:
57-79/ 83	Golice Kolonia	punkt osadniczy	średniowiecze		AR2
57-79/ 84	Pruszynek	osada	średniowiecze, nowożytność		AR2
57-79/ 85	Pruszynek	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze		AR2
57-79/ 86	Pruszynek	punkt osadniczy	nowożytność		-
57-79/ 87	Pruszynek	punkt osadniczy	nowożytność		-
57-79/ 88	Pruszynek	osada	starożytność, wczesne średniowiecze		AR2
57-79/ 89	Pruszynek	osada	nowożytność		AR2
57-79/ 90	Pruszynek	śląd osadniczy	późne średniowiecze		AR2
57-79/ 91	Strzała	śląd osadnictwa	nowożytność		-
57-79/ 92	Topórek	śląd osadnictwa	nowożytność		-
57-79/ 93	Golice Kolonia	punkt osadniczy	starożytność		AR2
58-77/ 1	Sabinka	obozowisko	neolit	grupa linińska	AR1
58-77/ 10	Opole Stare	osada jednodworcza	XIV-XV w.	nowożytna	AR3
58-77/ 15	Kolonia Dąbrówka	osada	XVI-XVII w.		AR2
58-77/ 16	Stare Opole	piec garncarski	XVIII-XIX w.		AR2
nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologii	kultura	strefa ochrony:

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

58-77/ 2	Opole Nowe	pkt osadniczy	XVI-XVII w.	nowożytna	-
58-77/ 26	Opole Nowe	ślad osadnictwa	neolit ?		AR2
58-77/ 27	Opole Nowe	ślad osadnictwa	neolit ?		AR2
58-77/ 28 nr	Żelków-Kolonia miejsowość	ślad osadnictwa typ stanowiska	epoka kamienia chronologia	(neolit ?) kultura	AR2 strefa ochrony:
58-77/ 29	Wyględówka	ślad osadnictwa	epoka kamienia		AR2
58-77/ 3	Opole Nowe	ślad osadnictwa	XVI-XVII w.	nowożytna	AR3
58-77/ 4	Opole Nowe	osada jednodworcza	XVI-XVII w.	nowożytna	AR3
58-77/ 6	Opole Nowe	osada jednodworcza	XVI-XVII w.	nowożytna	AR3
58-78/ 32	Żelków Kolonia	ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka brązu		AR2
58-78/ 33	Żelków Kolonia	ślad osadnictwa	XIV-XV w.		AR3
58-78/ 34	Żelków Kolonia	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia - epoka brązu; XVII-XVIII w.		AR2
58-78/ 35	Żelków Kolonia	osada	wczesna epoka brązu	trzciniicka	AR2
58-78/ 36	Żelków Kolonia	ślady osadnictwa	wczesna epoka brązu	trzciniicka	AR2
58-78/ 37	Żelków Kolonia	osada	wczesna epoka brązu	trzciniicka	AR2
58-78/ 38	Żelków Kolonia	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu; okres nowożytny		AR2
58-78/ 39	Iganie	ślad osadnictwa	epoka kamienia		AR2
58-78/ 40	Iganie	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia - epoka brązu; późne średniowiecze; XVII-XVIII w.		AR2
58-78/ 41	Iganie	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia - epoka brązu; XVI-XVIII w.		AR2
58-78/ 42 nr	Iganie miejsowość	ślad osadnictwa typ stanowiska	epoka kamienia - epoka żelaza chronologii	kultura	AR2 strefa ochrony:

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

58-78/ 43	Iganie	wielofazowy punkt osadniczy	wczesne średniowiecze; okres nowożytny		AR2
58-78/ 44	Iganie	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia - epoka brązu; starożytność; wczesne średniowiecze		AR2
58-78/ 45	Opole	wielofazowy punkt osadniczy	wczesne i późne średniowiecze (XII w.; XIV-XV w.)		AR2
58-78/ 46	Opole	śląd osadnictwa	epoka kamienia - epoka brązu		AR2
58-78/ 47	Opole	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
58-78/ 48	Opole	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR2
58-78/ 5	Iganie Nowe -	osada	późne średniowiecze		AR2
58-79/ 1	Stok Lacki	cmentarz choleryczny i wojenny	nowożytność		AR2
58-79/ 10	Stok Lacki	osada	okres nowożytny		-
58-79/ 11	Pustki	śląd osadnictwa	średniowiecze		AR2
58-79/ 12	Stok Lacki	osada	okres nowożytny		-
58-79/ 13	Stok Lacki	osada	XIV / XVI w.		AR2
58-79/ 14	Stok Lacki	osada	starożytność		AR2
58-79/ 15	Stok Lacki	osada	starożytność		AR2
58-79/ 16	Stok Lacki	osada	XIV / XV w.		AR2
58-79/ 17	Stok Lacki	osada	średniowiecze		AR2
58-79/ 18	Grubale	punkt osadniczy	średniowiecze - okres nowożytny		AR3
58-79/ 19	Grubale	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze		AR2
58-79/ 20	Stok Lacki	punkt osadniczy	starożytność		AR2
58-79/ 21	Żabokliki	wieś historyczna	XVI w.	nowożytna	AR2a
nr	miejsowość	typ stanowiska	chronologia	kultura	strefa ochrony:

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

58-79/ 22	Żabokliki	osada	epoka brązu	trzcieniecka	AR2
58-79/ 23	Żabokliki	punkt osadniczy	neolit/brąz?	ceramiki	AR2
58-79/ 4	Osiny	punkt osadniczy	epoka brązu	trzcieniecka	AR2
58-79/ 5	Żabokliki	punkt osadniczy	neolit	ceramiki	AR2
58-79/ 6	Pruszyń Pieńki	osada jednodworcza	wczesne średniowiecze		AR2
58-79/ 7	Pruszyń Pieńki	punkt osadniczy	starożytność	?	AR2
58-79/ 8	Osiny	osada	okres nowożytny		-
58-79/ 9	Stok Lacki	punkt osadniczy	okres nowożytny		-
58-80/ 11	Pruszyń	cmentarzysko ciałopalne	epoka brązu		AR2
58-80/ 12	Pruszyń	grób ciałopalny	epoka brązu		AR2
58-80/ 13	Pruszyń	osada	wczesna epoka żelaza		AR2
58-80/ 4	Pruszyń	osada	wczesna epoka żelaza		AR2
58-80/ 5	Pruszyń	osada	wczesna epoka żelaza	grobów	AR2
59-78/ 10	Białki	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze		AR2
59-78/ 11	Białki	śląd osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu		AR2
59-78/ 12	Grabianów	wieś historyczna	wczesne średniowiecze; XV-XVI w.; XVI-XVIII w.		AR2a
59-78/ 13	Grabianów	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu; młodszy okres przedrzymski		AR2
59-78/ 14 nr	Grabianów miejsowość	ślady osadnictwa typ stanowiska	późne średniowiecze chronologia	kultura	AR2 strefa ochrony:
59-78/ 15	Grabianów	śląd osadnictwa	mezolit		AR2
59-78/ 16 nr	Grabianów miejsowość	śląd osadnictwa typ stanowiska	epokakamienia-epoka brązu chronologia	kultura	AR2 strefa ochrony:

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce
UWARUNKOWANIA

59-78/ 19	Rakowiec	śląd osadnictwa	XIV-XV w.		AR2
59-78/ 20	Rakowiec	śląd osadnictwa	epoka kamienia		AR2
59-78/ 21	Rakowiec	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
59-78/ 22	Żelków Kolonia	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze		AR2
59-78/ 23	Żelków Kolonia	osada	epoka brązu	trzcieniecka	AR2
59-78/ 24	Żelków Kolonia	śląd osadnictwa	epoka brązu		AR2
59-78/ 4	Białki	wieś historyczna	średniowiecze/nowożytność	nowożytna	AR2a
59-78/ 5	Białki	wielofazowy punkt osadniczy	epoka kamienia, epoka brązu-epoka żelaza, XVI-XVII w.	łużycka	AR2
59-78/ 6	Białki	śląd osadnictwa	mezolit		AR2
59-78/ 7	Białki	wielofazowy punkt osadniczy	wczesne średniowiecze, nowożytność		AR2
59-78/ 8	Białki	wielofazowy punkt osadniczy	starożytność, późne średniowiecze, nowożytność		AR2
59-78/ 9	Białki	śląd osadnictwa	starożytność		AR2
59-79/ 1	Ujrzanów	śląd osadnictwa	starożytność	nieokreślona	AR2
59-79/ 3	Ujrzanów	wieś historyczna	późne średniowiecze, okres nowożytny (XVII-XVIII w.)		AR2a
59-79/ 4	Białki	punkt osadniczy	nowożytność		-

XV. MATERIAŁY WYKORZYSTANE

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce (przyjęte uchwałą Rady Gminy Siedlce nr XXIV/164/2008 dnia 30 października 2008 r.)
2. Kot H. (red), Przyroda województwa siedleckiego, Urząd Wojewódzki w Siedlcach, Siedlce 1995
3. Mapa geologiczna Polski 1: 200 000, A - mapa utworów powierzchniowych, B – mapa bez utworów czwartorzędowych, Mapa podstawowa 1:50 000, arkusz Siedlce, Wyd. Geologiczne 1972 wraz z objaśnieniami
4. Mapy glebowo-rolnicze w wersji elektronicznej, IUNG 2002
5. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Stare Iganie, uchwała nr XVI/188/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 lutego 2004 roku.
6. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Stare Opole, uchwała nr XVI/189/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 lutego 2004 roku.
7. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Opole Świerczyna, uchwała nr XVI/190/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 lutego 2004 roku.
8. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Nowe Opole, uchwała nr XXII/229/2004 Rady Gminy Siedlce z dnia 23 września 2004 roku.
9. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Nowe Iganie, uchwała nr XXXI/308/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 30 czerwca 2005 roku.
10. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce obejmujący obszar wsi: Grabianów, Białki, Ujrzanów, Joachimów, uchwała nr XXXI/309/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 30 czerwca 2005 roku.
11. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce obejmujący obszar wsi: Wólka Leśna, Pruszyn, Pruszynek, Błogoszcz, Golice, Golice Kolonia, Żabokliki, Żabokliki Kolonia, Topórek, Jagodnia, uchwała nr XXXI/310/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 30 czerwca 2005 roku.
12. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce obejmujący obszar wsi: Żelków Kolonia, Rakowiec, Wołyńce, Wołyńce Kolonia, uchwała nr XXXIV/326/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 3 listopada 2005 roku.
13. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce obejmujący obszar wsi: Strzała, Chodów, Purzec, Żytunia, uchwała nr XXXIV/325/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 3 listopada 2005 roku.
14. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce obejmujący obszar wsi: Stok Lacki, Stok Lacki Folwark, Pustki, Grubale, Osiny, Biel, Pruszyn Pieńki, uchwała nr XXXVI/337/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 29 grudnia 2005 roku.
15. Obszary zagrożenia powodziowego. Rzeka Liwiec. Mazowiecki Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, 2004.
16. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, obejmującego obszar wsi: Strzała, Chodów, Purzec, Żytunia. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa 2004.
17. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, obejmującego obszar wsi: Grabianów, Białki, Ujrzanów, Joachimów. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa 2004.
18. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, obejmującego obszar wsi: Wólka Leśna, Pruszyn, Pruszynek, Błogoszcz, Golice, Golice Kolonia, Żabokliki, Żabokliki Kolonia, Topórek, Jagodnia. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa 2004.
19. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, obejmującego obszar wsi: Żelków Kolonia, Rakowiec, Wołyńce, Wołyńce Kolonia. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa 2004.
20. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, obejmującego obszar wsi: Stok Lacki, Stok

- Lacki Folwark, Pustki, Grubale, Osiny, Biel, Pruszyń Pieńki. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa 2004.
21. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Siedlce, przyjęty uchwałą Nr XLIV/385/2006 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 października 2006 roku.
  22. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Siedleckiego na lata 2005-2013
  23. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (przyjęty uchwałą nr 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 czerwca 2004r),
  24. Podstawowe informacje ze spisów powszechnych, gmina wiejska Siedlce. Urząd Statystyczny w Warszawie 2003.
  25. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze dla zespołu wsi Żelków Kolonia, Rakowiec, Wołyńce, Wołyńce Kolonia. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa 2005.
  26. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Stare Iganie na środowisko przyrodnicze
  27. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Stare Opole na środowisko przyrodnicze
  28. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Opole Świerczyna na środowisko przyrodnicze
  29. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Nowe Opole na środowisko przyrodnicze
  30. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce dla wsi Nowe Iganie na środowisko przyrodnicze
  31. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze dla zespołu wsi Grabianów, Białki, Ujrzanów, Joachimów
  32. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze dla zespołu wsi Wólka Leśna, Pruszyń, Pruszynek, Błogoszcz, Golice, Golice Kolonia, Żabokliki, Żabokliki Kolonia, Topórek, Jagodnia
  33. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze dla zespołu wsi Strzała, Chodów, Purzec, Żytunia
  34. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze dla zespołu wsi Stok Lacki, Stok Lacki Folwark, Pustki, Grubale, Osiny, Biel, Pruszyń Pieńki
  35. Prognoza wpływu skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze dla zespołu wsi
  36. Program ochrony środowiska gminy Siedlce
  37. Program rozwoju lokalnego gminy Siedlce na lata 2005 – 2013, przyjęty uchwałą Nr XVIII/288/2005 Rady Gminy Siedlce z dnia 31 marca 2005 roku.
  38. Projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Siedlce na okres 1 stycznia 2006 – 31 grudnia 2015. BULiGL Oddział Warszawa.
  39. Rozporządzenie Nr 63 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 lipca 2002 roku w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 212 z dnia 10 sierpnia 2002 r.)
  40. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego (przyjęta uchwałą nr 78/06 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 29 maja 2006 r.
  41. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, przyjęte uchwałą Nr XIV/107/00 Rady Gminy Siedlce z dn 21 marca 2000 r.
  42. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchożebry.
  43. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mordy.
  44. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbuczyn.
  45. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew.
  46. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórzec.
  47. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kotuń.
  48. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mokobody.
  49. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Siedlce (przyjęte uchwałą Rady Miasta Siedlce nr XXXIX/620/2005 dnia 24 listopada 2005 r.);